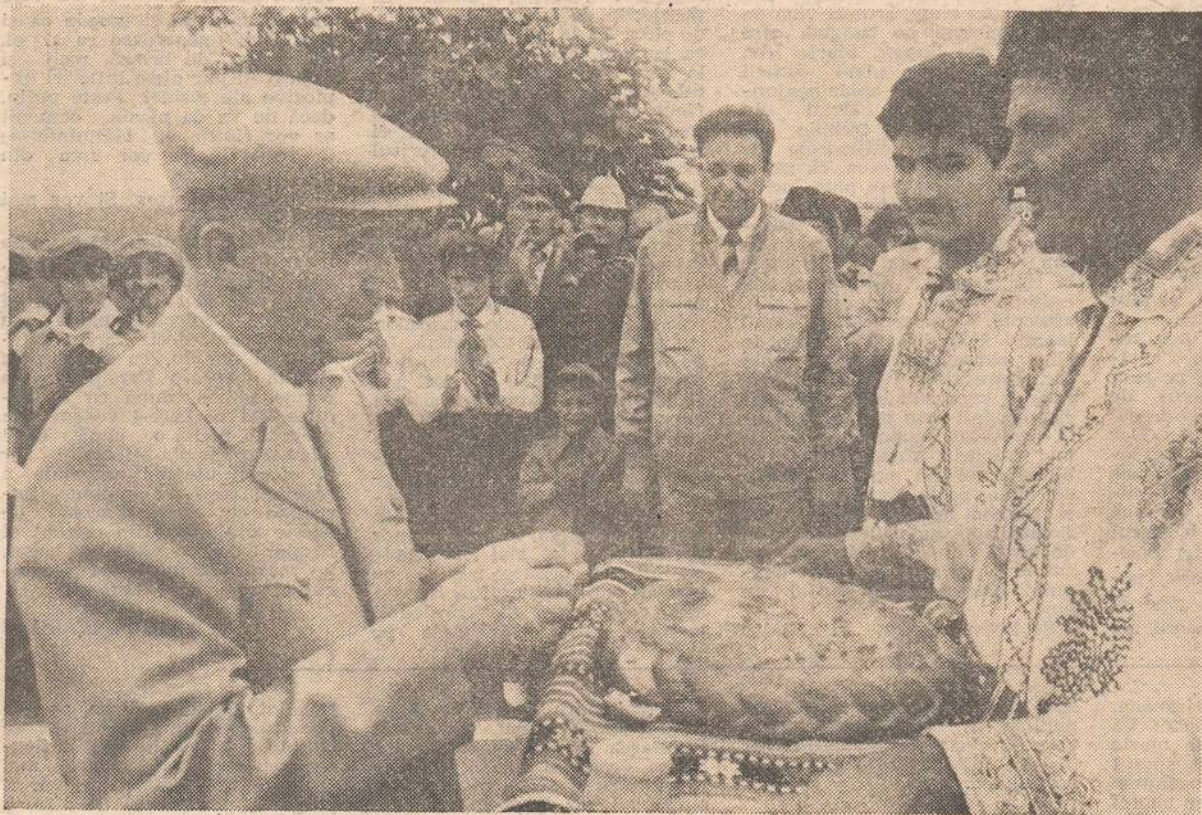

În toate domeniile de activitate, la toate locurile de muncă

CALITATE ȘI EFICIENȚĂ

marile exigențe ale momentului — subliniate cu pregnanță
de președintele Republicii
la marele forum al democrației muncitorești, revoluționare

**TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU
A FĂCUT O VIZITĂ DE LUCRU
ÎN UNITĂȚI AGRICOLE DE CERCETARE
ȘI PRODUCȚIE DIN JUDEȚUL CĂLĂRAȘI**

(Comentariu în pagina 3)

Magistrala cuvintare rostită de secretarul general al partidului la Plenara comună a Consiliului Național al Oamenilor Muncii din industrie, construcții, transporturi, circulația mărfurilor și finanțe și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — înalte forumuri ale democrației Epocii Nicolae Ceaușescu — dinamizează conștiințe, declanșează un nou și impetuos avânt al energiei naționale, provocând mutații calitative de anvergură în domeniile-cheie ale construcției noii noastre civilizații. Acea nouă calitate — care a devenit, din însăși clipa formulării ei de către secretarul general al partidului, platforma națională de muncă și existență a întregului nostru popor — a căpătat o inedită și puternică relevanță, întemeiată pe adevăruri rostite clar, ferm, răspicat, cu acea ardentă luciditate, cu acel neșovăit spirit critic, cu acea „tăietură directă” în însuși miezul celor mai arzătoare probleme ale înaintării noastre, proprii gândirii și faptei cirmaciului destinului patriei. O nouă calitate, o nouă eficiență a muncii, sau, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, „o colitură radicală” în întreaga viață a economiei românești, aptă să facă față celor mai severe exigențe dar încă tributară unor deficiențe și inorții, o relansare a acelei lupte „pentru nou, împotriva vechiului” — ce definește noua epocă din istoria României — sint cuvintul de ordine, comandamentul suprem al acestui ceas, decisiv pentru viitorul nostru.

Pentru aceasta e de apăsată trebuință — așa cum elocvent se arată în cuvintare — ca „fiecare întreprindere să devină o puternică forță, o puternică unitate economico-socială, care, integrată în sistemul general al unităților noastre, să reprezinte forța unității socialiste. Fiecare unitate în sine să devină o redută a dezvoltării economico-sociale!” Și mai departe, într-o inspirată și pregnantă imagine, concentrând în sinteza ei înseși strategia și tactica revoluționară a partidului nostru, în efortul său de a insera, la toate nivelele și în toate celele societății, acel stil de lucru dinamic, participativ și responsabil, singurul înăuntrul căruia se

(Continuare în pagina 3)

ILIE PURCARU ■

**„Ne-am străduit să
ne facem datoria!”**

Reportaje din întreprinderi distinse cu înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste.

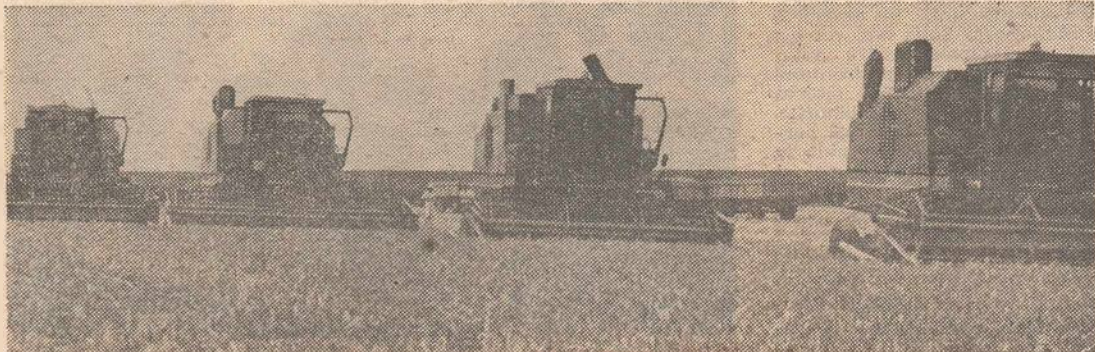
(Paginile 5—8)

Acum, pe deasupra tuturor datoriilor:

SECERISUL

Ora ce ne-ncununează truda
pentru piinea țării

(Paginile 2 și 4)

Clipe care hotărăsc gustul pînii

Agricultura a intrat vertiginos în ora de vîrf a secerii. Se încheie recoltatul ultimelor suprafețe de orz și începe marea sărbătoare a grului, o perioadă densă, de mare concentrare, de mare dăruire. Acum se hotărăște piinea țării, acum eforturile a două anotimpuri se încununază cu fiecare bob de recoltă strins la timp. Valoarea timpului crește enorm. Fiecare secundă se măsoară în piine și munca fiecărui om dă măsura spiritului său de gospodar destoinic. E vremea zilelor lungi, cu amurguri tirzii și cu răsărituri grăbite. Secerișul grului nu e o indeletnicire în exclusivitate țărănească. E cauza noastră, a tuturor, de la copii pînă la mecanici agricoli, de la țărani pînă la funcționarii și muncitorii bazelor de recepție, de la lucrători în agricultură pînă la specialiștii satelor. Acum e proba de foc a spiritului organizatoric, acum se vede în oglindă cine e pregătit de seceriș ca pentru o campanie care se sfîrșește ca să înceapă iar. E vremea cînd pămîntul care ne-a dat grul trebuie întors cu fierul plugului, cînd a doua sămînță a acestui an trebuie așezată în glie pentru pregătirea unei noi recolte. În același timp secerișul, această oră care încununază truda din două anotimpuri, e proba de foc pentru zootehnie și pentru celelalte culturi. Dăruindu-te în întregime unei trebi, nu poți să renunți la celelalte care în fiecare zi își au ceasurile lor de importanță.

Secerișul — o probă de foc în agricultură — devine încă o dată, ca în fiecare an — încercarea de bază pentru spiritul revoluționar al lucrătorilor pămîntului. Revoluția agrară trăiește un moment de vîrf, piinea țării fiind acum preocuparea noastră, a tuturor.

La ora cînd apar aceste rînduri, pe ogoarele Putineului a început secerișul grului. Zeci de combine, în monom, șiruri sprintene de cocori, înoată pe cerul cîmpului galben-verde, ca în pastourile lui Alexandri. Cuțitele mașinilor șuieră harnic prin lanuri. S-au reîntors ciocirliile? Unde am mai auzit acest cîntec? E dimineață, devreme, și grul, cit vezi cu ochii, foșnește în lanuri compacte, într-o lumină castă, odihnitoare. Miroase grul acesta a piine caldă, îți vine să-i iei boabele în mîini și să le sorbi.

Dar imaginea, treptat, se destramă, se întoarce pe dos. Răsfățul de verde și galben, cu suavități luchianesti și densități petrașciene, își dezvoltă, pe măsură ce trece timpul, negativul clișeului, miezul lui subteran, substanța. Nu ne aflăm într-un pastel, ci într-o narațiune epică palpantă, dramatică, în care decori, personaje, evenimente, conflicte se înlanțuie și se întrec în creșteri pline de tensiune. Ne aflăm în plină „bătălie a grului”, pusă pisc peste bătăliile anului. O bătălie de uzură, neînchipuit de simplă și de complicată, extenuantă la culme, solicitînd mușchii și nervii, solicitînd rezistența fizică, solicitînd, mai presus de toate, știința organizării, instinctul coeziunii, deci sentimentul social al omului zilelor noastre. Grul pe care-l vedem, grul acestui an de cumplită secetă, e, ni se spune, mai puțin un dar al pămîntului, mai mult o ispravă a omului. E o ispravă a omului și mirosul acesta de piine proaspătă care învalue cîmpul. Căci dacă oamenii de pe combine n-ar ști cum să lucreze, dacă nu s-ar „grăbi încet” prin lanurile pe alocuri încă verzi, grul cules ar fi inodor, piinile plămădite din el n-ar mai bucura cerul gurii, pe lingă faptul că spucele „nu s-ar bate bine”, deci recolta ar fi cu pagube. Deci oamenii, ne atrage atenția ing. I. Mitran, directorul S.M.A. Putineiu, „se grăbesc încet”, pierzînd la normă, pierzînd din cîștig, dar știînd ce pierd — și ei, și țara — dacă pierd din recoltă.

Petre Petcu face un nou reglaj la „Gloria” pe care o călărește. E al treilea reglaj pe ziua de azi (și abia a trecut de ceasul amiezii!), s-a dus draeu” norma, s-a dus cîștigul. Dar n-are ce face, grul acesta lovit în creștet de secetă a rămas pitic, iar mașina, ca să-l culeagă, e nevoită să meargă de-a busilea, cu herderul tirîndu-se pe pămînt. La Putineiu e un pămînt vâlurit, pocienit la tot pasul în rîpe și hopuri, aparatele de tăiere ale

combinelor se dereglează cînd nu te aștepti.

Vopsită proaspăt, „Gloria” lui Petre Petcu pare ca nouă. El, combinerul, nu prea pare ca nou, are 50 de ani, de vreo 30 tot călărește tractoarele și combinele, dar, zice, nu se lasă, n-o să coboare din șaua lor pînă la ceasul pensiei. Adică el, Petre Petcu, vrea să doboare un record la care puțini mecanizatori se încumetă să viseze. Nu se încumetă, fiindcă istovirile unei munci acerbe, întinsă pe 365 de zile din an, fără duminici, desori fără nopți, îi trimit mai devreme la pensie (la cea medicală) sau îi retrag în atelierele unde trudesce mai mult miinile, nu și nervii, nu și fica-

Nuță, și Gheorghe Mircea, și Ion Dobre, mecanizatori cu vechi ștate în bătăliile cu pămîntul, au trecut la secerișul grului îndată după ce au isprăvit cu orzul. Abia de a fost (cînd a fost!) timp să se schimbe sitele combinelor. Secerișul orzului a însemnat și el o narațiune dramatică, tensionată la culme, pretinzînd ca și în cazul grului, eforturi care n-au mai intrat la capitolul truda, trecînd direct în beneficiul ideii de eroism. Fiindcă truda presupune răsplată (și de unde răsplată, în condițiile „grabei încete” dictate de împrejurările acestui an?), pe cită vreme eroismul e generos, dezinteresat, avînd în ve-

care numai nevoia la revelează și le ascute. Unul dintre aceștia, Ionel Delcea pe nume, meseriaș cu multiple priceperi (lăcătuș, mecanic, instalator, timplar, zidar), factotum al tehnicii, cu vreo douăzeci de ani de experiență săpați în cutele mîinii și ale frunții, vrea și el, ca și Petre Petcu, să „tragă” aici pînă la ceasul pensiei. Fapt cu atît mai demn de notat cu cît anul acesta vitreg, care a mușcat atît de adînc din piinea omului, i-a cam speriat pe unii, mai ales pe mecanizatorii mai tineri, făcîndu-i să-și întoarcă ochii spre ispita orașului. Pe Ionel Delcea anul nu l-a speriat; el vrea, cum spuneam, ca legiuia clipă a trecerii la odihnă s-o sărbătorească aici, la S.M.A., împreună cu tovarășii lui. Iar cînd va pleca la odihnă, ne mai zice el, „nu va pleca de tot”, căci fiu-său Marian, acum în armată, îi va lua locul, ca mecanic policalificat.

S-a făcut tirziu, soarele scapătă, e ora cinci. Ora asta o grăbesc și niște nori, care fac aerul piclos și pămîntul umed. Lingă mașinile dejugate la capul tarlalelor, combinerii mîincă. S-au așternut la marginea lanului de grul și scot din trăiști și sacose bucatele serii. Cînd frugală, țărăneasă, cînd de oameni osteniți, cu gîndurile plecate aiurea sau fără gînduri; oameni cu ochii grei de somn, oameni care abia de-și mai pot întoarce privirile, ca un omagiu sau ca un drept, la bucuria simplă a roadelor pămîntului. Un cer verde, vegetat, pune fundal cosmic bucăților calme de piine din care mușcă, aromate și umede ca și pămîntul, generoase ca și el. Felii albe de brînză, roșii și castraveți par niște infloriri explozive ale țărînelor. Peste puțin, dacă nu va da ploaia, oamenii se vor ridica și, clătîndu-se de oboseală, se vor urca din nou pe combine.

A fost o zi grea. Și vor mai veni zile grele.

Dar fără patetism, fără vorbe mari, de fapt fără nici o vorbă, căci vorbele ies greu de pe buze, sau sint nesigure ca și gesturile, proiectate parcă cu incertitudinile, deci fără patetism, ci simplu, cu simplitatea rituală cu care țărantul român frînge piinea, după ce a trudit-o, cei pe care-i vedem nu pregetă nici o clipă să-și adauge zecimale efortului lor la efortul bătăliei naționale a recoltei, care ne împinge, împreună cu țara, dincolo de aceste zile, spre un orizont al răsplății ce se vadește bogat, pe măsura darului de vrednicie al celor ce-l făuresc.

ILIE PURCARU ■

Orizontul răsplății se arată bogat

tu, nu și sufletul, ca pe cîmp. El însă, Petre Petcu, va rezista, o știe bine. E rasă bună, rasă de om de cîmpie, dedat de mic la truda aprigă cu pămîntul. Numai să fie combustibil, zice, nu pentru „Glorie”, pentru „Glorie” este, ci pentru camioanele și tractoarele cu remorca care trebuie să preia recolta. Șoferii de la I.T.A. sau I.T.S.A.I.A., cînd întirzie sau lipsesc din cîmp, aruncă vina pe motorina sau pe benzina care întirzie sau lipsesc, scurse din rezervoare prin niște orificii secrete sau, poate, chiar neajunse în rezervoare. Grul din buncărul „Gloriei” trebuie deșertat direct în mijloacele de transport, așa e legea, ca să se cruțe niște munci în plus, inclusiv puțina ca bobul „să facă aripi”, nomaiajungînd la bazele de recepție. Iar dacă remorca sau camionul nu sint prompte la întîlnirea cu „Gloria” atunci combina, cu buncărul plin, așteaptă, încerențită la capul lanului. Combinerul, în astfel de clipe, simte cum nervii îi iau foc. Între timp i-a crescut și ficatul, suprasolicitat de șocurile mașinii prin pămîntul acesta denivelat, numai rîpe și numai hopuri. Atunci omul coboară greoi din mașină, își trece mîna peste fruntea încinsă și asudată, apoi își apasă cu ea ficatul, apoi golul interior săpat de durdecăturile „Gloriei”, și, sumbru, privește în zarea cîmpului, blestemîndu-l știe el pe cine.

Și Petre Petcu, și Tudor

dere o altfel de răsplată, care ține de viitor. Deci s-a trudit, și la orz, cu eforturi maxime, și fizice, și de idee. Ca să se poată tăia niște plante la numai 3-4 cm de pămînt, a trebuit ca mașinile să fie supuse unor modificări și reglaje dintre cele mai exigente. Combinele s-au etansat cit se poate de strîns, „pînă la sugrumare”, cum zice inginerul Mitran, astfel ca pierderile de boabe (de regulă, de circa 0,3 la sută) să se reducă la zero. Și chiar s-au redus la zero, în contrasens cu efortul oamenilor, care nu și-au făcut normele, dar s-au depășit (oare cu cit la sută?) pe ei înșiși. Iar înainte de secerișul orzului au fost lucrările de întreținere a culturilor, dificile ca și anul difilic pe care-l străbatem. Iar înainte de aceste lucrări au fost altele, de aceeași intensitate a sfertărilor și a căutărilor, petrecute în iarnă și primăvară, în atelierele de reparații și revizii ale mașinilor. Au lipsit, ca mai totdeauna, fel de fel de piese de schimb, deci cuvîntul de ordine a fost reconducerea, exersate asupra unor repere care altădată se aruncau. Cazul cuțitelor de la mașinile C12, dar și cazul multor altor piese. S-a reconducător pînă „la singe”, pînă la saturație, pînă credea că din respectiva piesă, supusă unor succese și tot mai profunde operații de coritare, n-o să se mai aleagă decît praful. Nu s-a ales, grație unor meșteri dedați la niște științe și iscusințe pe

Zile de campanie

În atenție:

apă magnetică

Gara unde cobor, în mijlocul Bărăganului, se numește Ogoarele și miroase a var și teneuială proaspătă. Aparține de comuna Perișoru și, o spune primarul Alexandru Ionescu, inaugurarea ei a fost preluul declanșării marii campanii de vară. A avut loc la 2 iunie. Fix la orele 6 dimineață a oprit, în această nouă gară, primul tren. Mai toți locuitorii comunei, asta însemnînd 5773 de suflete, au venit cu multe flori de au salutată această primă oprire a trenurilor în halta Ogoarele. Asta pentru că toți și-au dorit această gară și ea se alătură celorlalte trei care mai sint aici. Astfel, o zice în continuare primarul, Perișorul are, fiind un grînar, patru gări orientate parcă toate după cele patru puncte cardinale, așa ca o mare capitală. O Capitală a grînelor, o Capitală a Piinii... Este o dimineață sufocantă. Se anunță o zi călduroasă. Roua încă nu s-a topit și innoaie pentru puțin praful. Undeva, linia orizontului este spartă de siluetele cîtorva combine care frămîntă lanurile. Pînă acolo trecem pe lingă parcele de porumb, înalte pînă la piept, cu frunze carnoase și verzi. Porumbul este irigat iar picăturile de apă căzute din conductele metalice, în lumina dimineții, par cristale fine de metale prețioase. Pe tînărul inginer Andrei Ienășelu, directorul I.A.S.-ului Jegălia, îl gă-

sim la tarlăua Cocirgeaua. Parcă îmi ghicește gîndurile. Vă place porumbul? Este foarte frumos. Știți cum îl spun? Zeitatea cîmpului. Acum sintem la recoltatul grului. Dar eu tot cu ochii la porumb sint. Sint îndrăgostit de această cultură. Parcă îl aud zilnic cum crește. Cred că reușitele se datorează faptului că am experimentat, și se pare că rezultatele sint excepționale pînă în momentul de față, o cultură cu mare densitate; între 80 000 și 130 000 de plante la hectar, iar întreaga suprafață este fragmentată, să spun așa, de rînduri de soia. Altfel spus aici avem semănat porumb și soia. Care este explicația? Se face o foarte bună aerisire a porumbului și nu mai contează faptul că densitatea este mare. Pe lingă acestea irigarea s-a făcut cu apă magnetică. Mult discutat și comentatul dispozitiv făcut la întreprinderea de ferite de la Urziceni, prevăzută cu diferiți magneti și care dă o anumită orientare a moleculelor de apă duce, după cum se vede, la un important

spor de producție. Investiția este minimă și așa-numita „apă vie” dă rezultate bune nu numai în cultura mare dar și în zootehnie...

O soluție: apele amoniacale

La Jegălia campania a început într-o joi. Pe 13. Orzul dăduse-n copt. În cinci zile s-a terminat. Cele 750 de hectare au fost recoltate în mai puțin de o săptămîna. Dar, nu numai atît. Orzul a fost depozitat, paiele balotate, multe dintre ele și vindute celebrei herghelii de cai de la Jegălia iar pămîntul pregătit pentru a doua cultură. Acum s-a trecut la grul. Și ca un bilanț al orzului, s-a obținut, așa la un prim calcul, peste 5 000 de kilograme la hectar. Bobul este mare, iar datorită întreținerii culturilor nu se găsesc decît foarte puține corpuri străine. Doar umiditatea a fost

ceva mai mare. Dar, și în ciuda acestui inconvenient, s-a grăbit recoltarea fiindcă, o știe toată lumea, orzul este o cultură destul de difilică iar o întirziere de cîteva zile ar fi putut să ducă la pierderi mari. Așa stînd lucrurile toată lumea este mulțumită. Toate privirile sint acum îndreptate către grul. El a luat culoarea cojii de piine și chiar a început să miroasă a piine. Acesta a fost motivul pentru care cei de la Jegălia s-au decis ca să se înceapă imediat și grul. Numai că aici va dura ceva mai mult fiindcă suprafața de grul este de aproape două ori mai mare. Dar cei de la I.A.S.-ul Jegălia s-au pregătit, în timp, pentru această mare bătălie pentru piine. S-au format trei formații de combine. Răspunderile sint împărțite pînă la conducerea întreprinderii. De asemenea s-a organizat o echipă service, pentru intervenții urgente, care zi și noapte veghează, cu cei mai buni mecanici, asupra stării combinelor. Și, se înțelege, se lucrează în flux.

Imediat, după recoltare, se eliberează terenul, urmînd să se cultive cu porumb, soia și floarea-soarelui. Altfel spus, mai mult de 1 700 de hectare vor fi pregătite pentru cea de a doua cultură... L-am întrebant pe inginerul Andrei Ienășelu care sint totuși explicațiile care au făcut, în acest an capricios, ca la I.A.S.-ul de la Jegălia rezultatele să fie totuși foarte bune în ciuda faptului că, peste gard, la foarte mulți vecini, în condiții asemănătoare, lucrurile să nu se prezinte la fel. S-a impus, chiar de la început, a venit cu explicații imediate Andrei Ienășelu, o tehnicitate aparte caracteristică anilor de secetă. În primăvară s-au evitat lucrări cu discurile grele pentru a nu se pierde apa din sol, și s-au utilizat, fiindcă în prima etapă au lipsit îngrășămintele, cu bune rezultate ape amoniacale. Apoi, întreaga suprafață a fost irigată cu peste 500 de aripi de ploaie.

(Continuare în pagina 4)

SORIN POSTOLACHE ■

Vizita de lucru a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU în unități agricole de cercetare și producție din județul Călărași

Ne aflăm într-o perioadă de puternică angajare patriotică a întregului nostru popor, care întâmpină cu realizări remarcabile împlinirea a două decenii de la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român. Aceste două decenii, marcate de mari cuceriri revoluționare, de împliniri economice-sociale fără egal, reprezintă o epocă înfloritoare numită cu profundă mândrie de către toți fiii României Epoca Ceaușescu. Este perioada legată de numele celui mai iubit și stimat fiu al națiunii noastre socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, strălucitul conducător al partidului și statului nostru, patriot înflăcărat, care își dedică întreaga putere de muncă operei de făurire a socialismului și comunismului în România, personalitate proeminentă a victorilor internaționale, luptător neobosit pentru pace, înțelegere și colaborare pe tot globul.

În cadrul activității sale neobosite pentru propășirea României socialiste, pentru progresul ei continuu în toate domeniile de activitate, tovarășul Nicolae Ceaușescu acționează cu consecvență pentru dezvoltarea intensă și accelerată a agriculturii noastre, astfel încât această ramură de bază a economiei noastre naționale să-și aducă o contribuție tot mai însemnată la buna aprovizionare a populației, la satisfacerea cerințelor de materii prime ale industriei, la progresul general al patriei. Grija deosebită pe care conducătorul partidului și statului nostru o poartă agriculturii, modernizării și intensificării producției agricole, realizării unei noi și profunde revoluții agrare, s-a evidențiat, după cum este cunoscut, și la recenta plenară largită a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor. Cuvântarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la această plenară constituie un cuprinzător program de acțiune pentru toți lucrătorii ogoarelor.

În acest cadru de mobilizare deosebită a tuturor lucrătorilor ogoarelor pentru împlinirea exemplară a sarcinilor în domeniul agriculturii, pentru a întâmpina cu succese strălucite a 20-a aniversare a Congresului al IX-lea al partidului, s-a desfășurat miercuri vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în unități agricole de cercetare și produc-

ție din județul Călărași. La Institutul de Cercetări pentru Cereale și Plante Tehnice de la Fundulea a fost examinat modul în care se desfășoară programul de cercetare privind creșterea soiurilor și de hibridi de înaltă productivitate, privind realizarea de semințe din categorii biologice superioare, elaborarea diferențiată a tehnologiilor de cultură în funcție de condițiile specifice de climă și de sol ale țării noastre. Aceste programe, alături de celelalte programe speciale din agricultură, elaborate din inițiativa secretarului general al partidului, asigură obținerea unor producții tot mai mari, sigure și stabile. Vizitând cimpurile de cercetare și producție pe care se aplică sistemul de irigație în brazde, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să se elaboreze tehnologia și normele eficiente ale sistemului de udare pe brazde în scopul generalizării lui. Pornind de la experiența bogată acumulată și de la rezultatele înregistrate, secretarul general al partidului a indicat să se ia măsuri pentru înființarea unei întreprinderi specializate de producție a semințelor pentru export, care să colaboreze strâns cu Institutul de la Fundulea, care urmează să furnizeze materialul biologic necesar. Felicitându-i pe lucrătorii institutului pentru realizările dobândite, tovarășul Nicolae Ceaușescu le-a cerut să depună în continuare eforturi sporite pentru a furniza agriculturii noastre soiuri și hibridi de înaltă productivitate.

La Întreprinderea Agricolă de Stat Drumul Subțire și la Cooperativa Agricolă de Producție Ștefan Vodă a fost analizat stadiul dezvoltării agriculturii în județul Călărași, au fost examinate sole cultivate cu griu, soia, sfeclă-de-zahăr și porumb. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că experiența acestui an va permite să se treacă la extinderea culturilor intensive și a indicat ministerului de resort și organelor locale de partid și de stat să ia măsuri pentru ca în anul viitor suprafețele cu culturi intensive să fie extinse în tot județul. Secretarul general al partidului a subliniat că sint condiții bune pentru extinderea în fiecare unitate a acestui fel de culturi și a relevat importanța respectării densităților prevăzute pentru fiecare plantă,

ION CODRU ■

(Urmare din pagina 1)

află cheia succeselor durabile: „...Și nu întâmplător am spus să devină o „reduță”. Știți bine că, în domeniul militar, dacă, într-un sector, una din redute e slabă, dușmanul poate pătrunde și distruge întregul front. Noi avem o economie unitară, dar economia aceasta se bazează pe mii de unități economice, de redute. Dacă undeva una din acestea funcționează slab, ea produce fisuri și daune întregului sistem”. Ca și într-o escaladă de piscuri — căci lupta noastră pentru mai bine, pentru cucerirea orizonturilor înscrise cu slove de aur în hotărârile Congresului al XIII-lea al partidului, este o astfel de bărbătească escaladă — esențial este ca nimeni din cei antrenati în acest efort să nu se clatine, căci căderea unuia ar fi alarmantă pentru întregul șir. Esențial este ca toți cei legați de cordoanelul înaintării să-și articuleze perfect eforturile, să le sincronizeze, să le unifice, ca să ajungă cu bine — fiecare în parte și toți împreună — la ținta rivnită.

Este unul din învățămintele-linii de forță desprinse din cuvântarea secretarului general — amplu program de acțiune națională constituit într-un sistem de idei și de orientări, de sarcini și de măsuri a căror eficiență practică e deopotrivă imediată și de durată. Imediată — prin tot ceea ce prevede pentru împlinirea fără cusur a planului economic pe '85 și pentru teafăra așezare a temeliei anului care vine, primul din cincinalul acelei „noi etape a revoluției socialiste” decisă de Congresul al XIII-lea al partidului. De durată — prin tot ceea ce propune meditației noastre despre noi înșine, despre devenirea noastră.

Va trebui, pentru aceasta — și cuvântarea-program a secretarului general e cit se poate de limpede și de limpezitoare în acest sens —, să lepădam niște false măsuri, să proscrim niște concepte osificate, să abrogăm hotărârile acele „vorbe frumoase și ocolite”, acele angajamente grandilocvent-festive sau calp-generale, acea nefastă abstracțiune care încă se inter pune între deziderate și fapte, ducând la întârzieri sau la chinătoare ocoluri în drumul spre țintă. Va trebui ca fiecare factor de răspundere din economie „să spună simplu, fără multe ocolisuri: am făcut planul, ne-am făcut datoria pentru care am fost numiți, sau aleși, în muncile unde ne aflăm, și am servit partidul și poporul!”

Va trebui, pentru aceasta, să regindim întreaga noastră activitate, să învățăm (sau să reînvățăm) acele lucruri pe care încă le ignorăm în substanțelor lor, va trebui „să înțelegem că autoconducerea, autogestiunea, bugetul de venituri și cheltuieli, noul mecanism economic constituie un instrument modern de gospodărire, de conducere eficientă a întregii activități economice, imbină interesele generale ale societății, ale dezvoltării continue a forțelor societății noastre socialiste cu interesele fiecărui grup, cu interesele fiecărui om al muncii”. Va trebui „să înțelegem că nu trebuie să adoptăm

Eficiență și calitate

soluții care ne împing la cheltuieli inutile și care afectează, de fapt, avuția națională și dezvoltarea patriei noastre”. Fondurile de care dispunem, fonduri ce înmagazinează truda eroică a poporului, sint, ca și avuțiile solului și subsolului, ca și resursele de materii prime și energetice, supuse fatalelor limitări în timp și în spațiu, orice cheltuială negândită a acestora putând dereglă un echilibru de care azi, într-un veac frământat de recesiuni și crize, avem nevoie mai mult ca oricând. E semnificativă, în acest sens, preocuparea conducerii de partid, pregnant subliniată în cuvântarea secretarului general, de a înfăptui, în cincinalul viitor, toate obiectivele economice stabilite, ba chiar mai multe, dar cu cheltuieli mai mici, cu economii ce se vor răsfrînge benefic în ridicarea standardului național de viață. Va trebui, în sfârșit — dar nu în ultimul rînd! — ca sarcinile exportului, încă reduse ici-colo la rol de conșărcasă, să-și dobândească locul prioritar pe care-l reclamă înseși realitățile mari și presante ale dezvoltării noastre de azi și de mâine.

Va trebui, pentru îndeplinirea acestor imperative vitale, ca Legea planului, a disciplinei de plan și financiară să capete, cu adevărat, caracter de lege, în toate articulațiile și implicațiile ei, nedero-

gabile pentru nimeni. Ea trebuie privită în integritate, unicitatea și armonia ei, ca emanație a balanțelor între ramuri, a nevoilor și îndatoririlor care stau în fața fiecărui sector economic. În acest cadru — arată secretarul general al partidului — o însemnătate primordială o are împlinirea constantă, ritmică a producției fizice la toate sortimentele. „Trebuie — a apăsă tovarășul Nicolae Ceaușescu — să fie bine înțeles că nerealizarea producției fizice la toate sortimentele — până la cele mai mici — nu poate fi compensată în nici un fel printr-o producție valorică generală. Nu avem nevoie de o valoare generală a producției, ci de realizarea producției în sortimentele necesare economiei naționale!” Sint adevăruri care implică înseși ființa economiei noastre, trînicia și progresul ei, și e bine că azi, spuse pe nume de cea mai autorizată voce a partidului și a națiunii, se procedează în consecință, prin măsuri ce se întrevăd radicale.

Toate acestea înseamnă, cu un cuvînt, eficiență. Toate acestea înseamnă, cu un cuvînt, calitate. Toate acestea înseamnă, în viziunea științifică, valoriabile și exigente a secretarului general, ridicarea activității țării la o cotă în care, mai mult ca oricînd eforturile sint mai intense, dar în care, mai mult ca oricînd distanța dintre efort și răsplată lui e mai mică, asigurîndu-se, mai mult ca oricînd, imbinarea organică a criteriilor economice cu criteriile bunăstării.

Va trebui să lucrăm, altfel spus, cu măsuri mari, temerare, ambițioase, recupînd mai temeinic pozițiile (sau reduțele!) deja cucerite, și ocupînd zi de zi noi poziții, hotărîte de strategia politicii economice a partidului. Nu e ușor, dimpotrivă, dar altfel nu se poate. Nu sintem singurii în lume care lucrăm cu astfel de măsuri, în acest ev al revoluției științifice, tehnice și tehnologice în care înaintarea se plătește, în care dezvoltarea se plătește, în care, mai ales, rămînerea în urmă se plătește, se plătește cumplit, prin scoaterea din cursă. Cei ce vor să ciștige cursa n-au decît o singură alternativă: să plătească prin eforturi și să fie răsplățiți.

Vibrantul apel al secretarului general — de a munci „cu spirit de abnegație, cu răspundere față de partid și popor” — își va primi — a început să-și primească, prin multiple și exemplare fapte de creație! — răspunsul.

Un răspuns care e și va fi, ca întotdeauna, pe măsura unui popor eroic.

La Balotesti succesul se muncește

Pe cimpul neted ca o tîpsie lumina aleargă ca argintul viu, incoace și incolo, strecurată printre norii care degeaba se fac și se desfac pe deasupra Balotestilor, căci n-a plouat, nu plouă și parcă îți vine să crezi că nici nu va ploua curînd. De-ar fi să vină, totuși, atunci ploaia asta ar trebui să se cam grăbească, zice primarul Ilie Marcu, și tot el recunoaște că zice așa de vreo trei săptămîni, chiar de-a doua zi după ce pămînturile comunei au fost stropite de o ploaie repezită și scurtă. Chiar și așa fiind, a fost binevenită, dar în urma ei vremea a intrat pe același făgaș din care se vede bine că va sări mai greu, punînd la încercare voința, răbdarea și știința cu deprinderi mai vechi sau mai noi ale oamenilor de a ieși pînă la urmă cu fruntea sus dintr-un necaz de care în mod sigur n-aveau nevoie.

E adevărat că pe-alocuri pămîntul e alb, incremenit în tipătul mut al setei ca la gura unui cuptor și că, tot ca la gura unui cuptor incins, aerul vâlurește, doborîtor, în lumina fierbinte, fierbinte, dar sînt și locuri în cuprinsul celor 1200 de hectare ale comunei în care seceta pare că n-a avut nici o putere. Și dacă n-a avut pînă acum, e limpede că n-o să aibă nici de-acum incolo. Trecute prin flacăra mornită a secetei numai lanurile de grâu, pe 320 de hectare, au rămas ceva mai scunde, dar se estimează că producția lor va fi multumitoare, așa cum a fost, pe 225 de hectare și producția de orz. Pe alte 280 de hectare porumbul arată foarte bine, ca și cum la Balotesti ar fi plouat la comandă, și tot la fel, foarte bine, arată și floarea-soarelui pe 120 de hectare, soia, pe 50, cartofii pe 30.

Se înțelege, n-ar fi arătat ele atît de bine dacă n-ar fi fost ajutate pînă acum cu 2 prasile manuale și trei mecanice și dacă, în general, pe lângă aceste operații, munca oamenilor nu ar fi depris ceva din încrîncăvarea rezistenței unor aparatori în fața unui asediu. Primarul și-a transformat mașina Dacia 1300 în autoturism de teren și în repetate ronduri de zi și de noapte supraveghează felul cum își fac datoria cei ce lucrează la irigații. De la el, ca și de la vicepreședintele consiliului popular, Gheorghe Lucian, sau de la președinta C.A.P.-ului, Aneta Domintean, sau de la inginerul șef Constantin Constantin aveam să aflăm însă că a supraveghea felul cum se irigă de la o vreme pămînturile de la Balotesti înseamnă, nu de puține ori, chiar a pune umărul, acolo unde este nevoie, pentru mutarea unei coloane de apă sau pentru schimbarea ur-

gentă a unei piese defecte la vreo motopompă. În nici un caz n-a stat vreo motopompă pentru că n-a avut motorină și doar uleiul a mai lipsit, cîteodată, dar nu atît de mult încît să nu se poată zice că ele au mers, cam tot timpul, în plin. Și chiar dacă prin părțile locului nu s-au adevărit, deocamdată, previziunile meteorologice că vor cădea precipitații sub formă de averse însoțite de descărcări electrice, pămînturile comunei pe care au fost semănate porumbul, floarea-soarelui, soia, cartofii au primit apă îndeajuns încît oamenii să creadă că vor învinge și de această dată și că, muncind la fel de serios și de-acum incolo, la vremea culesului vor avea ce pune pe cîntare. În afară de motopompele care scot apa din gîrla Pociovaliștei, mai există un sistem local de irigații cu stații electrice și conducte subterane de-ai căror hidranți se leagă coloanele cu aripile de ploaie pe care le mută din șase în șase ore cei din echipa Bălașei Cristea. Tehnicienele Costanta Dumitru și Jana Tăbăcaru veghează la rîndurile ca ploaia artificială, măcar ea, să cadă la timp și să se rotească, încet-încet, pe toate pămînturile de care se leagă nădejile celor din Balotesti, adică nu numai în lungul culturii intensive de porumb sau pe lotul experimental în cuprinsul căruia se verifică, în colaborare cu specialiști de la Institutul Agronomic din București, cum tot felul de soiuri de plante se adaptează condițiilor locului și promit, dacă vor fi extinse pe suprafețe mai mari, recolte dintre cele mai spornice. Iar în zorul acestei strădării permanente, cînd o teribilă perseverență s-a dovedit a fi proba incontestabilă a unei mari voințe de a învinge, n-a fost uitat și părăsit în flacăra secetei nici pămîntul, 260 de hectare cu totul, pe care se întinde baza furajeră pentru cele vreo 500 de vite ale cooperativei. Nicușor Manea sau Gheorghe Popa, Nicolae Zamfir sau Stan Arambasa, Petre Ivan sau Alexandru Enache fiind cîțiva dintre cei care, nu prea departe de șoseaua pe unde fugeau autoturismele bucureștenilor ieșiți la iarbă verde sau plecați în concediu, strîngeau finul și-l înecărau în căruțe și în remorjele tractoarelor, multumii de cît au cîștigat pînă acum și siguri că pe pămîntul acesta bine irigat coasa următoare va fi la fel de bună. Cît îi privește pe alții, burăoară pe Ion Matei, șeful secției de mecanizare, sau pe cîțiva dintre oamenii lui de nădejde, mecanizatorii Florin Fanaît, Petre Filip, Ion Ionescu, George Fotache sau Toma Mo-

(Urmare din pagina 2)

raru, grija lor este să încheie degrabă secerișul orzului. Ar mai avea de lucru, cum se vede, doar vreo cîteva ore și oamenii lucrează fără răgaz și atenți să nu piardă un bob. Graba fiind mare, zice primarul, pentru că în urma orzului trebuie semănate culturile duble. Pe cele 225 de hectare se va semăna porumb pentru boabe. În urma celor zece combine o parte dintre mecanizatorii au și început pregătirea terenului. Fiecare zi cîștigată acum înseamnă un spor de producție la vremea culesului. Oamenii știu prea bine acest lucru. Ei știu că succesul se muncește.

DUMITRU ELIADE ■

Asta însemnînd peste 100 de kilometri de conductă. Dar la acest capitol au existat foarte mari greutăți. Multora dintre conductele care au fost livrate nu li s-au făcut probe. Din aceste motive ele au plesnit sau le-au cedat sudurile. A mai fost nevoie de un mare consum de muncă pînă s-a pus la punct întreaga rețea de irigații...

Am stat cîteva zile, în acest miez de vară, la I.A.S. Jegălia. Mi-am notat și, de ce să n-o recunosc, am învățat de la acești oameni foarte multe lucruri. Colectivul de aici este foarte tînăr. Cu cîțiva ani în urmă, I.A.S.-ul lucra în mare

pierdere. Oamenii, o spun, nu mai veneau și nici nu-i mai trăgea dorul de pămînt. Andrei Ienășelu nu are decît 35 de ani. A venit cu un colectiv tînăr la Jegălia. A știut, cum se spune, să dreagă lucrurile și, în momentul de față I.A.S. Jegălia reprezintă unul din pilonii grei din județul Călărași. A ocupat locuri frunțase în mai toate culturile. Un singur gînd mai au: să întrecă I.A.S.-ul Lehliu (Dragomir Stan este unul din cei mai renumiți specialiști în porumb) în ceea ce privește rezultatele la această cultură. Așa privind lucrurile și în acest caz toamna se numără bobocii. S-ar putea ca „Zeitatea” cîmpului — cum o spunea Andrei Ienășelu — să se găsească chiar la Jegălia...

Ziua încercărilor, pe locul unde nu vin ploile

Pe alee o femeie măruntică spăla o mină de cireșe. Tot e bine, mi-am zis, c-am dat de un suflet de om. La redacție nu-mi făcuseră nici o iluzie c-aș putea găsi, telefonic, pe cineva la consiliul popular. Sigur, în afara unui „ofîter de serviciu”. Cum mi-o fi norocul, am gîndit și-am pornit spre comuna Ciorogirla din județul Giurgiu. Nu puteam fi oamenii decît pe cîmp și toată problema era să-mi spună cineva, pe ce loc anume.

Cu un zîmbet, am dorit să cîștig bunăvoința femeii cu cireșe:

— Bună ziua. Mi-ați ieșit în cale „cu plin”!

O privire scurtă, cum numai o femeie îi poate dărui alteia, m-a măsurat din cap pînă-n picioare. Nu m-a întrebare cine sînt și nici curioasă nu părea a fi să afle.

— N-am pus nimic în gură de ascără.

Să nu creadă cumva c-aș vrea să-mi dea cireșe, am întrebare cu grabă.

— Nu știți unde l-aș putea găsi pe tovarășul primar?

— E aici. Potîfîi.

Era o invitație să mă servesc din farfuria întînsă, sau să intru înăuntru? Și una și alta. Am luat o cireasă și am urmat-o într-un birou a cărui ușă stătea larg deschisă. A dispărut, lăsîndu-mă singură, cu cireasa în mină, neîndrăznind s-o bag în gură, că nu se făcea să mă găsească, primarul

la el în birou mîncînd, după ce mai venisem și nepoftită de nimeni! Telefonul a început să zbrînie, readucînd-o val-virtej pe proaspăta mea cunoștință.

— Alo! Bine că m-ai sunat. Păi, acu' am venit. Am început cu tarlăua de la șosea, că acolo e cel mai copt... are 24 umiditate. Am nevoie și de al cincilea vindrover. Am mai convocat vreo 20 de oameni. Elevii au fost toți, pînă la ora 14.

Discuția continuă și încep să înțeleg că pot mîncea cireasa fără teamă. E mare și pieroasă, imi simt cerul gurii parfumat, mai iau și altele din farfuria întînsă către mine, nu mai are cum să intre vreun primar în birou, e acolo deja, vorbește la telefon. Cel de la celălalt capăt al firului parcă și-ar fi notat întrebările pe care aveam eu de gînd să le pun, iar răspunsurile pe care le ascult sînt prompte și precise. Femeia măruntică ce-și îngăduie la vremea prinzului să spele o mină de cireșe este președintele Consiliului popular din comuna Ciorogirla, județul Giurgiu. Și nici de cireșele astea n-are mare poftă Angela Stoica.

Din punct de vedere al gradului de umiditate al bobului și în condițiile asigurate pe județ, se poate începe recoltatul orzului. Au fost două zile de încercări înainte, iar ziua în care

am venit eu, ar putea fi socotită ca fiind „a încercărilor”. Trebuiau găsite modalitățile cele mai potrivite cu situația existentă pe cele 210 hectare însămintate cu orz la C.A.P. Ciorogirla.

— N-a plouat de loc pe la noi, așa că producția nu este pe măsura muncii noastre. Combinatele sînt în cîmp, dar treaba merge greu, pentru că talia orzului este foarte mică, de 30 centimetri. Nu se poate face batozarea. Toată dimineața am căutat fel și fel de modalități pe tarlăua Foișor, am făcut o multime de încercări. Am băgat și vindroverul, am încercat cu mac-urile, să strîngem paiete. Dar, la o asemenea talie a orzului, paietele proape că nu sînt. Trebuie adunate cu furca pentru a fi introduse în combină și batozate staționar. În plenara Comitetului comunal de partid s-au stabilit cu precizie toate sarcinile și responsabilitățile care revin fiecăruia dintre noi, pe fiecare solă. Am făcut mobilizarea pentru zilele următoare. 1000 de elevi de la liceul agro-industrial și de la cele două școli generale vor lucra în două schimburi. La noi, în fiecare familie sînt cel puțin doi membri care lucrează în industrie. La sfîrșitul săptămîinii, însă, nu-i nevoie să le spuie de două ori, sînt cu toții la recoltat. Pînă apare revista dumneavoastră, noi am terminat cu strînsul orzului. Categorie! Chiar de va trebui să-l cosim și tot îl luăm de pe cîmp, altfel îl pierdem și nu se poate!

E multă îndrîjire în vorbele și privirile primăritei. Uți că e numai o mină de

om și pare ascunsă după biroul ei mare, așa cum stă, încordată toată, ca un arc. Simte această tensiune nervoasă și directorul Liceului agro-industrial, inginerul agronom Mihai Dragomirescu. Rotofei și hazliu, încearcă să aducă zîmbetul pe fața tovarășei primar, cu cîteva glume în care furca este „o verigă a tehnologiei” și la nevoie, copiii lui o vor folosi cu nădejde. Dincolo de glumă însă, înțelegem că pe viitorii agronomi, aflați deocamdată pe băncile școlii, se poate conta serios: „N-or să lase un spic pe cîmp”. Cei doi se apucă să facă „un plan de bătăie”, așa că mă retrag. Spre tarlăua Foișor, locul încercărilor din acea zi, mă îndrumă Ștefan Mihalcea, secretar adjunct al consiliului popular comunal. Lanul e frumos, galben cit vezi cu ochii, spicele se leagă înes în bătaia vîntului și-ți amintesc de metaforele poezilor. Nimănui însă nu-i arde de poezie. Pe o fisie din urma combinelor, unde locul a fost văduvit de legănarea aurie, sînt adunați cîțiva oameni. Toți arși de soare, toți încruntați. Se vede că hotărîrea finală asupra modului cum se va face recoltarea orzului la Ciorogirla, s-a luat după aprige confruntări. Facem cunoștință: inginerul Ion Marin, directorul S.M.A., Ilie Lupu, secretarul biroului executiv al Consiliului popular, Gheorghe Olteanu, secretarul comitetului de partid pe C.A.P., șef de secție la S.M.A., Alexandru Savu, Mircea Șerban, Florică Dirvăreanu — mecanizatori. Se citește pe fața lor că numai eu le mai lipseam și mă fac să simt că tocurile

pantofilor mei se potrivesc cu miriștea în care am intrat, ca nuca-n perete. Mă uit la pămîntul pe care calc. E uscat. Ingerul Ion Marin îmi urmărește privirea: „E chinuț pe noi, fraților! N-a plouat de loc. Mai rău ca-n '83. Spicul e bun, dar nu s-a înățat de la pămînt și nu se poate aduna ca lumea. Am încercat azi în toate chipurile: cu combina, cu vindroverul, cu mac-ul, cu furca. E mic paiul”. Gheorghe Olteanu pușnește: „Eu îi jumuleam”. „Și cînd mai termină pe atîtea hectare? Gata, s-a hotărît! Băgăm combinele și adunăm tot ce rămîne în urma lor. Mă duc să vi le trimit și pe celelalte”. Directorul S.M.A.-ului se îndepărtează cătrănit „că nici vîntul nu bate bine”.

Natura nu i-a prea ajutat anul acesta. Lanul e frumos, pentru că oamenii au muncit, dar nu-i suficient de înalt, pentru că ploaia n-a vrut să se abată și pe aici. În general pe locurile acestea nu prea vin ploile. Un bătrîn al satului, mos Dăgală, avea obiceiul să zică: „La noi nu plouă că ceru-i gogoneț aici și apa se scurge în alte părți”. Vorba a rămas, oamenii o mai folosesc și astăzi cînd se întimplă să nu vină ploile. Sigur însă, curînd vorba va intra în uitare, sau va rămîne în folclor. S-a început execuția sistemului de irigații de la Titu, care va fi de folos și lanurilor din Ciorogirla. Pînă atunci, oamenii își adună recolta cu trudă, atîta cîtă este și pentru care au muncit din greu.

LIANA MOLNAR ■

Ei nu caută vorbe frumoase, ci spun simplu, cum ne-a învățat tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU:

Ne-am străduit să ne facem datoria

Opt întreprinderi Erou al Muncii Socialiste despre:

- Conștiința de a fi părtași la o mare istorie
- Starea de revoluție la locul de muncă
- Cum se împlinesc ambiția de a fi în rînd cu lumea

Nu e timp de trăit din amintiri

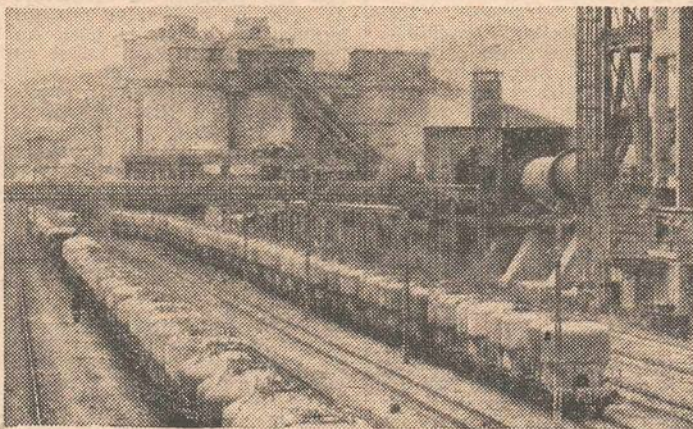
Pentru Dumitru Călin ziua începe de fiecare dată la cinci și jumătate și de primăvara pînă toamna ea se vestește prin răcoarea parfumată care se strecoară pe fereastra deschisă înspre niște straturi de flori. Casa lui de pe șoseaua Chișinău, cu grădina și boltă de viță și cu fințina și cu masa înconjurată de scaune în jurul căreia se adună familia sau întirzie prietenii pînă încep să se lege deasupra-i frunzele, în septembrie, pare decorul unei scene despre o vîrstă mai veche a orașului, cum îi place chiar stăpînului ei să creadă. Dar lui îi amintește, înainte de toate, de un sat care se cheamă Frăsinet. Un sat din Bărăgan, înconjurat de o mare de pămînt pe înținsul căreia se despletiau ecourile istovite, aproape stinse, gata să cadă la rădăcina unui fir de iarbă, ale țigănelor cu care locomotivele salutau în viteză gara Lehliu. De-acolo a plecat Dumitru Călin, în '54, și a intrat ucenic la Grivița Roșie, la școala profesională a întreprinderii, iar cîțiva ani mai tîrziu a început să lucreze aici ca muncitor calificat în meseria de montator de locomotive cu abur. Dar nu la mult timp după aceea, prin anul '60, cînd pentru Dumitru Călin meseria nu mai avea nici un secret, cînd misterul sirenelor de locomotivă dispăruse parcă fără urmă, întreprinderea a început să-și schimbe profilul, treptat, devenind producătoare de utilaje chimice. Această transformare a durat vreo cîțiva ani buni și el își amintește cum sub ochii lui prindea teren utilajul tehnologic și se îngustau spațiile în care mai veneau locomotivele la reparat. Atunci ar fi putut să se hotărască să treacă alături, la întreprinderea de reparat material rulant, dar n-ar putea să spună exact ce l-a ținut pe loc, poate curiozitatea, poate gîndul că este încă destul de tînăr ca să se adapteze unei situații noi și să poată învăța o altă meserie, repede și bine. S-a recalificat și a început să lucreze în meseria de cazangiu-trasator. Într-o iarnă, își amintește, au venit niște constructori și au început să toarne niște stâlpi pe lingă stîlpul halei în care lucra, atîta doar că stîlpul ridicat atunci erau de vreo două ori mai înalți și cu ajutorul unor prese hidraulice constructorii aceia au ridicat apoi acoperișul vechi al halei și cei de la Grivița au simțit că se înalță cerul deasupra lor, că trebuie să încerce să fie și ei mai înalți. S-ar fi zis. Cu vremea, prin aceeași stăruință de a cîștiga spațiu pe verticală, căci altfel nu se poate, terenul fiind limitat, întreprinderea și-a schimbat de tot înfățișarea și numele ei a început să fie din ce în ce mai bine cunoscut printre producătorii de utilaje chimice. În urmă cu vreo șapte-opt ani I.U.C. Grivița Roșie izbutise să obțină, chiar, doi ani la rînd, Ordinul Muncii clasa I, însă în anul următor n-a mai reușit această performanță. Cu o ambiție nouă, începînd din '81 ea s-a situat iarăși, în toți anii care au urmat de-atunci, pe locul fruntas în întrecerea socialistă, fiind distinsă de curînd cu înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste. Cînd au fost citite numele fruntașilor în întrecere, Dumitru Călin se afla și el acolo, în Sala Palatului, și recunoaște că era emoționat și nițel temător și că ar fi vrut să audă cit mai repede și numele întreprinderii lui. Ziua următoare a început ca de obicei, pentru el, la cinci și jumătate. La șase și un sfert a ieșit pe

poartă și o clipă a stat la îndoială dacă să se îndrepte spre stația de tramvai sau să pornească pe jos. A pornit pe jos, întreprinderea fiind aproape, doar la vreun sfert de oră. În drum a cumpărat un ziar și s-a oprit să citească numele întreprinderii pe lista fruntașilor. Pentru el nu era o noutate dar era un alt fel de a-și trăi bucuria. Apoi a împăturit ziarul, l-a vîrît în buzunar și s-a îndreptat spre fabrică printre oameni care treceau pe lingă el indiferenți și grăbiți. Cîteva ore mai tîrziu, cînd l-am cunoscut, imi spunea: „Adevărul este că oamenii ședeau cu sufletul la gură, bănuiau că vor primi această veste bună dar nu puteau fi siguri, bineînțeles, cum n-am putut fi siguri decît atunci cînd am și auzit-o. Anul trecut, care a fost anul hotărîtor în cîștigarea titlului de colectiv Erou, a fost formidabil, oamenii au tras din răsputeri, cu toată nădejdea. Ne spunea cite ceva: să vă mențineți pe poziție! Și întrecerea socialistă a devenit o problemă personală a fiecăruia dintre cei 5 000 de încadrați ai întreprinderii.

Spațiile vastelor hale și utilajele produse aici par rupte dintr-o lume a uriașilor. Unele utilaje pentru industria chimică au, într-adevăr, dimensiuni uriașe iar transportul acestor colosi pe trailere cu cite 108 roți este o adevărată odisee despre care, ni se spune, s-au făcut și filme. Utilajele pentru export — întreprinderea exportă în vreo 15 țări — ies din București pe la Toboc-Tei și de-acolo intră pe șoseaua ce duce spre Constanța. Indiferent pe ce drum ar pleca ele, calitatea acestor utilaje rămîne însă preocuparea de căpetenie a celor de la Grivița Roșie. Competiția pe piața externă și confirmarea, cu fiecare comandă, a bunului renume pe care și l-a făcut întreprinderea, pe de o parte, iar pe de altă parte rigourile industriei pentru care Grivița Roșie produce utilaje, impun o atenție deosebită de la primele operații ale fluxului tehnologic și pînă la produsul finit care e supus controlului de calitate cu aparate nemai-pomenite, cum zice Dumitru Călin, cu aparate dintre cele mai moderne, așadar, cu laseri, cu ultrasunete, cu lichide penetrante. Cam 60 la sută din volumul de muncă al întreprinderii revine sudorilor iar Dumitru Călin, în calitate sa de secretar adjunct al comitetului de partid al întreprinderii, poate să spună că sudorii ca Ion Petre, Constantin Sabin, Nicolae Culca, Viorel Bărbulete, Eugen Bită sau Mircea Godeanu sînt dintre cei mai buni, dar tot ei adaugă că, la drept vorbind, bunii sînt chiar toți sudorii întreprinderii, fără excepție. Altfel n-ar fi reușit această întreprindere să-și croiască o cale atît de sigură către atenția lumii. Aici, la Grivița Roșie, unde se fac nu doar cele mai mari utilaje de acest fel dar și cele mai complexe, din oțeluri placate, rezistente la coroziune, și din oțeluri înalt-aliate care îngăduie lucrul la presiuni mari și cu temperaturi foarte înalte sau foarte mici, de la o vreme au apărut îndatoririle noi și e nevoie ca oamenii să dovedească mai mult decît oricînd o competență tehnică deosebită. O bună parte din munca lor stă sub semnul exigențelor impuse de programul prioritar pentru centralele nucleare electrice.

La Grivița Roșie, cum se vede, nu-i timp de trăit din amintiri.

DUMITRU ELIADE ■

Capăt de drum, început de drum

Din 1977 cimentistii Fieniilor au luat pieptis drumul trudei care i-a adus la ziua de azi. L-au parcurs cu pas egal, fără opriri, fără sovăire. Nici una dintre distincțiile primite în acești opt ani n-au însemnat moment de răgaz, ci impuls și nouă lumină pe calea spre culmea asupra căreia-și ațintiseră ochii. Iată-i acum, pe culme!

Rezultatele lui 1984 în întrecerea socialistă i-a situat pe locul I, a patra oară consecutiv, aducîndu-le titlul de colectiv Erou al Muncii Socialiste. Producătorii de ciment de la Fieni au încheiat cincinalul actual cu un an și paisprezece zile mai devreme, ceea ce le dă posibilitatea să realizeze peste plan o producție egală cu cea a anului 1984. La producția marfă au dat 130 milioane lei în plus, iar la producția netă, 43 milioane lei. Cimentul din Fieni este exportat în peste 45 de țări iar numărul de tone trimis pe meridianele lumii în 1984 a fost cu 64 000 mai mare decît cel stabilit inițial.

Au fost și glasuri care afirmău că „trag tare“ ca să cîștige titlul de Erou. „Locul I obținut în întrecerea socialistă pe anul trecut ne-a adus și steluța de aur. Acum nu mai putem fi bănuți că muncim numai din ambiția de a deveni colectiv erou. Rezultatele obținute pe primele 5 luni ale acestui an ne situează tot în frunte. Pînă la ora actuală au fost recuperate toate restanțele din iarna aceasta, care ne-a incurcat și pe noi. Am dat în plus, deja, 57 500 tone de ciment. Am depășit cu mult și cifrele stabilite la export, avem realizări deosebite la toți indicatorii. E vorba de un ritm de lucru al

nostru, cu care ne-am obișnuit, de o bună organizare și de o disciplină de fier. Cred, mai adaugă Gheorghe Mihăescu — el însuși Erou al Muncii Socialiste încă din 1972, că avem și mult curaj în introducerea progresului tehnic. Noi îndrăznim!”

19 iunie 1985 a intrat în istoria Combinatului de lianți și azbociment Fieni — din această zi, colectivul de aici este Erou al Muncii Socialiste. Data de 19 iunie 1985 nu înseamnă doar un capăt de drum greu pentru cimentisti, ci un nou start, pe un nou drum, pentru care își iau ambiția ca hrană a victoriei. „Să nu mă întrebați ce am simțit atunci cînd tovarășul secretar general Nicolae Ceaușescu mi-a înminat titlul. Este cea mai dificilă întrebare și mi se pune de atunci, intruna, de către toată lumea — mărturiseste directorul combinatului, Gheorghe Dragomir. Aveam mari emoții. Imi amintesc doar că Sala Palatului R.S.R. era plină. Știam unde sînt așezați delegații județului Dimbovita, eram ca-ntr-o beție și nu m-am putut stăpîni să nu flutur spre ai mei, steluța de aur. Am văzut citeva miini, acolo, fluturînd a bucurie. Fericirea din sufletul nostru era atît de mare... nu se poate descrie în niște cuvinte, oricît de mesteșugite ar fi ele. Și nu doar titlul în sine ne dă starea asta, ci conștiința că ne simțim și sîntem printre constructorii unei noi istorii. Fabricuța care dădea cam 15 000 de tone ciment anual, scoate astăzi 2 000 000 tone, ca să nu mai vorbim de numeroase alte produse care poartă marca noastră. Cimentul de aici, de la noi, stă la temelie multor edificii: Ateneul Român,

Hotelul Intercontinental, Barajul Vidraru, Uzina de Autoturisme Pitești și, mai recent, Metroul, Canalul Dunăre — Marea Neagră, Casa Republicii. Sînt doar citeva exemple. Prin înălțarea acestor obiective, de-a lungul anilor, am participat și noi la derularea unui fragment al istoriei țării. Cimentul din Fieni i se spune „aurul ceaușiu“ și este cunoscut în afara granițelor, pe multe meridiane. Poate sîntem ambițioși, dar nu este vorba de orgoliul cîștigării unui titlu, ci de ambiția de a face ceva durabil, de a ne face datoria, așa cum ne cere secretarul general al partidului nostru, de a fi competitivi. Si sîntem, nu numai în țară, ci în întreaga lume. Se fac comparații între noi și cei mai buni producători de ciment, pe plan mondial. Combinatul acesta a crescut an de an și nu avem de gînd să ne oprim aici. De aceea, credem că avem datoria să ne îmbunătățim continuu calificarea profesională. Nu ne temem de nou, îl căutăm mereu. La noi, unde fiecare loc de muncă este legat de amonte și de aval, nu se poate să nu fim toți — absolut toți, la fel de bine pregătiți. Noi nu putem aplica progresul tehnologic doar într-un singur loc, sau în două. Sînt atît de strîns înlănțuite tehnologic, încît s-ar produce o strangulare a producției, punctul de lucru respectiv ar fi blocat de celelalte. Este, deci, absolut necesară pregătirea permanentă, a fiecăruia dintre noi, pentru ca întreg combinatul, pe întreg fluxul lui, să obțină astfel de realizări, încît să constituie o adevărată revoluție la fiecare loc de muncă în parte și în întreg procesul de producție. Pentru a realiza lucruri deosebite trebuie să-ți iubești meseria și oamenii noștri au această dragoste — pînă la dăruirea totală — în ei, au moștenit-o din tată-n fiu. S-a transmis și tinerilor noștri de astăzi — nu sînt puțini cei care lucrează alături de tații lor în combinat. Sigur, ei vor avea rezultate mai bune, nu se poate altfel, au simțit din totdeauna că acest combinat este al lor, de cînd s-au născut. 60 la sută din oamenii orașului lucrează aici. Dacă am cucerit titlul de Erou al Muncii Socialiste, nu e doar meritul nostru, ci și al familiilor noastre, al mamelor, al soțiilor, care au înțeles că e nevoie de noi aici. În combinat, mereu, noapte și zi. Familiile noastre sînt educate prin tradiție să participe la progresul întreprinderii.”

Despre felul în care au primit oamenii vestea decernării titlului de Erou al Muncii Socialiste, mi-a povestit cite ceva, ingineră Maria Frățilă, la Cariera de calcar de la Lesnezi, acolo sus, în creierii munților: „Eram strînsi seara în club și ne uitam la televizor. Îi vedeți pe bărbaiții aceștia. Sînt duri, n-au cum să fie altfel, ei se luptă să sfarme muntele. Nu-i miști cu una cu două. Cînd a fost anunțat combinatul nostru, le-au dat lacrimile, pur și simplu. O vreme n-a scos unul, o vorbă, priveau ecranul, nemișcați. Mai tîrziu, un muncitor m-a întrebat: Tovarășă ingineră, acu' înseamnă că sîntem și noi eroi? Sînteți și ați fost mereu, măi băieți — le-am răspuns — că dacă n-ați sparge voi muntele asta, combinatul ar sta pe loc.”

Oamenii aceștia plini de puritate au muncit și muncesc cu încredințare. Erau, de fapt, eroi fără să știe și fără să fie numiți așa. Acum o știu și asta le dă un sentiment nou, de putere și bucurie, un sentiment pe care știu să-l trăiască cu demnitate.

LIANA MOLNAR ■

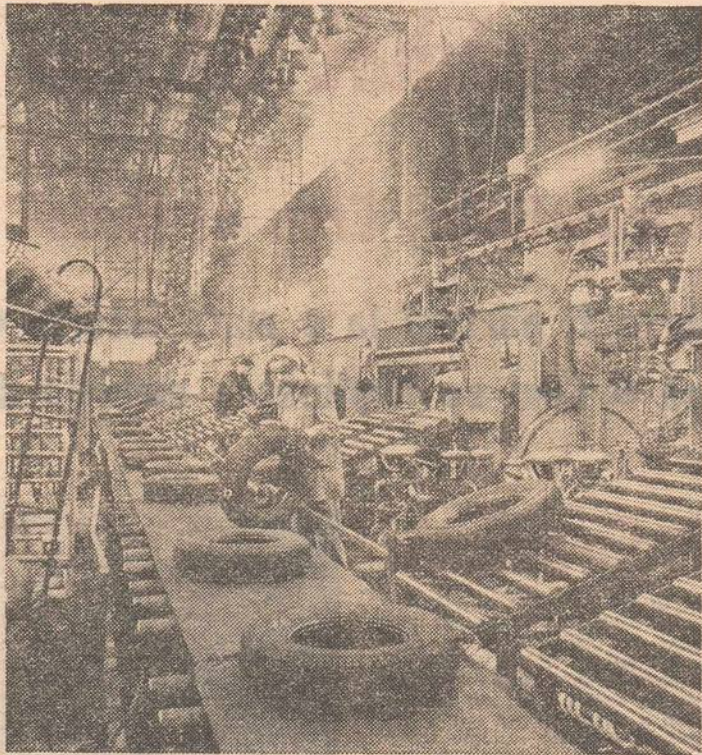
Ne-am străduit să ne facem datoria

„Casa noastră de fiecare zi”

Era trecut de amiază și un bărbat care semăna cu un hornar voia să iasă pentru nu știu ce cumpărături. Portarul i-a spus scurt, nu se poate, și, omul, puțin iritat, a încercat să-i explice. Nimic, nu se poate și gata, de ce să mai pierdem vremea. Nehotărît, cauciucarul s-a întors și peste cinci minute a revenit însoțit de cineva. Însoțitorul său îi apăra cauza dar portarul, rece, politicos, ferm, l-a trimis înapoi. Ori cu bilet, ori cînd sună de ieșire! Mă uitam la ei și peste cinci minute l-am văzut pe directorul comercial Gheorghe Trofin cum își ridică țigările de la poartă și pleacă. Atunci mi-am zis, ai naibii, oamenii aceștia nu se joacă de-a disciplina. Am aflat apoi că și directorul general este fumător și își predă țigările la poartă și nu iese niciodată la o țigară. Și mai apoi, urcînd niște scări, pe lângă tot felul de cauciucuri așezate în poziție de reclamă, aveam să mă opresc în fața a două fotografii. Una a primului director al întreprinderii de anvelope din anul 1948, Eugen Marinescu, și alta a unui om decedat nu de multă vreme, Dumitru Irimia, „între primii confectioneri ai anvelopelor românești”. Disciplina, am zis, și pe urmă respect pentru cei bătrîni care au pus umărul la începuturi. Victoria este o firmă. Iar comuna Florești, județul Prahova, în ciuda statutului ei de localitate rurală, este cel mai bun producător de anvelope din România. Și pe lângă asta, a fost și mai este o școală pentru toate firmele de anvelope din țară. În primul rînd, sint cei mai vechi. În 1939 debutau într-o hală de proporțiile unui hangar în care se prepara și amestecul, se făcea și confecția, se mesterea tot ce ținea de o anvelopă și atmosfera era de infern și oamenii erau puțini și anvelopele erau „naive”. Cu truda țărănilor din Măgureni, Băicoi, Tufeni și Urleta și a puținilor navetiști din orasele apropiate întreprinderea a crescut și-a încercat să iasă în lume cu niște amărute de cauciucuri de bicicletă. Între 1962 și 1967 a avut loc o primă extindere iar între 1973 și 1975 s-a construit ceea ce oamenii numesc acum uzina nouă. Întreprinderea de anvelope Victoria Florești are două porți. Poarta veche și poarta nouă, două intrări spre aceeași lume dar care desemnează timpuri diferite ai acestei instituții. Așa-zisa uzină nouă e reprezentată de extinderea recentă

și-n ea se produc un milion de anvelope. A gîndi mai repede, mai eficient, a te zbate să cîștigi fiecare metru pătrat și fiecare secundă înseamnă la Florești încă un milion de anvelope obținute în același spațiu de producție. Acesta a fost câștigul care dă măsura seriozității și spiritului de organizare de aici. Dar toate acestea înseamnă oameni. Oameni cu idei, oameni care să se bată pentru ele, oameni care să le accepte și să le susțină, oameni care să controleze. Iar virtuțile acestea se formează într-un climat de seriozitate, de disciplină.

Cînd am intrat într-o încăpere, maestrul Ion Neagu, președintele de sindicat al întreprinderii, a pus pe o masă o carte mare și groasă, frumos legată și bine păstrată. I se spunea Cartea de aur. Din 1971 cauciucarii s-au gîndit să-i scrie pe cei mai destoinici într-o carte care să rămînă și pe cei trecuți acolo pentru merite deosebite să-i numească fii de onoare ai întreprinderii. O clipă mi s-a părut că această denumire sună puțin cam exagerat. O mamă avem și un tată și-n locul lor niciodată nu va putea să stea nimeni. Dar puțin mai tîrziu aveam să-l ascult pe Ion Stancu, un muncitor mai vechi, de 30 de ani în aceeași secție, cum spune „eu le-am zis la băieți, mai taică, să venim la noapte să reparăm că fabrica asta e casa noastră, noi de aici ne cîștigăm pînă și trebuie să ținem la ea, că de n-am avea-o am fi orfani și pe drumuri”. Ion Stancu e muncitor specialist, țaran ca origine și domiciliu și om așezat, de mare bun simț, săritor la treabă și bun meserias. „Eu sint un om corect, nu-s al dracului. Nu-mi place să fac lucru de mintuală. Atunci nu fă nici tu. Și dacă eu mă duc primul, ție nu ți-ar fi rușine să stai?” Tot ce înseamnă utilaje de import de la uzina veche, complicate, nemăvăzute, au trecut prin mina liniștită și agilă a acestui om care poartă ochelari și pentru apropiere și pentru distanță, care e mîndru de băieții lui din brigadă, că unii au ajuns profesori de limbă română sau ingineri, care se bucură și de gospodăria lui că „am și eu vîcută, oi, păsări, mă zbat să am de toate, dar mă supără ochii”. Ion Stancu a avut un accident. În vreme ce tăia vîta de pe casă, scara i-a alunecat și a căzut. S-a accidentat destul

de grav și acum, după ani, încă se mai luptă ca să treacă peste dureri și să ajungă în fiecare zi la toate necazurile care îl așteaptă. Nimeni nu este naiv și bătrîn la Florești. Chiar dacă așezarea are aerul unei comune liniștite peste care se mai ridică adesea valurile de fum, nimeni nu se uită la o anvelopă ca la o rachetă. Mai toți oamenii cu certificate de artist au crescut cu mirosul laptelui de cauciuc în nări. Au îmbătrînit cu mirosul lui și cu negrul de fum strecurat în porii pielii. Și-n asta se află o explicație pentru un titlu de Erou al Muncii Socialiste și pentru cele peste un milion de anvelope vindute în varii țări ale lumii, inclusiv în Franța, unde Michelin rămîne anvelopa „enervant de corect executată”, pe care nimeni dintre marii specialiști ai lumii n-a reușit s-o vadă la ea acasă.

Ce înseamnă să fii bătrîn la Florești? Acea carte a fiilor de onoare începe cu prima promoție, confirmată la 5 septembrie 1971 și-l are în fruntea listei pe mecanicul Dumitru Stroe. Nimeni nu s-a grăbit să fie amabil cu directorul, cu toate că și inginerul Ion Tifigiu are 31 de ani în uzină. Directorul a fost numit fiu de onoare abia în promoția a cincea. Și ceilalți directori, la fel. Și ei au peste

două decenii la anvelope și sint directori nu pentru că sint directori, ci pentru că știu cauciuc și anvelope. Cînd l-am întrebat pe maestrul Petre Dinescu, secretarul de partid al Victoriei, cui ar da farfurioara cu cîreșe de pe masă, dacă ar trebui să aleagă un singur om, a spus, Șerban Tomescu. „Cînd am venit aici, prin '60, să fac practică pentru școala de maștri, l-am văzut cum pune mina pe o mașină. Era și este artist. Și un caracter ireproșabil. Conștient sau nu, m-a format ca om, m-a dus în situația să-mi doresc enorm să seamăn cu el, să mă port ca el. Nu cîreșe, ci tot ce am mai bun aș fi în stare să-i dau dacă ar avea nevoie”. L-am întrebat și pe inginerul Tifigiu, cînda adus de tatăl său în fața lui Dumitru Cartas, inginerul șef, cu rugămîntea de a-l angaja, cui ar da farfurioara în numele prieteniei cu cel bătrîn, inginerul a spus da și l-a precizat, uită-te la părul meu alb și al lui ta-tu și cînd o să ajungi ca noi înseamnă că poți s-o lași mai moale și să te gîndești să-i conduci pe alții. Și cui ați oferi această farfurioară cu cîreșe? E un mecanic. Nicolae St. Gheorghe din Aricesti. Cînd e vorba de uzină, asta scoate pieptul înainte și-i în stare să stea o săptămînă fără să ajungă la una din porți.

Poate c-ar trebui s-o ofer tuturor, dar dacă trebuie să aleg, i-aș întinde-o lui”.

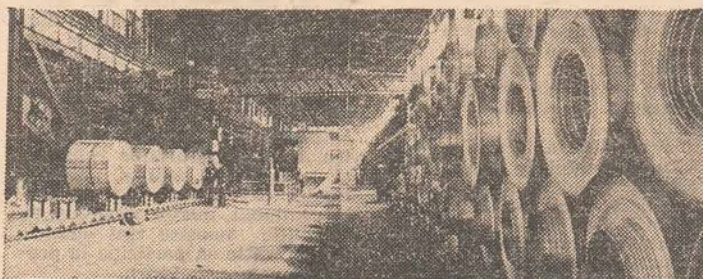
În viața acestei întreprinderi care a dat meseriași și oameni de conducere pentru toate instituțiile de acest fel din țară, fiind un fel de mamă a producătorilor de anvelope domină o judecată simplă. Poți să ai două clase sau zece academii, dacă ești bun meseriaș, toată lumea își scoate palaria în fața ta și-ți face loc spre poziția pe care o meriți. Și acolo fiecare are datoria de a se bate. Nu dormi cînd altora le crapă buza pentru că roata se învîrtește și s-ar putea să ajungi dedesubt. E nevoie de cauciuc? Pleacă directorul general Tifigiu la Borzești. Sint probleme cu cordul? Pleacă directorul Trofin la Buzău. Sint probleme cu Oltcit-uri? Pleacă directorul Constantin Nicolae la Craiova. E ceva în hîrtii? Pleacă imediat contabilul șef Cornel Oprescu. Orice necaz aduce după sine o alarmă calmă și un mic sfat la care se adună conducerea care nu se sapă, ci se unește să împingă lucrurile pe făgașul lor firesc. Și dacă la Florești sună telefonul că la Caracal sau la Turnu Severin sau la Luduș e o boala, cițiva specialiști se imbarcă rapid și pun umărul fără fando-seală și pretenții. „Oamenii nu au nevoie de ședințe lungi, de vorbărie. Le spui scurt ce e de făcut și apoi îi controlezi”.

Cum face Michelin nu știe nimeni. Cum face Victoria știu mai mulți, dar numai cei de la Florești se pricepe adevărat. Ei sint în stare ca în ciuda tuturor necazurilor cu materiile prime să țină sus parametrii tehnici. Ori facem anvelope elastice, ori facem gemuri, zic cei de la control. Ori sintem meseriași, ori sintem cîrpaci, zic cei de la confecție. Iar Ion Neagu, și el unu care a copilărit pe la porțile uzinei și-a mîncat cîreșe minjite cu negru de fum, zice „cea mai mare bucurie din viața mea a fost ziua de 4 septembrie, 1931, cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu a trecut pragul casei noastre numită Victoria. A doua mare bucurie a fost cînd, în numele tuturor celor de la anvelope tovarășul director Ion Tifigiu a primit de la președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, titlul de Erou al Muncii Socialiste”.

Peste comuna liniștită și blîndă a Floreștilor, peste lumea preocupată și în unele locuri minjită de fumul cauciucului cu marca Victoria s-a adăugat încă o rază de speranță.

CORNEL NISTORESCU

Un mare efort, o mare credință

Întreprinderea de prelucrare a aluminiului Slatina a fost pusă în funcțiune în 1970. Între 1977-1978, oamenii tot mai vorbeau prin oraș că întreprinderea nu-i rentabilă, că nu le aduce bani așa cum gîndeau că ar trebui să le aducă. Necazul cu banii era pus în sinea lor în legătură cu felul industriei care li se părea lipsită de rentabilitate. O foarte bună formație de căluș aducea mereu locul întâi în întrecerea dintre întreprinderi sau în întreceri mai mari. Călușul este și acum la fel de bun. De fapt, întreprinderea de prelucrare a aluminiului, fiind a doua care a apărut pe platformă, a adus în rîndurile oamenilor muncii acei țărani veseli și alunecoși care nu au plecat din satele lor în primele rînduri cum au plecat cei dornici de muncă imediată, în plină forță, cei mai conștienți oameni din agricultură adică, aceia care au venit la întreprinderea de aluminiu.

Sosiți la întreprindere, s-au format și au început să lucreze în jurul unui nucleu venit de la Metrom Brașov.

Grigore Aninoiu e în între-

prindere din 1971. A fost al doilea om încadrat în secția turnătorie. Cînd a venit el, a găsit prin curte 60-70 de muncitori. Se uita la ei și ei la el. Băgau minile în buzunarele salopetelor, fumau, se duceau de colo pînă colo, iar se întorceau. Trebuia să fie instalate utilajele. Se înainta greu. În primul rînd, pentru că întreprinderea era și a rămas unicată în țară, deci n-aveau unde să se uite ca să priceapă mai repede. Apoi, cu excepția celor veniți de la întreprinderea de aluminiu, de unde venise și nea Grigore, ceilalți nici nu văzuseră aluminiul. Nu își puteau imagina cum ar trebui metalul să curgă, să intre, în forme, să se solidifice, să fie prelucrat.

S-a pornit cu o singură secție, cea metalurgică. Secția cuprindea două ateliere: turnătorie și extrudate. A apărut apoi secția metalurgică 2, care are acum trei ateliere: ameliorare, timpărie și țevi sudate. Toate produsele care se executau erau noi.

Nea Grigore mi-a povestit că multe motive de încurcatură le dădea și faptul că întreprinde-

rea de aluminiu, „cărăușul platformei”, nu își stabilizase încă producția, că și în această întreprindere treaba nu mergea încă foarte bine, aluminiul ajungînd chiar să inghețe în cuve de două ori. Cele mai mari necazuri fiind acolo, ei erau puțivi cu mai multă înghăduintă deocamdată. Cei care îi învățaseră în școli profesionale și în alte școli mai înalte meseria îi învățaseră după cărți. Nici ei nu mai făcuseră aluminiu, nici ei nu îl mai prelucraseră.

„Trecutul e întotdeauna frumos după ce e trecut”. Dar atunci, pentru că nu își puteau închipui unde anume gresiseră, dădeau vina pe metal și le venea să fugă înapoi pe cimouri, la munca de la care veniseră. Aveau un fel de panică, sentimente ce a încetat mai tîrziu cu totul, aproape de 1975, cînd întreprinderea de aluminiu a reușit să își stabilizeze producția, și cînd și ei s-au apropiat de îndeplinirea planului la toți indicatorii.

Acum întreprinderea de prelucrare a aluminiului este un loc de muncă liniștit și frumos. Fusese gîndită de la început așa, dar parcă nu avuseseră cînd să-i vadă frumusețea: prea se schimbau multe, prea nu erau siguri pe nimic. Oamenii de aici au început de cîțiva ani să îmbogățească tehnologia aluminiului pe plan mondial. Au multe reușite: unele făcute cu discreție, altele, în vîzul lumii. Se diversifică mereu secția de turnătorie, s-a îmbunătățit o rețetă de amestec pentru șamponarea cuptoarelor cu inducție de 4,5 t. La îmbunătățirea rețetei a lucrat chiar nea Grigore, care este acum, la 46 de ani, maestrul principal la secția turnătorie.

Cînd treaba merge bine la serviciu, atenția întreagă a omului se îndreaptă spre locurile și spre ființele care îi dau plăcere prin prezența lor. Cei mai mulți au familii reușite, familii pe care le-au întemeiat simțînd că ei își duc pînă la capăt soarta. Scăpați de obsesia aluminiului și munca fiind transformată și ea într-o plăcere, oamenii aceștia s-au trezit în fața unei identități noi pe care nu țin să o definească neapărat și-n care se comportă foarte frumos, așa cum au auzit ei că ar fi ideal să se comporte. Li s-a spus cum este frumos să fii și ei fac întocmai așa cum ar fi ofițier pe vremuri o sîrbătoare la ei în sat.

Nea Grigore are o fată pe nume Simona, în vîrstă de 19 ani, care dă acum bacalaureatul la Liceul Radu Greceanu. Vrea să dea examen la Facultatea de medicină din Tg. Mureș. Ca orice om curat, nea Grigore consideră copiii partea de sus a familiei, păstrînd numai în aparență judecata pentru ei cînd mai fac lucruri ce nu le-ar conveni părinților. În realitate, părinții de acest fel iau totul asupra lor și lasă copiilor o viață albă și liniștită, foarte apropiată de puritate dacă ei sint în stare de ea. Sub protecția părinților care opresc cu viața lor relele lumii, dacă există, și între în casă, acești copii își dezvoltă forța de a lua lumea pe cont propriu, dacă e cazul.

Am mai observat ceva: doctorul inginer Emil Stăncescu, care este de doi ani directorul întreprinderii, are vîrsta lui nea Grigore: 46 de ani. De vîrstă apropiată este și secretarul comitetului de partid pe întreprindere, maestrul Sebastian Popa, acum economist, cu stu-

diile făcute la fără frecvență. Ei au vîrsta primei generații de tineri care au venit în întreprindere. Directorul a îndeplinit mai multe funcții, conducînd diferite sectoare înainte de a deveni director. Maistrul Popa a fost și el așezat de oameni în diferite funcții, pentru a-i reprezenta, pînă a ajuns secretarul comitetului P.C.R. pe întreprindere. Există în opțiunile pentru ei un seismograf al atitudinii oamenilor față de muncă și față de o formulă de viață.

Dacă întreb muncitorii simpli care au fost de la început în întreprindere și care au muncit și 48 de ore continuu la instalarea utilajelor sau cînd au fost necazuri cu producția, ce au trăit ei atunci, își răspund convențional, dar cu un patetism real în spatele cuvintelor, un patetism pe care nu îl dă mindria, care poate avea uneori și ceva meschin în ea, ci gloria care este de vîrsta copiilor lor. Gloria lor nu este numai a ultimilor patru ani în care au fost mereu fruntași în întrecerea socialistă, ceea ce a făcut să li se decerneze titlul de „Erou al Muncii Socialiste”, ci a vieții lor, cea petrecută în întreprindere și în afara întreprinderii, cea petrecută înainte de a deveni oameni ai muncii și cea petrecută după ce au devenit oameni ai muncii. Dar munca aici le-a adus glorie. Destinul acestei industriei competitive pe plan mondial, calitatea aluminiului sint date de calitatea acestor oameni curățeni care au venit din agricultură.

Dacă dai cuvintele orimului răspuns mai deoarte și reneți întrebarea, afli nu alt răspuns care poate multumi deocamdată: „un mare efort, o mare credință”.

TITU DUMITRESCU

Ne-am străduit să ne facem datoria

Ce era de demonstrat, s-a demonstrat!

Veche, în sensul în care a preluat o parte din clădirile și tradițiile fostei pulberării a Capitalei (datind de la sfârșitul secolului trecut), întreprinderea chimică Ducești reprezintă, și ea, una din cuceririle Epocii Nicolae Ceaușescu, adevăratul ei act de naștere, la dimensiunile și pe profilurile actuale, semnându-se în 1973. Unitatea nu e, vă mărturisesc, teribil de spectaculoasă pentru reporter, iar directorul ei, inginerul Mihai Ioanovici, acceptă acest punct de vedere, caracterizându-o cu modestie și simplitate: „oameni și instalații de naștere”. Se cuvine, ercd, să adaug, ca o introducere în temă, că din 1973 și până azi producția a crescut aici de 3 ori, aproape jumătate (mai exact 40 la sută) din această creștere datorându-se extinderilor și asimilărilor. Întreprinderea e, înainte de toate, o veritabilă „rampă de lansare” pentru produse unicate, apă oxigenată, peroxizi organici, reactivi chimici etc., etc., puse la punct într-un centru de cercetări care, deși reductabil, nu poartă această titulatură, fiind o secție ca oricare alta. În care, preciza directorul, nu făcând pe hirtie conțea, ci făcând concret, cercetarea și producția confundându-se și avind, firește, un interes comun și imediat. Izbînzile secției și, implicit, ale unității se mai pot explica și așa: se raportează, zilnic, nu ceea ce s-a fabricat în ziua precedentă, se raportează ce s-a vîndut, pentru că „degeaba ai marfă dacă n-o desfaci și n-o încasezi”. Nu e, desigur, cazul întreprinderii despre care scriem, recent distinsă cu înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste, în care producția marfă a fost depășită, an de an, cu 30-40 de procente și în care beneficiile s-au dovedit deosebite, dîndu-le oamenilor o imensă satisfacție morală, dar și una materială, personală.

Venit aici, în 1968, ca inginer stagiar și trecînd apoi, cum zice, „prin toate formele de experiență”, fiind pe rînd șef de formație, de instalație, de schimb și de secție coordonator,

directorul Ioanovici pare cel mai în măsură să vorbească despre „secretele” care au propulsat și, încă mai greu, menținut unitatea între frunți. Numai că Mihai Ioanovici nu e meșter la vorbe, drept pentru care trebuie să deduc, luptîndu-mă cu modestia (nejuțată) a interlocutorului, că marea mobilitate în munca de zi cu zi a împins „Duceștii” în prima linie a eficienței economice. Care eficiență e, mă simt dator cu o subliniere, excepțională aici, unde fiecărui lucrător îi revine, anual, o producție marfă în valoare de un milion de lei! Dorind să-i aducă o contribuție, cit mai palpabilă, la progresul general al țării, considerîndu-se implicat într-o tulburătoare istorie, oamenii întreprinderii au declansat o bătălie susținută pentru reducerea importurilor, înțelegînd nu să aștepte, ci să vină, de fiecare dată, în întimpinarea cerințelor economiei naționale. Și au reușit, chiar dacă descoperirile și asimilările lor n-au dat totdeauna, din primul foc, rezultatele scontate. Eșecurile însă, inerente deschiderilor de drum, nu i-au făcut să dezarmeze, ci i-au încercinat, determinîndu-i să iscoadă și să caute în continuare, harnici și perseverenți. Nimic nu li s-a părut prea greu, nimic nu li s-a părut prea mult, iar acum, cînd pot raporta realizări de referință, agenții de flotație, fitofarmaceutice condiționate, peroxizi organici, sărurile de tratament termic etc., sînt gata să jure că nu și-au făcut decît datoria. Fiecare din realizările amintite are, firește, istoria ei, ascunzînd inteligență, rigoare și cutezanță. Pînă în 1984, de pildă, agenții de flotație se importau. De-acum, grație inginerilor Cristian Oprescu și Dan Bolohan, ei se fabrică în București, pe Bulevardul Ion Sulea. Inginerului Dumitru Roșca, unul dintre „veteranii” întreprinderii, i-au fost necesari 12 ani pentru a finaliza producerea sărurilor de tratament termic (care măresc rezistența diverselor piese și subsansamble), el

ajungînd să-și petreacă pînă și concediile împreună cu stanașul de sodiu! O serie de insecticide, ierbicide etc., altădată plătite cu bani grei, luate din străinătate, au intrat în fabricație de serie la „Ducești”, inginerul Gheorghe Dinu și chimistul Grigore Vintilă depunînd multă strădanie pentru a le „descifra”. O strădanie însă, inutilă să mai insist, incununață de succes.

Dat fiind profilul întreprinderii, pîndînd înconfundabilă pece la noului, comenzile nu vizează decît rareori cantități mari. Reactivii, de exemplu, se folosesc uneori cu gramul, dar nu trebuie să lipsească. Oamenii întreprinzători, cei de la „Ducești” n-au uitat proverbul care zice, cu înțelepciune, că picătura cu picătură se face lacul mare și, drept urmare, n-au refuzat nici o comandă! N-au spus nu nici atunci cînd, pentru a executa, a fost nevoie

să schimbe și să modifice, adaptîndu-se din mers. Cînd „Nivea”, de pildă, a cerut un alcool etilic absolut (în vederea realizării unor sprayuri), mulți au strîmbat din nas, cantitatea solicitată, 6 tone pe an, pînd la o primă vedere nerentabilă. Chimistii de pe Șulea au gîndit de două ori și au zis, o singură dată, da. Au procedat la câteva modificări, coloane și vase legate altfel etc., dar bilanțul economic s-a dovedit excelent. Alt caz: adiplatul de amoniu pentru I.P.R.S. necesita condiții de purificare deosebite, inexistente la ora comenzii. S-a cîntărit ce și cum și s-a ajuns la concluzia, fundamentată pe un calcul exigent, că merită. Nu o instalație, căci ar fi prea pretențios termenul, ci o coloană de distilare a fost amenajată, întreprinderea încasînd azi, numai de la sortimentul respectiv (unul din cele 968), câteva milioane pe an! Aș fi însă tentat

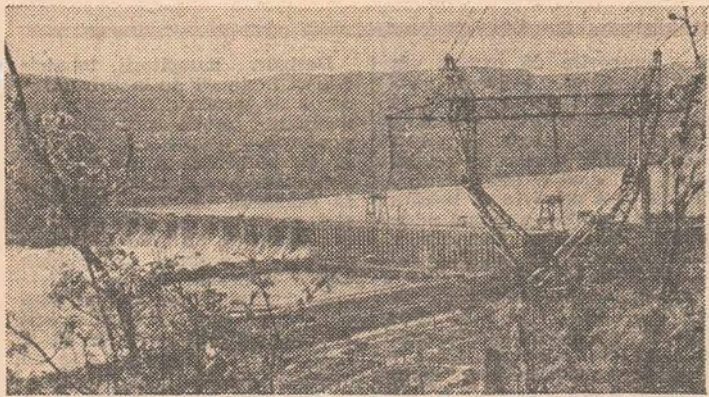
să afirm că nu doar în ideea eficienței s-a întreprins tot ce s-a întreprins și se întreprinde tot ce se întreprinde. Ea a precumpănit, fără îndoielă, dar a mai fost ceva, nu greu de detectat: ambiția oamenilor de a demonstra că sînt capabili să se compare cu oricare dintre producătorii tradiționali din străinătate. Să se compare și, de ce nu?, să-i întrecă. Și ceea ce era de demonstrat, s-a demonstrat: ieșirea lor în lume, cum s-o numesc altfel?, s-a realizat în cel mai scurt termen și, la fel de important, la cel mai înalt nivel al competenței.

Toate succesele amintite nu pot fi scoase în afara muncii plină de abnegație a unor comuniști ca Ionel Plaxienco, inginer, șef de secție, Constantin Drăgușin, maistru chimist, Angela Agapie, operator, Marin Jelea, maistru mecanic, Dumitru Trifan, maistru chimist s.a. Mică, dar unită în idealuri, unitatea despre care scriu, iată o observație care m-a șocat, e o familie nu doar la figurat, ci și la propriu. Pentru că, de pildă, Marin Jelea, citat mai sus, lucrează cot la cot cu soția sa, Teodora, după cum Dumitru Trifan, socotit cel mai vechi pe platformă, și-a adus în fabrică bătaul, pe Cristian, care e tehnician. Lista ar putea continua: Ion și Dumitru Balici, Constantin, Nicolae, Ștefan, Ilie și Constantin Cristache și așa mai departe, ceea ce a obligat, nu-i nici o glumă, la inventarea de porecle, spre a-l deosebi pe maistrul mecanic Ilie Cristache, de pildă, de fratele său Constantin sau de fiii săi Nicolae și Ștefan! Inventorii prin vocație, cei de la „Ducești” și-au pus, și aici, imaginația la treabă, care fiind „Seriful”, care „Buldozerul” etc., etc.

Cînd zic că, la întreprinderea chimică Ducești, focul e continuu, nu exagerez cu nimic. Pînă și simbelele libere sînt gîndite judicious, căci în domeniul acesta oprirea și pornirea unei instalații e o chestiune nu atît de timp, cit de materie. Care nu trebuie să se piardă niciunul. Totul se preia din mers și, mai zic o dată, dacă munca de aici nu e, pentru reporter, senzațională, ea e temeinică și responsabilă. Iar rezultatele, mai ales ele, o recomandă cu prisosință.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Inteligență și lumină

În biroul directorului Pătru Păun telefonul sună fără încetare; se transmit felicitări, urări de succes pe mai departe. Secretara abia prididește să răspundă precizînd — înainte sau după mulțumirile de rigoare — că directorul e tot la Ostrovul Mare, s-a întors cu o noapte înainte dar pînă la ivirea zorilor a pornit iar înspre acolo, bucuria faptului că întreprinderea Electrocenralei Porțile de Fier este, de câteva zile, Erou al Muncii Socialiste n-a schimbat în nici un fel modul de a munci al celor de-aici, bucuriile prelungite din calea-afară, se știe, nu fac bine niciodată. În biroul directorului tehnic, inginerul Arcadie Vreme, e liniște, se lucrează și se vorbește într-un fel aparte, nefiresc de încet, de parcă s-ar pune la cale cine știe ce acțiune care se cere tănuită. În fond, nu e altceva decît o obișnuință dobîndită în ani și menținută ca măsură de protecție a nervilor, ca un cadru de viață și activitate liniștit, fără tensiuni inutile.

În timp ce inginerul A. Vreme își pune gîndurile în ordine, însemnînd conștiincios pe o foaie de hirtie cele mai de seamă idei pe care va căuta mai apoi să le

dezvolte, am posibilitatea să înțeleg, privind în jur, că marelui efort constructiv al hidrocentralei Porțile de Fier I (efort ce a durat 7 ani, 8 luni și 9 zile) i-a urmat un alt mare efort de disciplinare a gîndirii și o foarte serioasă investiție de inteligență. Aceasta este, cum se spune, „rețeta” succesului înregistrat, an de an, de oamenii care exploatează marea hidrocentrală. Acolo unde au trudit peste 30 000 de șantieriști în condițiile în care, la acea dată, centrala de acolo se afla pe primul loc în lume în ceea ce privește dificultatea de producție (vîtoza apei, după îngustarea abției, fiind de aproape 17 metri pe secundă!), acolo unde s-au excavat zeci de milioane de metri cubi de aluviuni și de stîncă, unde a fost cuprins atîta material incit ar putea fi imaginat de dimensiunile unei garnituri de tren cu o lungime cit de zecile ori distanța București — Porțile de Fier — acolo domoște acum o liniște adîncă, atînsă numai rareori de ecourile melodiei „Pui de lei”, care vestește că a mai trecut o oră peste străvechea Drobetă.

Directorul tehnic nu pare să aibă o fire prea poetică. Vor-

bește rar și caută, în permanență, să nu piardă din vedere proprietatea (tehnică în special) a termenilor. Cum s-a reușit, așadar, ca — din momentul inaugurării și pînă azi — la Porțile de Fier I să se producă mereu mai multă energie electrică? În ce fel s-a acționat pentru ca hidrocentrala să-și sporească necontent puterea, chiar peste cea prevăzută inițial prin proiectare? Intii de toate s-a plecat de la ideea ca resursele energetice existente să fie utilizate cit mai complet, asta însemnînd folosirea la maxim a capacităților disponibile pentru producerea energiei electrice, în așa fel incit, în orice moment, agregatele să fie la dispoziția dispecerului național. Mașinile — mi se explică în continuare, mai pe înțeles — au o anumită rezervă din construcție. Problema a fost ca, pe baza măsurătorilor proprii, să se utilizeze această rezervă, mai cu seamă în perioadele apelor mari, cînd s-a preluat un debit de apă superior celui prevăzut inițial în proiecte. Deci, în loc să preia 725 metri cubi pe secundă, mașinile au preluat 800, ceea ce înseamnă un plus de 20 MWh pentru fiecare hidroagregat, deci un spor de 120 MWh la nivelul centralei (cu alte cuvinte, puterea unei noi centrale!). Aceasta a dat posibilitatea energeticienilor să producă și să ofere sistemului național energie electrică și în cele mai grele momente, mai ales în orele de vîrf. S-a avut în vedere, în aceeași direcție, permanenta curățire a grătarelor, adaptîndu-se corespunzător marcarile din dotare, astfel incit să se poată curăța rapid depunerile ce apar pe fundul Dunării în dreptul prizelor de apă.

O altă idee ce și-a aflat materializarea a fost aceea a utilizării cit mai depline a potențialului hidroenergetic al Dunării prin extinderea colaborării cu partenerul iugoslav. Din 1977 și pînă anul trecut s-a experimentat funcționarea cu niveluri mai mari în lacul de acumulare. Regimul de exploatare stabilît era

cota 68 (luînd ca bază nivelul Mării Adriatice, măsurat la punctul de control de la gura Nerei). S-a încercat să se lucreze la cota 69,5, ceea ce a dus la o producție suplimentară de aproape două miliarde de kWh. De la începutul anului în curs, cota normală de exploatare a devenit 69,5. Dar lucrurile nu s-au oprit aici. Experimentarea a fost reluată, în februarie, la cota superioară celei devenite normală, urmînd să se definească înțelegerea cu partenerii iugoslavi pentru o colaborare la lucrările implicate de această nouă cotă.

În atenția energeticienilor stau, permanent, lucrările de întreținere și reparație care trebuie executate cu grijă și în mod preventiv, astfel incit starea tehnică a agregatelor să nu creeze probleme, ele urmînd a fi oprite numai în perioada apelor mici, în baza unor prognoze competente furnizate de grupa de dispeceri. Pe de altă parte, în timpul apelor mari, grupurile trebuie scoase de urgență din parații. Acestea toate conduc la asigurarea funcționării continue și fără probleme a agregatelor. Nimic nu pare cu adevărat spectaculos în cele relatate. Dar dincolo de cuvinte — multe dintre ele alcătuiind parcă parafraze dintr-un curs de specialitate — se întrevăde acea trăsătură de comportament ce nu poate lipsi niciunui energetician — ferma disciplină de producție. Întreținerea curente și preventive trebuie făcute la orice oră din zi sau noapte, manevrele executate atent, prin respectarea unei anumite discipline la care nu se poate face vreun rabat. Și așa — numărul de ore planificate pentru staționări neprevăzute scade considerabil, în paralel cu creșterea timpului de funcționare a agregatelor. Ce mai înseamnă asta? Ceva foarte important și anume siguranță în funcționarea instalațiilor, siguranță care dă, desigur, și acea liniște interloară și acest mod, permanent plin de seriozitate,

de a vorbi și gîndi al celor de aici.

Desigur, au fost luate și alte măsuri — să le zicem firești, obișnuite — legate de micșorarea consumului propriu de energie, funcționarea pe automat a tuturor instalațiilor, reanalizarea schemelor de alimentare a consumatorilor proprii și trecerea în rezervă a unora dintre aceștia. Dar problema cea mai însemnată legată de reducerea consumului propriu a fost aceea a trecerii vaselor prin ecluză. Totul este ca într-o ecluză să intre cit mai multe vapoare deodată. Așa că s-a adoptat sistemul ca operatorii din turn să anunțe vasele să se adune cit mai multe și trecerea prin ecluză să fie cit mai rapidă. S-a ajuns ca nici vasele să nu aștepte, nici deschiderile să nu fie nejustificat de dese, fapt ce poate fi dovedit de absența oricărei fel de reclamație din partea navigatorilor.

Peste nu foarte mult timp, Întreprinderea Electrocenralei Porțile de Fier va crește substanțial în putere, prin intrarea în circuitul național a hidrocentralei de la Porțile de Fier II și a sistemului Cerna — Motru — Tismana. Pînă atunci, în calitate de beneficiar (și încă unul cu multă experiență) se preocupă de urmărirea fazelor de execuție, de calitatea lucrărilor, de încadrarea în regimul de cheltuieli și, pe cit se poate, reducerea acestora, de montajul instalațiilor, de începerea probelor tehnologice, conducerea acestor probe pînă la punerea în funcțiune a agregatelor și atîngerea de către acestea a parametrelor proiectați. Este o mare responsabilitate și aceasta, scopul final fiind aceeași siguranță în funcționare de care am mai vorbit.

Am ascultat de câteva ori în biroul inginerului Vreme bineștiutele acorduri ale „Puiilor de lei”. Apoi a început să se înserze și în oraș s-au aprins luminile, semn că la Porțile de Fier totul e în ordine.

DAN MUCENIC ■

Ne-am străduit să ne facem datoria

Lângă electrotehnica lumii

Nu știu cum să fac să întreb dintr-o dată, ca pe unul singur, 7.000 de oameni „Cine sînteți dumneavoastră, stimați Eroii al Muncii? Cum ați ridicat electrotehnica românească lângă electrotehnica lumii? Puteți spune cu mina pe inimă și pe conștiință că se află chiar acolo?”

Și chiar așa încep să întreb. Cel cărui îi adresez primul această nicodată obosită întrebare este inginerul șef al întreprinderii aflate în poștoaie ce unește două mari artere ale Capitalei — Bulevardul Marelui Stadion cu Șoseaua Iancului —, acolo unde odinioară era o barieră a Bucureștiului iar acum un contrapunct în desfășurarea urbanistică a noului „oras” Pantelimon. Întreprinderea se cheamă „Electroaparataj”, prima reprezentantă, în fapt și în drept, a electrotehnicii noastre. Ca istorie, ca mărime, ca valoare, ca matrice pentru atâtea altele care s-au desprins din ea, luind drumul a numeroase orașe. Inginerul Mihai Huhulescu a intrat pe poarta fabricii acum 35 de ani, la doi ani după naționalizare, la cîteva luni după unificarea cu o altă mică fabrică de prin zona Obor, ce producea prize, întrerupătoare, comutatoare și alte asemenea mărunțișuri, încit pe drept cuvînt este unul dintre membrii fondatori a ceea ce urma să devină „Electroaparataj”. Cînd a venit erau doar vreo 3 ingineri și circa vreo 300 de muncitori. Era un timp al maximei grabe, al curajului total: toată lumea se maturiza atunci din vreme, chemată să înfrunte o vreme. I s-a incredințat proiectarea unui comutator în stea — triumphi pentru motoare electrice. Motoare după care ne crăpa gura, pentru a ne rezolva problemele mari, problemele vitale ale industrializării. Și-a suflacat minceala cămășii și a luat cu asalt planșeta, iar nopțile bibliotecă. Nu era prea mult timp, veneau comenzi în avalanșă.

Industria minieră cerea aparate antigriztoase pentru motoarele din subteran. A plecat în Valea Jiului și a coborît la Lupeni în mine și a înțeles ce este un suitor, o galerie, ce înseamnă un motor electric la 800 și 1.000 de metri, sub cușma unui munte în abur de gaze ce pot să se aprindă în orice clipă, producînd dezastre. Aparatele electrice antigriztoase românești se exportă de ani și ani de zile, au făcut demult in-

conjorul lumii. În literatura electrotehnică se află cîteva volume ce-l au drept autor pe inginerul Mihai Huhulescu. Unul, recent apărut, se referă la „Aparate electrice antiexplosive și antigriztoase” scrisă împreună cu inginerul Dan Iliescu. În banca de brevete a OSIM se află 9 invenții ce il ca autor pe același inginer Mihai Huhulescu de la „Electroaparataj”. Ca inginer șef și-a păstrat aceeași conduită, aceeași concepție potrivit căreia o fabrică trăiește și ține pasul cu lumea dacă are propria ei bancă de idei fără să aștepte să-i vină rîndul la institutele de specialitate unde, de multe ori „sîntem foarte tari în teorie dar propunem soluții care n-au nici o legătură cu tehnologiile concrete ale fabricilor”. Serviciul de proiectări de la „Electroaparataj” este azi o secție cu două mari ateliere de cercetare-proiectare cu circa 200 de oameni — ingineri, tehnicieni, proiectanți. Pondera producătorilor noi și reproiectate este de 60-65 la sută iar la sfîrșitul lui 1985 va atinge 70 la sută. Altfel nu se poate să fii în rînd cu tehnica internațională. Altfel nu ai deschidere spre piață. Să raportăm acest procent, ne spune, la faptul că producția fabricii se concretizează în peste 2.000 de produse în circa 10.000 de tipovariante. Pentru tot ce înseamnă instalații industriale electrice și electronice. De la o fabrică de sifoane la nave cosmice, nu există domeniu fără aparataje electrotehnice. Da, am produs aparate chiar pentru nave cosmice. Este ca în modă, nu ești în tendința ei, ești desuicet, ești dat la o parte, ești chiar ridicol. Am abordat, precizează, chiar de mai mulți ani, domeniul cel mai nou și mai complex și anume electrotehnica electronică. Producem întrerupătoare automate și contactoare cu relec, blocuri de relec electronice pentru instalațiile de automatizări. Inseși produsele uzinei conțin componente electronice și sînt destinate domeniilor electronice și de automatizări, tehnicii de calcul, ciberneticii. „Dacă sîntem cu 98 la sută din producție la nivel contemporan, circa 1 la sută depășește acest nivel și numai celălalt 1 la sută îl mai reprezintă produse clasice, în special pentru echipamente de cale ferată. Ce înseamnă acel 1 la sută de superviv? Întrerupătoarele pentru protecția de circuite de automatizări pentru

curent alternativ într-un registru extrem de vast, de la 1,5 la 10.000 Amperi. Ne măsurăm la cele de 10.000 A, cu oricare firmă de renume internațional. În acest moment se ridică la suprafață din cotele sufletului său și ale memoriei cealaltă amintire, ca un blazon de noblete păstrat cu o mîndrie aparte. Într-o zi, de acum cîteva ani, au poposit în fabrică reprezentanții unei firme franceze. Nici n-au văzut bine întreprinderea și produsele ei și, grăbiți, le-au propus mai întii o afacere de know-how, de savoir à faire, să ne vîndă tehnologii, cu alte cuvinte. „Sigur, am răspuns politicoși că le mulțumim fru-

chemați în bănci pentru a alimenta industria ce-și așeza temeliiile solide în țara de țărani. În 10 ani am ajuns șef de echipă. Lucrurile evoluau mai încet, ca și noi dealtfel. După, mai exact chiar din 1965, s-a dinamitat muntele. Abia acum, putem spune cu tot adevărul în față că s-a născut „Electroaparatajul”. Cel de azi. Au început să se dărîne barăciile care ne serviseră drept ateliere și să se înalte hale pe verticală, hale pe etaje. Eram un furnicar de oameni, fiecare schimb ajuta constructorul în rîstimpul cînd nu era în programul de lucru. Veneau linii tehnologice noi, utilaje complicate pe care le in-

român mare, un patriot de dimensiuni istorice așa cum se dovedește inegalabil — tovarășul Nicolae Ceaușescu. Nu o dată a fost în vizită de lucru în întreprinderea noastră și, de fiecare dată, cuvîntul său de ordine a fost să atingem nivelul tehnicii mondiale, să fim ambițioși, căci putem. Și am fost. Și sîntem și am dovedit că putem. În chiar acel an 1965, am introdus în fabricație primul produs de o tehnicitate egală cu ceea ce se realiza mai de vîrf în electrotehnica timpului. Gama de contactoare de 10 Amperi. Astăzi, din cei 400 de oameni pe care îi conduc, la o medie de vîrstă de 23-24 de ani, majoritatea au liceul industrial și numai există muncitori fără, cel puțin, școala profesională. Alte valori, alte vremuri. Secției noastre i-a revenit sarcina de a introduce în fabricație și întrerupătorul automat de 10.000 Amperi, destinat exportului. Un vîrf al cotei 1985 în electrotehnica internațională. A ajuns producție curentă, fabricăm 1 milion de aparate pe an. Știți cum se fac promovările la noi? De la o clasă de retribuție la alta, de la o gradatie la alta, de la o categorie la alta, ca să nu mai vorbim de posturile de conducere la toate nivelele producției? Nu e suficient să fii bun profesional, asta e o obligație elementară, alfel nu se rămîne în colectivul nostru. Nici o promovare fără o idee în valoare de cel puțin retribuția pe un an. Propunerile sînt înregistrate pe calculator și cîștigă cel care aduce o eficiență mai mare și cu un grad mai mare de optim pentru locul de muncă. Dacă producția întreprinderii a crescut, în acești ultimi 20 de ani, de 11 ori iar exportul de 18 ori vă rog să rețineți că productivitatea muncii a cunoscut un salt de 6 ori. Și asta într-o măsură importantă prin aplicarea ideilor noastre. Procesul de modernizare a producției, după marea etapă a investițiilor ne aparține. Oamenii au conceput dispozitive și mașini ce au lăsat demult în urmă ceea ce am achiziționat din străinătate. Fără cuvinte mari, dacă tehnica de azi este o continuă revoluție ne putem numi, pe drept, chiar revoluționari. Veniți, vedeți și constatați, în exprimarea lor concretă, în secții această mișcare de idei.”

Promitem! Și astfel vom afla mai bine cine sînteți dumneavoastră. Eroi ai Muncii de la „Electroaparataj.”

CICI IORDACHE ADAM ■

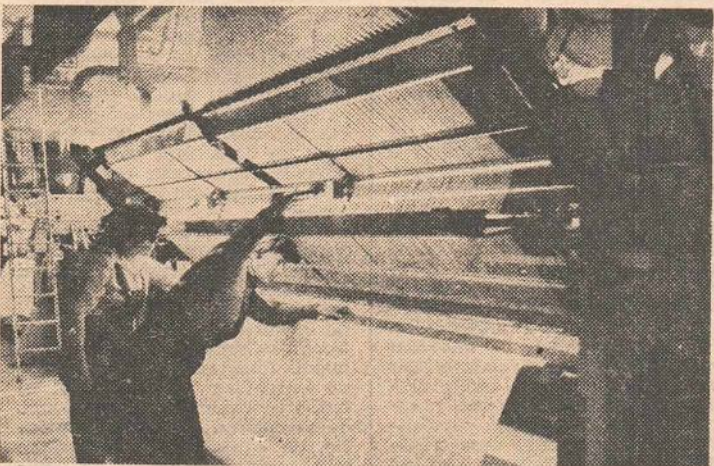
mos, dar n-avem nevoie, știm să facem singuri. Știm cum să facem orice produs din profilul întreprinderii.”

Cine sînteți dumneavoastră Tudor Anghel?

Un om dintre cei 7.000 care au ridicat „Electroaparatajul” la înălțimea titlului de Eroii al Muncii Socialiste, după ce 4 ani la rînd au cucerit Ordinul Muncii clasa I. Un maestru din secția de montaj-automate, un maestru provenit din muncitori ca o întreagă generație de mîștri, tehnicieni și ingineri, și nu numai din această întreprindere. A urcat pînă aici, zice, pe treptele muncii și pe treptele uzinei care a urcat și ea mereu. „Am 49 de ani, sînt la granița unei vîrste cînd pot să spun că am în urmă un drum lung încercat de întimplări și de viață trăită din plin, de experiențe ce le pot lăsa ca învățătură și altora. Nu sînt un ins singular însă e vorba de omul unei istorii. Am venit aici în 1952, ca șeful de promoție al unei școli profesionale, ca numeroși dintre copiii țărănilor

vătam, montindu-le chiar noi, se moderniza uzina, trebuia să ne modernizăm și noi. O parte din muncitori, ingineri, tehnicieni, mîștri au fost trimiși în străinătate să se specializeze. Cealaltă parte am început să învățăm acasă; s-au creat tot soiul de centre de învățare. Atunci s-a înființat și grupul școlar propriu, cu școala profesională, de mîștri și liceu. Atunci am fost recomandat și eu pentru școala de mîștri, pe care am făcut-o seral. Fabrica n-a stat, nu puteam să-i închidem porțile și să spunem beneficiarilor noștri „așteptați fraților, să învățăm cum și să vă facem ceea ce aveți nevoie și apoi vă facem”. Și așa noi aveam de cîștigat o mare cursă pentru a ne racorda la viața lumii în domeniul nostru. Și am cîștigat-o. Prin noi, de către noi, dar nu altfel decît determinați de noua deschidere politică pe care ne-o adusese Congresul al IX-lea. Nu altfel decît ajutați, decît determinați de o nouă gîndire economică datorată celui ce venise în fruntea partidului, un

O fereastră către lume perdele de Pașcani

Pe un bilet afișat în „Vitrina calității” dintr-o secție unde erau puse alături, în contrast evident, două confecții seria: „Calitatea înseamnă conștiință!” Deci despre conștiință să vorbim! Pentru că în afara unei înalte conștiințe profesionale și mai ales în afara unei înalte conștiințe istorice nu se poate imagina absolut de loc în ce fel o întreprindere relativ tină ar fi reușit, să obțină încă din 1930 locul II și „Ordinul Muncii” clasa a II-a ca din 1981 pînă azi să se mențină consecutiv pe primul loc dobîndind astfel titlul de „Eroii al Muncii Socialiste”, primul titlu de Eroii al întregii indus-

trii ieșene dar în același timp și primul titlu de Eroii pe care îl cucerește una din cele 301 întreprinderi care aparțin Ministerului Industriei Ușoare. Iată deci o performanță cu multiple semnificații. Și ceea ce este mai important, există toate indiciile că și în viitor întreprinderea se va menține la aceeași cotă înaltă a valorii!

Am stat de vorbă cu directorul întreprinderii, inginerul Rusu Leonard, cu Sfrijan Rodica, secretara de partid, cu inginerul Postolache Silvia, Neula Elena și Gabor Cecilia, cu mîștrii Stratulat Iordache, și Harbuzaru Vasile. Din toate discuțiile purtate cu acești oa-

meni devotați al întreprinderii am încercat să aflăm ceea ce cred că ar putea interesa pe toată lumea: care e secretul acestei performanțe unice, ce fac și mai ales cum au reușit ei ca din 301 întreprinderi ale industriei ușoare românești, confecțiile, tricourile și perdelele lor să urce pe cel mai înalt podium al competitivității?

Prima condiție de care au depins actualele succese a fost continua adaptare la cerințele pieței. Am auzit aici o expresie care ar putea deveni emblematică pentru ideea generală de eficiență economică: „PIAȚA ȘI VIAȚA”. Așadar piața și viața au impus ca peste 70 la sută din structurile inițiale ale întreprinderii să fie readaptate la șocul noilor cerințe. Numai astfel a fost posibil să se treacă în cel mai scurt timp de la lenjeria de corp la articole de sport și îmbrăcăminte atît de solicitată de populație dar și la tricouri tehnice (tapiterie auto pentru „Dacia” și „Olteit”) cit și la tricouri suport pentru locuitorii de piele naturală. Dinamica noului este atît de accelerată, schimbarea continuă a devenit într-atît de mult starea firească a lucrurilor încît după peste cîteva timp aș auzi că la Pașcani se produc valve, artere și vene din tricouri speciale pentru complicate operații cardiace, nu m-aș mira absolut de loc. Sînt convins că perdelele realizate în întreprindere, celebrele perdele Jakuard, au o finete de execuție cu nimic mai prejos decît aceea care s-ar solicita în cazul unui tricout special pentru vasele sanguine artificiale transplantate în corpul uman.

Întreprinderea își exportă producția de tricotaje în Anglia, Franța, Suedia, R.F.G., U.R.S.S., S.U.A., China, Siria, Egipt, Iordania, Kuweit. „Une-

ori comenzile de export vin peste noapte. Primești un telex că peste cîteva săptămîni trebuie realizată o comandă urgentă. Dacă refuzi, îți pierzi clientul, dacă acesta îți refuză marfa, ea devine stoc. Pentru noi însă e o mîndrie să lucrăm la export. Implică automat niște calități deosebite. Exportul e ca un blazon al calității” — spune Sfrijan Rodica.

Extrem de profitabilă mi se pare ideea că aceste mari modificări s-au întimplat pe verticală nu pe orizontală. La tricotaj, de exemplu, prin noua gîndire a transportului și reamplasare a utilajelor s-a ajuns ca în același spațiu să funcționeze 160 de utilaje în loc de 60 cite erau înainte. La confecții s-a ajuns de la 12 formații de lucru la 18. La urzit, de asemenea, rastelele urzitoare au fost înălțate pe verticală. Peste tot alimentarea nu se mai face cu electrostivuitoarele ci cu podul rulant cu grindă monorai. Prin aceste modificări pe verticală, în ideea gospodăririi cu maximă eficiență a spațiului, cu aceiași oameni, pe aceeași suprafață, se dublează sau se triplează capacitatea de producție.

Rolul accelerat al schimbărilor conform devisei „piața și viața” a cuprins nu doar capacitățile de producție ci și pe cele de creație, marea capacitate de creație a colectivului din Pașcani. La această întreprindere modelele se schimbă de două ori pe an în funcție de modă și cerere; ceea ce se livrează într-o țară nu poate fi exportat în alta. Aproape în fiecare zi se face ceva în plus, ceva ce nu s-a făcut cu o zi înainte. Se poate spune fără nici o exagerare că întregul colectiv este cuprins de febra cotidiană a creației și a colaborării la creație.

Desigur, muncitorii, tehnicienii și inginerii de la întreprinderea de tricotaje și perdele au dobîndit multe subtilități de producție despre care preferă să nu vorbească și care tîne de unicătatea firmei lor. Cred însă că deasupra tuturor acestora aici se munceste mai mult ca oriunde și cu un grad de implicare a conștiinței inegalabil. Este imposibil ca în spatele acestui ritm consecvent al succesor pe toate planurile, atît în competițiile interne cit și cele externe, să nu se afle un secret.

Celor care vin dinafară ei le arată argumentul suprem al cifrelor. Iată două astfel de cifre: în cei 12 ani de existență, întreprinderea a realizat 88 milioane 530 de mii de bucăți tricotaje ceea ce practic înseamnă că fiecare individ al unui popor de 88 de milioane de locuitori ar fi putut beneficia de un produs tricotat la Pașcani. Tot în această perioadă întreprinderea a produs 45 milioane metri liniari de perdele ceea ce înseamnă că întreg pămîntul ar putea fi înconjurat pe toată circumferința ecuatorului său cu o perdea produsă la Pașcani. Iar dacă echivalăm această cifră în unități de suprafață, rezultă, 103 milioane 500 mii de metri pătrați. Dacă luăm suprafața de 4 mp ca medie a unui geam obișnuit de casă, apare brusc în față noastră ideea luminoasă că o bună parte din ferestrele planetei Pămînt au la geam perdele de Pașcani, că lumina soarelui pătrunde în casele și viața altor milioane de oameni filtrate prin perdelele de vis și speranță frumoasă ale inegalabililor oameni de la întreprinderea aceasta. Sau cu alte cuvinte, marca fereastră a țării spre lume are perdele de Pașcani.

ION ZUBAȘCU ■

Forme noi de cultură

Literatura, arta în general, își justifică existența numai atunci când își valorifică în chip autentic șansa de a se implica în viața cetății. Acest suflu nou, de natură umanist-revoluționară, parte integrantă a umanismului de azi, constituie mobilul adevăratei creații care trebuie să-i anime pe scriitorii și artiștii. Diversitatea stilurilor, a modalităților artistice reprezintă condiția esențială a abordării analitice și unitare totodată a realității actuale, reprezintă o fecundă posibilitate de receptare a conținutului dinamic, specific vieții sociale și politice a României. Deși conținutul este implicat în chiar noțiunea de stil, trebuie să roșim într-o gratuitate scerilă. Suplețea formei trebuie să relove, așadar, însăși substanța realității, gravitatea problematicii surprinsă în dialectica ei autentică. Toate aceste aspecte au fost discutate și subliniate în nenumărate rânduri de către conducătorul țării noastre și ele au devenit cu adevărat niște precepte esențiale după 1965, când perspectiva asupra artei a fost fundamentată și formulată în spiritul unei gândiri avansate, sincrone cu dezvoltarea însăși a artei. Eliberarea de prejudecăți și conformisme a fost, prin urmare, cea dintâi cerință pe care literatura și arta au trebuit să și-o însușească. Acest lucru n-a fost însă posibil fără renunțarea la uniformizare și la standardizarea formelor de cultură. Unitatea în spirit nu exclude diversitatea stilurilor și manierelor, așa încât varietatea nu înseamnă altceva în artă decât un mod eficient de a surprinde realitatea în toate nuanțele ei, divers, suplu, verosimil. Nu împingător tovarășul Nicolae Ceaușescu a precizat în *Raportul la Congresul al 13-lea* importanța pe care creatorii trebuie să o acorde diversității, pentru a evita rigiditatea și monotonia. „Arta și literatura — se preciza acolo — le sînt propriu preocupare pentru continua înnoire și perfecționare creatoare a mijloacelor de exprimare artistică, diversitatea de stiluri; trebuie înălțată orice tendință de exclusivism sau rigiditate manifestată în acest domeniu. Esențial este ca fiecare artist, în stilul său propriu, păstrîndu-și individualitatea artistică, să manifeste o înaltă responsabilitate pentru conținutul operelor sale, să urmărească ca ea să-și găsească drum larg spre mintea și inima poporului”.

Cel dintâi lucru care se poate desprinde din aceste aserțiuni, e acela al necesității fiecărui artist de a-și manifesta propria personalitate. Literatura nu poate avea un singur model. Nu rețetele, considerate infailibile, vor produce artă adevărată, ci suma tuturor modalităților estetice care interesează la un moment dat. Diversitatea stilistică reprezintă, în primul rînd, o posibilitate de autocontrol valoric al literaturii, fiindcă uniformizarea îndepărtează termenii de comparație. Fără o viziune nuanțată, arta se mutilază și, în locul chipului ei real, viața va răsună în operă o imagine falsă, mistificată. Bogăția însăși a realității pretinde artiștilor să investigheze diferențiat (stilistic și metodologic) obiectul creației, căci nu există stil sau manieră infailibilă, capabilă să reconstituie singură complexitatea realității.

Diversitatea exprimării artistice, se mai înțelege din *Raport*, nu înseamnă deformarea vieții sociale și politice, în reprezentarea artistică a acestuia. Indiferent de perspectiva estetică abordată, indiferent că reconstituirea se bazează pe observația realistă, minuțioasă, ori pe aceea deductivă, imaginară, toate aceste maniere reprezintă tot atâtea forme de manifestare a realității în artă. Transfigurarea nu înseamnă falsificare și tocmai de aceea a stimula sondajul diferit nu reprezintă decât o abordare completă și lipsită de prejudecăți a subiectelor pe care le oferă viața de zi cu zi. Dreptul la libertatea de exprimare stilistică exclude, în acest sens, separația dintre genurile umile și cele înalte, prejudecata priorității unora sau altora dintre ele. Democrația formelor literare trebuie să fie o premisă pentru dezvoltarea artei, iar acest lucru nu se poate înfăptui fără eliminarea interdicțiilor stupide. Este meritul conducătorului partidului și statului nostru că s-a reanunțat, în judecarea artei, la criteriile lipsite de fundament estetic și că operelor de artă nu li se mai aplică formule teziste (decadentism, evazionism, modernism) cu scopul deliberat de a discredită orice dorință de noutate. Diversitatea stilurilor înseamnă, iată, chiar condiția evoluției, posibilitatea de a prospecta cele mai noi și mai eficiente modalități de abordare artistică. Cum nu există evoluție în uniformitate, trebuie să înțelegem că aceasta nu poate să se manifeste decât într-o atmosferă emulativă, promovată de diferențele de sensibilitate și percepție estetică.

În fine nu trebuie să trecem cu vederea un alt aspect fundamental care se desprinde din *Raport* și privește perfecționarea mijloacelor de exprimare artistică, și anume „păstrarea individualității artistice” a fiecărui om de literă sau de artă. Considerați o bună bucată de vreme niște executanți umili ai rețetelor impuse împotriva normelor artistice, scriitorii, pictorii, sculptorii, muzicienii se văd, după anul 1965, respectați în propria lor personalitate, chemați chiar să-și manifeste subiectivitatea în spiritul unei înțelegeri responsabile a realităților inconjurătoare. Viața are nevoie de o reflectare diversă, dar care să poarte marca originalității și personalității fiecărei perspective. A respecta personalitatea artistului, cum se menționează în *Raport*, e un alt mod de a face explicit și de a afirma public potențialul artistic pe care-l posedă cultura noastră. Orice istorie culturală e o antropologie implicită de maniere și viziuni, o unitate în diversitate și ea nu poate face abstracție de spiritele care au produs aceste modalități originale. Trebuie să vedem în acest aspect și un semn de emancipare a artistului, fiindcă el nu mai creează eu sentimental ci este dominat de produsul său, ci cu acela că arta sa devine unică tocmai prin libertatea de a se manifesta plenar, exigent și responsabil după chemarea propriei conștiințe și sensibilități. Toate aceste aspecte ce provin dintr-o înțelegere matură a rosturilor artei au constituit premisa pentru marile realizări actuale care situează arta românească la loc de cinste. Pentru aceasta, ea a avut nevoie de înțelegere și clarviziune, iar ultimii douăzeci de ani le-au dovedit din plin.

ION IACOB ■

Mihaela Atanasiu:

Dansul e viața mea

și Balanchine. În 1973 am avut o călătorie de documentare la invitația lui Fleming Flyndt.

— De călătorit, văd că ai călătorit destul, dar de produs, vreau să știu, cam ce-ai produs ?

— Fără falsă modestie, cred că am produs, cel puțin pînă la un moment dat, la nivelul increderei care mi-a fost acordată. Adică: în 1967 — *Mica serenadă* a lui Mozart, *Marea lui Debussy*, apoi *Coasta dracului* — de J. Ph. Köehl și *Povestea soldatului* — Strawinski — Ramuz. În 1970, *Împărăția Ozanei* — după Creangă, în 1971 — *Romeo și Julieta* — pe un libret propriu și muzica lui Prokofiev, în 1972 — *Hiroshima*, după un libret al meu, făcut după poemul lui Eugen Jebeleanu și *Sinfonia neterminată* a lui Schubert, în 1973 am fost angajată la Opera din București, unde am făcut coregrafia la aproximativ 20 de spectacole. În 1977, am făcut un spectacol colaj, după un libret propriu — *Viața — dragostea omului* — pe muzică de Beethoven, Bach și Olah, în 1978 — *Omagiul lui Brâncuși* — muzica Stroe, Olah, Enescu și *Meșterul Manole* — tot un colaj muzical — în 1980, *Băiatul și paiele fermecate*, pe libretul tău și muzica lui Viriosu, în 1981, pe un libret propriu și muzica Adrian Enescu, *Lețitia de dragoste*, în 1982 — *Peer Gynt*, pe un libret al meu, după Ibsen, la Opera din Belgrad.

— Știu că ai făcut și mișcarea scenică la mai multe spectacole.

— Da, la majoritatea spectacolelor tale: *Hamlet*, la Teatrul Nottara, *Maica* — la Teatrul Mic, *Coriolan* — la Teatrul Nottara și la Teatrul Național al Olundei, *Amadeus* — la Teatrul Giulesci și multe altele.

— Bănuiesc că ai făcut mai multe tarnee, cu spectacolele tale. Pe care îl consideri cel mai important ?

— Bănuiesc că ai făcut mai multe tarnee, cu spectacolele tale. Pe care îl consideri cel mai important ?

— Bănuiesc că ai făcut mai multe tarnee, cu spectacolele tale. Pe care îl consideri cel mai important ?

— Pe cel din 1979, făcut în America Centrală și de Sud, Mexic, Guatemala, Costa Rica, Peru, Columbia — cu baletele mele — *Viața — dragostea omului*, *Brâncuși*, *Existențe* și *Drumul singelui*.

— Ca reprezentantă a României în Institutul Internațional de Teatrul, încă din 1975 ai participat probabil și la multe congrese. Pe care îl consideri cel mai important ?

— Pe cel din 1984, de la Tel Aviv, Congresul mondial pentru notarea mișcării.

— Premii ai luat ?

— Da.

— Dă-mi voie să te întreb, de ce Opera și nu Opera Română ?

— De ce nu Opera ? Încercări, sau, mai bine zis, intenții de colaborare, au existat de ambele părți...

— Dar ?...

— Nici un „dar”. Am propus să montez *Peer Gynt*, timp de vreo doi ani. Propunerea a fost acceptată, spectacolul trecut în planul de repertoriu aprobat. Apoi eliminat. De ce ? Nu știu. Poate ar fi mai bine să-ți întreb pe cei de la Operă. Oricum, de altfel, poveștile mele legate de Operă sînt lungi și, din cale afară de triste. (Nu pentru mine). Așa că prefer să nu mai vorbim despre asta.

— Ce este pentru tine baletul ?

— Cred că este cam ceea ce reprezintă și pentru tine teatrul. Să încerc totuși să fiu mai explicită. Dansul este starea prin care eu exist. Așa cum există starea lichidă, solidă, zborul, ploaia, pădurea... N-are importanță că de 3 ani n-am mai montat nimic, sau aproape nimic. Starea există. Și există în tot ceea ce fac. Cînd merg pe stradă, cînd îmi privește dansatori, cînd zîmbesc, sau chiar cînd sînt bolnavă. Ceea ce e ciudat și trist este că nimeni nu simte sau nu știe să se aplece asupra mea cu atita atenție, încît să descopere acest lucru: necesitatea mea zilnică pentru dans și mișcare.

(Continuare în pag. 15)

DINU CERNESCU ■

La patru ani pe scena Operei Române

Se numeste Vlad Bourceanu. Profesoara lui de vioară (de la Școala generală nr. 201 cu clasele de artă), tovarășa Olivia Papa Ionescu, îmi spune: Am văzut mulți copii aleși; el, mi-a răsturnat tot ce știam despre copiii dotați. Sînta note, aritmetica muzicală, relațiile între sunete. Cînta din gură o partitură. Am plecat acasă cu o mie de gânduri. Cînd avea 2 ani și 3 luni, Maria Donose i-a devenit prima profesoară. A început să învețe teorie muzicală, apoi să ia lecții de pian. La 22 mai 1985, la Liceul „George Enescu”, el a fost singurul concurent la faza pe sector a actualului ediții a Festivalului național „Cîntarea României” care concursa și la vioară și la pian (cite două piese). S-a născut la 17 noiembrie 1980. Vasile Donose, compozitor, muzicolog și filosof doctorand, personalitate recunoscută în țară și în străinătate, autor al unor lucrări muzicale — vreo 200 — care circula: Este un talent și o voce rarissime. El leagă lucrurile între ele, își urmează într-un mod coerent evoluția lui ca individ care își depășește condiția datului natural, încă de la această vîrstă, prin nevoia pe care o simte în permanență de a se stabili pe datele unui sistem. Iată un exemplu: a început să ia lecții de vioară, după ce începuse să aibă reprezentarea conștientă a alfabetului muzical ca limbaj de a se comunica pe sine. I-a fost extrem de ușor ca, după aceea, să treacă și la pian, pentru ca, pe baza cunoștințelor deja acumulate apoi la pian, la teorie, solfegiu, el să identifice, fără greșală, modul specific pe care pianul îl oferă pentru a-și comunica propriile gânduri, acum pe claviatură. Clapa necorespunzătoare sunetului gîndit de el este instinctiv apăsată mai sfios și corectarea vine instantaneu. Sînt toate motivele să conștințăm momentul în care se află un talent de excepție. El poate fi socotit o valoare națională în stadiu de formare. Responsabilitatea noastră este incomensurabilă, pentru că incomensurabilă este dimensiunea posibilă ei deveniri. Maria Donose: În 30 de ani n-am înțeles un asemenea talent. La concursul din 22 mai, Vladuț Bourceanu a obținut

locul I la pian și locul II la vioară, concurînd cu copii de pînă la șase ani. Duminică, 16 iunie, a cîntat pe scena Sălii mici a Palatului, în cadrul unei audii de clasă, între cei mai buni la vioară. A doua zi, la 17 iunie 1985, a apărut pentru prima oară în „cariera” lui pe scena Operei Române, fiind singurul preșcolar într-un spectacol de gală al pionierilor și uteciștilor. A cîntat cu un uriaș succes și la pian și la vioară. A fost revelația spectacolului.

DORIN GHERGHINEȘCU ■

Iubirea de frumos

Ștefan cel Mare

La început de iulie an de an de aproape cinci veacuri toate drumurile Moldovei și cărările Transilvaniei, de la stinci și sălășe, de pe sate și cătune, pe văi și obcine, își poartă călătorul către Putna lui Ștefan cel Mare și sfânt, de atunci de când carul cu șase boi printru holdele Bucovinei gata de seceriș purta de la Su-

ceava comoara cea scumpă, trupul adormit al slăvitului părinte, etitor de țară plins de un neam și glorificat din veac în veac apoi până astăzi de toți cei care pe urma lui am devenit un popor înțelegând aici, în Carpați, o cultură și o civilizație, spiritualitatea și istoria poporului român. Nici un condei de acasă

sau străin nu s-au atins de numele lui Ștefan cel Mare cu alte cuvinte decât de apologie. După luptele de la Podul Înalt până și-a închis ochii numele său era scut și pavăză Europei creștine temut și respectat de vecini, iubit până la a-și da viața pentru gindul său de cei dintre care s-a ridicat neamul său.

Cătoră lui unde își doarme somnul de veac, așa cum strămoșul Traian își odihnește urma cu cenusa în Columna înălțată noastră, este această Putna, Rusalimul

neamului românesc, cum o numea Eminescu, inimă și suflet, vatră de priveghere de la a cărei definitivă așezare în miezul istoriei poporului nostru, după incendiul ce o mistui îndată după ridicare, iată, se împlinește o jumătate de mileniu de existență neîntreruptă, în viața adesea zbuciumată dar și senină, întotdeauna nădăjduitoare a poporului nostru.

Oricine ai fi, călătorule, bătând acest drum al Putnei, trebuie să știi că înainte de a te ardoare și

smerenic, cu bucurie și dragoste pe sub această turlă au trecut Eminescu și Iorga, Kogălniceanu și Cuza, Sadoveanu și Goga, Transilvania și Țara Românească, Moldova întreagă din neam în neam, generație după generație în vreme de urgie și de fericire plecându-și genunchiul pe lespede de piatră sub lumină lină a focului veghetor nestins la căpățîniul celui fără de care poporul român este de neconceput.

Venim la Putna cu tot ce avem mai bun în su-

fletul nostru oriunde am fi pe fața pământului, născuți din jertfa Logosului în matca neamului românesc, ne știm aici ieșiți din cursul strimț al vremii intrați în suvoiel înălțător al timpului transfigurat sub tălpi cu pulberea de aur a pământului înnoit atins de tărîmul unei Patrii (într-o ochaton a tuturor jertfelor, speranțelor și bucuriilor noastre în lumina Logosului intrupat în istorie.

IOAN ALEXANDRU

Insemnări de lectură

Exercițiul formei

Nu e pentru prima oară când Ștefan Aug. Doinaș încearcă o aproximare a experiențelor spirituale prin exercițiul formei. Poetul caută în chip constant să întuiască expresia stilistică a cutărei stări ori atitudini și din această tatonare culturală a existenței s-a născut și parafraza deliberată în marginea diverselor maniere poetice. **Vinătoare cu soim** („Cartea Românească”, 1985) pune în termeni expliciti idealul acestei lirici, sugerind și limitarea voită la normă, ca o posibilitate de a sonda virtuțile rigorii: „tare scump mi-ai fost / și-o jur / cerc al apei — undă / lume ce-mi sporeai în jur / una și rotundă / tare-ai fost pe placul meu / cer albastru — normă / limită născînd mereu / spiritul ca formă” (**metamorfoza cercului**). Vom găsi, prin urmare, în poeziile acestui volum fie o imaginație involburată, de obicei barocă, susținută de o ritmică impecabilă, fie una rece, lineară, epurată de virtuozități, redusă la scheletul epic al fabulei. În dualitatea această stilistică descoperim, de fapt, o suită de antinomii ale ființei, o dinamică interioară a existenței, tradusă simbolic prin paradoxul reflectării: „nimic / n-o să anunțe paragina / — vino acum / și tu / dedesubt / altă îi va zice imaginea” (**răsturnarea imaginii**).

Semnificative sînt pentru cazul dinții ciclurile **Cap și pajură**, **Cu imnul în gură** și **Itinerarii**. Tonul e, cu unele excepții, baladesc, în linia cunoscută, imaginile se încheagă din disputa concretului cu abstracturile. Figurația e barocă, însă expresivitatea este desăvîrșită, fiindcă poetul știe să ateneze imaginea tare prin sugestia spirituală. Reprezentările groțeste capătă o notă eufemistică, iar virulența aparentă a inchipuirii se pierde în scene superbe, ca în foarte frumoasa poezie **virșă**: „și s-a pus în unghere-un paing / care țese / te țese / ne țese / ești dulci ca leproșii / te ling / animale cu bot de prînțesc / amintiri / angajate ca troici / te mai plimbă prin lume / lacheii / îți deprind sfîrșala”. În opoziția dintre clipă și veac, spirit și trup, om și zeu, în genere între contingent și himera transcendentă, St. Aug. Doinaș închipuie o tensiune tragică în felul aceluia din **Lucașărul** eminescian, provenită din fatalitatea spiritului izolat de real: „și Doamne cit de mult ar fi dorit / să-și regăsească semenii-n țărîna / să cadă simplu ca meteorit / să zacă-n scîrna vremii lui pe-o rină // dar care plumb / ce trist enibahar! / și-ar fi permis acum la spartul iernii / să-mpovăreze forma lui de har / înfrăgezînd-o cu plăcerea cârnii?” (**osîndirea la har**). Versurile au prospețime în ciuda registrului convulsiv, ceea ce arată încă o dată în poet un voluptuos al imaginilor evanescente. Stilul însuși celebrează solemnitatea și puritatea conceptuală, chiar dacă impulsul de a brusca acuratețea imaginației se manifestă destul de frecvent. Grația unui madrigal, bunăoară, este contaminată de lingoare, nimbul și gunoii stau alături. ca și aștrii blînzi și cruzi, cercul și carantina figurează un spațiu al delirului și păcatului. Dualitatea, oscilația între limbajul înalt și cel umil, reprezentările antinomice, materialitatea groasă a limbii și transparența noțională dezvăluie în poezia de această factură efortul vizibil de a contura o fizionomie a spiritului, o dialectică a ființei aflate în permanentă voință de autodefinitie. Volutele limbajului nu sînt decât semnele poetice ale acestei tensiuni, expresia ei stilistică.

De cealaltă parte, se află ciclurile **Exerciții de amurg** și **Descrierea punctului**, unde epizizarea discursului se complica cu o sintaxă valeriană a simbolurilor. Lupta ființei cu sine, disputa dintre aparentă și esență, dintre himeră și realul palpabil, obsesia dublului sînt semne ale tînci virtualității existențiale, ale unui proiect de existență. Aici, puterea de plasticizare a lui Doinaș atinge limita cea mai de sus și plasticitatea e cu atât mai relevantă poetic, cu cît autorul a renunțat la prolixitățile decorative din volumul anterior. Ideea lirică, dacă pot spune așa, e formulată discret fără obscurizări inutile, expresiv fără virtuozități excesive. Ambiguitatea nu mai înseamnă confuzie. Regăsim toate aceste noi semne poetice la tot pasul și poemul **pelegrinii mei** poate fi un exemplu: „sunt vorbe / ce le-au roștit / profetii / și toate mi-au grăit / intim / sub calmii cipresi / care fosnesc spre cer / ca psalmii / și-apoi / se-ndoiaie-mpovărați de ingeri / la zidul unor nesfîrșite plîngeri / mîrire lor! // dar eu ascult / adînc / doar larma unei țări promise încă”. Rupte în unități mai mici, versurile de această factură configurează un discurs alert, iar narațiunea poetică trece subtil de la scenariu la metaforă. Unele poeme sînt scrise cu maximă economie de mijloace, avînd acru unor gravuri: linii clare, nete, apăsatate. Simplitatea e însă o formă de a face mai acută parabola, căci astfel de poezii nu mai mizează pe sugestia pură, pe plasticizări ale emoțiilor, ci pe morală și sugestia parabolică. Iată de pildă un **cortegiu** (acesta e titlul poemului) plin de tîlc: „iar jos / în Piața Marelui Pătrat / într-un furgon pe care filozofii / abia-l mai trag / trei tineri muzicanți cu gulerul / cămășilor răsfrînt / sunt duși la cșafod”. Ca și în primul caz, unde ingeniozitatea aproape manieristă a poetului explodă în gratuități cu pură valoare decorativă (**cu imnul în gură**), autorul se lasă și aici de citeva ori, puțin, e drept, sedus de noua manieră descoperită și, prin abuz, poemele devin discursive și inexpressive (**Dali sau nebunia rațiunii, secretul**). Astfel de exagerări, într-un sens sau altul, arată în Ștefan Aug. Doinaș un poet mereu fascinat de poezie, în sensul expresiei culturale a genului. Felul cum știe însă să schimbe pasul propriei arte poetice dovedeste că autorul **Vinătorii cu soim** nu rămîne niciodată în urmă, acum fiind cu adevărat în față.

RADU G. ȚEPOSU

REEDITARE

Locuri rezervate

Ne-am obișnuit să considerăm reeditarea unei cărți drept acreditare (sau simplă consecință) a succesului ei, a valorii. În aceste condiții, a doua ediție nu mai miră, dar nici nu mai stîrnește comentarii, e mai mult o inertie editorial-tipografică, doar dacă nu constituie cumva vreo „restituire” mult așteptată. Or, reeditarea ar trebui privită înțeles de toate ca o re-verificare a operei într-un alt context de receptare, o încercare a legăturilor ei cu timpul.

Mesajul unui roman cum este **Biblioteca din Alexandria** (ediția I — 1980, Editura „Cartea Românească”, ediția a II-a. 1985, aceeași editură) de Petre Sălcudeanu joacă acum (cei puțin teoretic) aproape un rol de **parolă**. Pe făgașul adînc săpat în proza noastră de atîtea și atîtea complicate atelaje românești înhămate la gravele probleme ale deceniului șase, un subiect de felul acesta are oricum liberă trecere, acum, ca și în urmă cu cinci ani. Și totuși, multe s-au schimbat. Ceea ce s-a numit „literatura obscedantului deceniu” pare să coboare tot mai mult către fața cealaltă a lunii, către zona „de rezervă” a adevărilor cu greu descifrate din plasa mistificărilor mai mult sau mai puțin literare, dar, în linii mari, elucideate (vezi unele din opiniile consemnate în numărul dedicat prozei de **Caietele critice** ale revistei **Viața românească**). Deci, aceeași carte — un alt moment literar. Reeditat, romanul lui Petre Sălcudeanu urmează să-și recupeze un loc în noua formație. Problema care se pune stă cam în acești termeni: își va găsi **Biblioteca din Alexandria** locul rezervat, ori va trebui să vocifereze în șoaptă, după începerea spectacolului, într-un schimb de cuvinte politicos dar ferm cu ocupantul (pentru că de invitație e sigur că beneficiază)?

Receptată la apariție în primul rînd ca o surpriză venită din partea unui autor ce nu mai anunța altceva decât rezultatele unui exercițiu epic asiduu, folosind tiparele literaturii de acțiune (ba chiar de aventuri) și apoi ca un tulburător roman politic, **Biblioteca din Alexandria** s-a bucurat de un mare succes atât de public cît și de critică (acesta din urmă colorat, firește, și de rezerve sau chiar respingeri). După cinci ani, succesul de librărie s-a dovedit la fel de viu, iar cel de critică s-a întemeiat

pe de o parte pe obținerea unui premiu — al Academiei R.S.R. pe anul 1980 —, precum și pe includerea în volume de critică a mai multor comentarii. Cu toate că intervalul de timp este destul de mic, în croceana sferă a operelor literare au intrat de atunci încoace numeroase titluri de referință, schimbînd pînă la urmă radical configurația. Astăzi, **Biblioteca din Alexandria** stă nu numai în vecinătatea **Celui mai iubit dintre pămînteni**, a **Refugiilor**, ci și alături de **Drumul la zid**, de **Pumnul și palma**, de cărțile tinerilor prozatori (Mircea Nedelciu, Ștefan Agopian, Bedros Horasangian, Ioan Groșan ș.a.), dar și alături de o altă carte a aceluiași autor: **Cina cea de taină**. După **Cel mai iubit dintre pămînteni**, procesul literar al celebrului deceniu a început a fi simțit ca închis. Totuși, discuția în jurul ideii de roman politic/istoric continuă, din ce în ce mai mult la nivel teoretic, beneficiînd de o salutară distanță față de latura de conținut. Pare să fie vremea sintezelor (Marian Odangiu a publicat deja un volum intitulat **Romanul politic**), a reasezărilor și, de ce nu, a re-lecturilor prilejuite de asemenea reeditări.

Biblioteca din Alexandria sochează azi mai puțin decît în urmă cu cinci ani. Proză construită simplu, animată de un patos real, care este al experienței autobiografice (în sensul cunoașterii de visu a epocii și a tensiunilor ei), ea își distilează substanța epică masivă înspre esențe parabolice. Realismul romanului e unul de o factură specială. Dacă autorului i s-a reproșat inconsistența psihologică a personajului central, Petre Curta, dacă romanul nu excellează cituși de puțin în dialog, vorbirea directă avînd în general exact aceeași culoare cu cea la persoana a treia (cu două trei excepții, destul de „făcute” — Forgaș, Cîclovian, Todera), dacă structura epică se aseamănă unui sirag de mărgele (rețete, mărturisiri — ale lui Baciu, Morăscu, Olariu, Cecilia Craiu, Pîntică, Landesman ș.a.), totuși, marca tensiune a **conștiinței care reeptează** (Petre Curta) hrănește o autenticitate incontestabilă. Mergînd strîns în spatele personajului său, prozatorul ne frustră de fapt de perspectiva asupra amîndurora. Reflecțiile lui Curta despre cartea pe care o scrie la un moment dat rămîn colaterale, nu oferă suficiente temeuri unei extrapolări către condiția scriitorului vizavi de opera sa, ci numai către condiția intelectualului față în față cu timpul, cu istoria, cu propria sa conștiință. Petre Sălcu-

deanu n-a intenționat aici un roman al romanului, ci doar, de la un punct încolo, un roman în roman. Tot mai obișnuiți cu teoretizarea actului scrisului, putem acuza **Biblioteca din Alexandria** de tradiționalism, dacă asta poate fi o acuză. Numai că, dincolo de o scriitură în mare tradiționalistă, construind pînă și parabola în vîzul nostru, din elemente devenite aproape bun comun (toposul sanatoriului, spațiul concentraționar, cu toate implicațiile lor stilistice și livresco), palpită spiritul unui autenticism de mare actualitate. Romanul pare un uriaș **dosar de probe**, puse în cuvînt cu ardoare participativă (ce aminteste de caietele lui „Petrini”). Ca și la Preda, incandescenta vine din sentimentalismul ultimei șanse. Intuiția acestui „sfîrșit de capitol” de istorie literară (literatura obscedantului deceniu) este și ea proba unei conștiințe scriitoricești treze, perfect racordată prezentului.

Personajele din **Biblioteca din Alexandria** nu sînt portrete, ci biografii. Buzangiu, Ancofița, Ghinolea, Landesman, poate și Morăscu prind ceva contur psihologic și caracterologic. În schimb, Baciu, Stamate, Gavra, Pîntică, cuplul Titorian, Costache, Cecilia Craiu, Toria sînt simple nume, desemnînd destine. Realismul este al lor, al acestor destine.

Pe lume constrînsă în absurd prin prezența elementului străin, incontrollabil al bolii, naște în cartea lui Sălcudeanu porcii absurde. Din această perspectivă, scenele tari, împinse spre grotesc — cum sînt cele cu porcii lui Buzangiu, povestea teiului lui Costache, repetelele carnații din poiana lupilor, chiar și povestea Savetei, fata infirmă de la cabana lemnașilor — își dobîndesc justificarea. Anormalitatea e consemnată metodic, ca în vederea unui rechizitoriu juridic. Ce anume face obiectul incriminării — nu mai e nevoie s-o spunem. Parabola propusă aici nu pune probleme de descifrare, pentru că apelul scriitorului la astfel de formule e străin de ambiții stilistice, vîndînd numai fuzia de retorică.

Într-un univers ce aparține ficțiunii, realismul frust, aproape contradițional al biografiei puse în joc dobîndeste acestul la generalitate. Prin această subtilă relație dintre real și ficțiune, cartea lui Petre Sălcudeanu se articulează fără probleme la preocupările momentului actual. Chiar dacă spectacolul a început, chiar dacă e întinerie în seară, locul rezervat **Bibliotecii din Alexandria** este liber.

TANIA RADU

CAP LIMPEDE

Zilele Eminescu. Într-o zi la 17 iunie s-a desfășurat la Botoșani cea de-a XIII-a ediție a „Zilelor Mihai Eminescu”, prestigioasă manifestare artistică organizată de Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Botoșani, Comitetul județean U.T.C., în colaborare cu Uniunea Scriitorilor din R.S.R. Ampla serie de acțiuni, puse sub semnul spiritualității eminesciene, a cuprins: un spectacol literar-muzical, în organizarea Teatrului „Mihai Eminescu” și a Filarmicii de stat Botoșani; o dezbateră privind rolul ceneclurilor Uniunii Scriitorilor în promovarea creației originale la care au participat membri ai ceneclurilor din Suceava, Focșani, Arad și Botoșani; reci-

turali de versuri; vizite la întreprinderile „Electrocontact” (în cadrul căreia activează un ceneclu realmente valoros), „Melana”, la Fabrica de confecții, și la cîteva întreprinderi agricole din regiune, precum și la complexul hidroenergetic Stîncea-Costești; un foarte frumos spectacol oferit de ansamblul folcloric al elevilor din comuna Trușești, condus de Benone Scripcă (beneficiînd de cîteva talente redutabile, care se cer susținute ca atare); vernisajul expoziției **Eminescu în arta plastică**, festivitatea de premiere a laureaților concursului de creație „Pomi lucașărului” și decernarea premiului „Mihai Eminescu” (acordat anul acesta lucrării **Perspective e-**

minesciene de Dan C. Mihăilescu), încheindu-se cu o emoționantă după-amiază de poezie la Muzeele memorial de la Ipotești, marcată de un superb recital — Ion Caramitru și de prezența unor tineri actori de la teatrul din Botoșani. La toate aceste acțiuni au participat peste 50 de scriitori, editori și redactori ai periodicelelor literare, din Botoșani, București, Iași, Suceava, Oradea, Constanța, printre care: George Bălăiță, M.R. Iacoban, C. Ciopraga, G. Macoveșcu, Mircea Ciobanu, C. Sturzu, Andi Andrieș, Daniela Crăsnaru, Petre Anghel, Mircea Nedelciu, Lucian Valea, V. Cuțitaru, Stelian Vasilescu, Dan C. Mihăilescu, N. Turtureanu, Paul Balahur, Horia Zăliceru, Dumitru Ți-

ganiuc, D. Ignea, Radu Cîrneai, Dumitru Pricop, Florin Muscalu, C. Dracșin ș.a. (**VICTOR NIȚĂ**).
● **Un premiu.** În vederea actualizării ediției a Festivalului Național „Cîntarea României” mulți au luat unele măsuri eficiente de pregătire, din vreme, a corurilor din licee și așa se face că, de pildă, Liceul industrial „I.L. Caragiale” care n-a mai participat de 12 ani cu un cor de elevi — clasele IX—XII — în concursuri de specialitate, anul acesta a prezentat în festival un cor al claselor a IX-a, de 110 elevi, cu un repertoriu în primă audiență, dedicat partidei lui, țării și Anului Internațional al Tineretului, cor care a ob-

Ei vin din eternitate

Timp de zece zile, în cel mai frumos și mai plin de taină loc al Bucureștiului, în bătaura mare a caselor de demult venite aici, în chiar inima Orașului, dându-i astfel cu adevăr înalt și miez de aur curat, cu cintece de privityghetoare și culoare de vis, vatră în aerul căreia încă mai putem zări, din cind în cind, dulcea pasăre a copilăriei, netăgăduit semn că veșnicia s-a născut, într-adevăr, la sat, timp de zece zile, deci, la Muzeul Satului, căci despre generosul spațiu al acestei prestigioase instituții culturale este vorba, s-a desfășurat o amplă întimplare ce s-a numit **Zilele creației populare contemporane**. Cele zece zile au făcut din plin dovada că fabulosul tezaur al folclorului românesc este departe de a-și epuizat izvoarele, acea vină de apă vie ce curge de mii și mii de ani prin ființa nepereche a poporului nostru. Sub mina măiastră a meșterilor olari de azi, cu nimic mai lipsită de har și gingașie decât a înaintașilor lor, de peste milenii, lutul cîntă în aceleași străvechi forme și se-mbracă cu aceleași neasemuite culori. Pe trupul zvelt sau butucănos al ulcioarelor sau în palma întinsă a străchinilor, vom zări cerul cu stele, soarele cu luna, cimpul cu flori, apele cu pești, pomii cu păsări și roade, băieți și fete prinși în hore. Smălțuite cu brunuri încercate parcă de răcoare, sau griuri de verde în lumina cărora se întrevește scîlpătul unui bob de rouă, dimineata, pe un fir de iarbă, pătate ici și colo de cite-o frunză galbenă, sau de-o fulgerare de roșu stins, celele făurite la aceiași străvechi roată, sub chiar ochii noștri, se îmbogățeau cu sufletul și frumusețea meșterilor ce se numeau Grigore Ciungulescu, Florin Colibaba, Constantin și Florea Ioniță, Maria și Gheorghe Iorga, Dumitru și Ioana Mischiu sau Rozalia și Antal Pall, Elena și Ion Răducanu, Ionică Stepan și Victor Vicșoreanu. Nu mai puțin învățate cu măiestria s-au arătat a fi și minile meșterilor cioplitori în lemn: Ion Arsene, Ion Costache, Gavril Neculai, Dan Gherasimescu, Mihai Lacatiș și Victor Udrea. Alți meșteri mari ne-au uimit cu străbuna artă a cojocăritului: Andrei Bacea, Constantin Băncu și Dumitru Sofonea, acestora adăugându-li-se doi pictori pe lemn și pe sticlă, Vasile

Frunzete și Therese Modjesch, așa cum un alt meșter, Dumitru Vrinceanu, zimbea hitru din spatele floaroaselor sale măști fantastice. Nu mai puțin ne-am oprit în fața iscusinței cu care Petrică Radu și Lucian Slabu împleteau coșuri și rogojini, așa cum, din mici nimicuri, Gheorghita Măleanu și Ana Meda alcătuiau surprinzătoare podoabe. Le-am lăsat la urmă, dar nu în ultimul rînd, pe făsoarele Marioara Chiru, Alexandrina Mioc, Floarea Nan, Constantina Nițu, Doina Pătruț, Maria Spiridon, Maria Sulger și Maria Vețian, de sub minile lor, mai luți decât suveicile sau rîndunicile-n zbor, îmbătrinite de muncă, sau, dimpotrivă, abia deprinse cu acest minunat și miraculos meșteșug, ivindu-se acea veritabilă perlă a folclorului românesc, costumul popular, vesmint în stare a concura cu cele mai auguste haine ce au îmbrăcat vreodată trupul vreunui bărbat sau al vreunei femei.

În ultima zi din cele zece, dedicate creației populare contemporane, iubitorilor de folclor și artă populară li s-a oferit un amplu recital de frumusețe nepieritoare: parada portului tradițional din România, prilej cu care au fost scoase din fabulosul și inestimabilul tezaur de costume populare al muzeului peste 150 de costume din cele mai diferite zone ale țării. Desfășurată după un scenariu extrem de simplu, dar încărcat de tulburătoare sugestii (pină să înceapă parada propriu-zisă, perechile de tineri au așteptat în tindă sau pridvorul caselor a căror zonă o reprezentau, sau, alții, s-au plimbat pe aleile muzeului, printre sutele și sutele de vizitatori, între care numeroși străini ai căror ghizi erau, literalmente, muți de uimire și incitare) parada a debutat printr-o lungă și energică bătaie de toacă. Dinspre casele muzeului, ele inșele perle ale arhitecturii populare românești, au început a veni, perechi-perechi, tineri și virșnici în costume a căror vechime atingea, pe puțin, 100-150 de ani. Scaldăți în lumina soarelui și din privirea noastră, lacomă de neasemuită frumusețe, tinerii păreau a veni din eternitate. Și chiar veneau din eternitate. Din eternitatea poporului român.

VICTOR NIȚĂ

GAF LIMPED

ținut premiul întâi pe tară. Este de remarcat munca elevilor, care n-au fost scutite de nici o altă activitate, ca și munca profesorilor, care au făcut totul benevol și în afara întregii lor activități obișnuite, pentru a ridica prestigiul acestui mare liceu bucurestean. Corul a fost pregătit din octombrie 1984 și a fost dirijat în concurs, pînă la faza finală din aprilie 1985, de profesorul Claudiu Negulescu, ajutat permanent de conducerea liceului și de dirigintii a 18 clase. „Altfel, nimic nu era posibil”, a fost remarcă lapidară a distinsului dirigiu după finală. (Dorin Gherghinescu).

● **Muzica tinerilor.** Ca în fiecare an, sfîrșitul stagiunii muzicale

găzduiește numeroase manifestări realizate cu participarea tinerilor. După un recent succes, excepțional, al Filarmonicii bucureștene dirijate de Cristian Mandeal, consemnăm un altul, și mai recent, datorat aceluiași reputat ansamblu, cit și tinărilor dirigiu **Horia Andreescu**.

În deschidere, Simfonia a IV-a „Ritmuri contemporane” de Liana Alexandra a imprimat întregului program nota matură, elevantă, intelectuală ce caracterizează creația acestei compozitoare în ultima vreme. Marea bogăție de teme și motive ritmice, arhitectura amplă, dar echilibrată, urmărită în dezvoltarea ei treptată, în conexiunile subtile ale întregului au fost excelent traduse or-

chestral sub bagheta lui Horia Andreescu. De altfel, lucrarea **Liana Alexandra**, aflată la prima sa audiere, a fost distinsă cu Premiul Uniunii Compozitorilor pe anul 1984. Protagonista cunoscutului Concert nr. 3 în do minor de L. van Beethoven a fost **Iliana Dumitrescu**. Temperament evident romantic, tinăra pianistă a pus mai multă grație decît forță în interpretarea sa. Un tuseu pe alocuri deobuzsyan, dar și riguros în celebrele pasaje de arpegii de pildă, au colaborat la realizarea unei versiuni mai „feminine” decît sîntem obișnuți a auzi în legătură cu partitura beethoveniană. Opțiuno ambicioasă, Simfonia I în re minor de Gustav Mahler a prilejuit lui **Horia**

Andreescu o admirabilă demonstrație de maturitate artistică. Extrem de parcimonios în distribuirea punctelor de culminație, dirijorul construiește mai mult prin aminări și rafinate frustări o tensiune enormă, reținută, care izbucnește apoi cu nebănuită forță în vulcanicele sonuri ale alăturilor. Exigențele sale sînt profund elaborate. Se simte permanent travaliul inițial al dirijorului de „cartografiere” scrupuloasă a textului muzical, precum și grija de a oferi fiecărei partide momentului său solistic, de a pune în valoare — în slujba întregului — cel mai infim detaliu sonor. Horia Andreescu este un caz fericit de talent dublat de o mare seriozitate și aplicație. (Tania Radu).

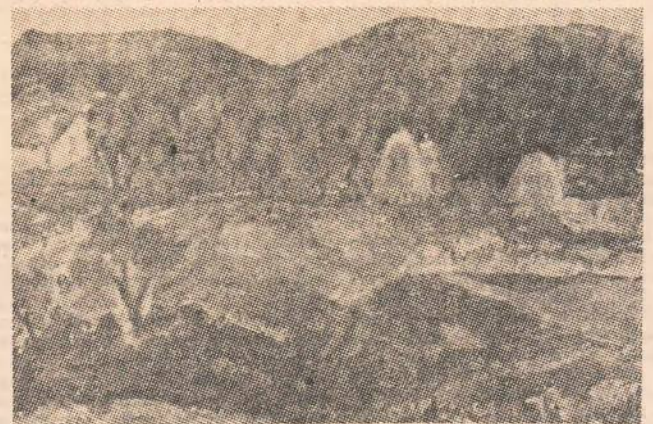
Cronica literară

Revelările unei ediții

La doisprezece ani de la remarcabilul său studiu despre Ion Vinea, Elena Zaharia Filipaș, publică la Editura Minerva o impecabilă ediție a poeziilor celui mai capricios și aproape indiferent poet român față de propria sa operă. Risipind prin diverse reviste poezii care stăteau bine alături de piese de Argezi, Blaga, Bacovia și alții, după câteva tentative repede părăsite, Ion Vinea nu și-a tipărit pînă la vîrsta de 69 de ani, cînd a murit, decît un volum apărut în **extremis**, doar a treia parte din tot ce a scris. Rămîneau o parte în periodice și alta în manuscris care, toate, nu i-ar fi scăzut prin nimic reputația. Dar poetul a preferat să rămînă sever, prea sever cu el însuși.

Să încercăm pe baza ediției prezente, să-i reconstituim etapele creației. Credem că acestea sînt în număr de trei. Întîia, cuprinsă între 1912 și 1923, de peste un deceniu, este etapa începuturilor, desfășurată la revistele **Simbolul** (1912), **Noua revistă română** (1914), **Cronica** (1915), **Gîndirea** (1921-1922), **Clopotul** (1922), **Cugetul românesc** (1922-1923) și **Flacăra literară** (1923). În această fază Vinea e un simbolist din linia Samain-Régnier-Laforgue, înrudit cu Tristan Tzara, Adrian Maniu, D. Iacobescu, Ion Pillat și B. Fundoiana, personal doar în câteva poeme, precum **Un căsac în amurg**, **Soliloac**, **Stelele** (**Cronica**, 1915), nereșitate în volumul din 1964, unde apar în schimb **Bocet** (**în Cronica**, 1915, cu titlul **Paragină**), **Parada plecării** (**în Cronica**, 1915, cu titlul **Mobilizare**), **Koh-I-Noor** (în manuscris cu data 1916, în **Viața românească**, 1939, datată 1919), **Fira** (în manuscris cu data 25 august 1917, în **Viața românească**, 1964, redată 1940), **Impas** (într-un manuscris datat 1920, în altul cu titlul **Anonim**). Nota caracteristică a începuturilor e rememorarea melancolică (**Doleanțe**, **Noua revistă română**, 1915, în volumul din 1964), sensibilitatea la schimbarea anotimpurilor (toamnă, primăvară), notația peisagistică fantezistă, spirituală. Dacă Vinea și-ar fi publicat în 1923 un volum, el ar fi putut să aibă aproximativ 80 de piese și circa 100 de pagini și s-ar fi putut intitula **Amințirile false** (poezie cu acest titlu în **Noua revistă română**, 1914) sau **Fior** (după poezia din **Cugetul românesc**, 1922). Manuscrisele arată că poetul intenționează să grupeze versurile dintre 1915-1917 succesiv sub titlurile **Lanurile galbene**, **Vitraturile luminate**, **Drum spre soare**, **Prund**, **Urmele spuiberate**, **Apă neînceptută**, versurile dintre 1912-1922 succesiv sub titlurile **Filtruri**, **Prisme**, **Moartea de cristal**, **Glasuri** (există o postumă intitulată așa). În **Contimporanul** nr. 64 din anul 1926 se anunța că „apare în curînd **Moartea de cristal**... cu poeme din rîstimpul 1912-1922”, volum rămas totuși în stare de proiect.

A doua etapă, cuprinsă între 1923 și 1944, e faza dintre cele două războaie desfășurată indeosebi la revista **Contimporanul** (1923-1931), **Punct** (1924-1925), **Reporter** (1935), **Viața românească** (1938-1939) și **Revista Fundațiilor Regale** (1944). Un volum din această fază de abia în epoca noastră bine cunoscută ar fi putut grupa peste o sută de piese, nu atît poezii de tip modernist, constructivist și de tip expresionist (**La ora cînd cafelele se-nehid** din **Contimporanul**, 1923, **Scripturi** din **Contimporanul**, 1924, **Ferie** din **Contimporanul**, 1926, inițial **Prund** cu data 1917-1923, **Glosar**, inițial **Rebut** cu poeziile **Dar vechi** din **Revista română**, 1924 și **Psihanaliză** din **Punct**, 1925, **Necroman** din **Punct**, 1925, **Re-**

Ilustrații de SEVER MIU

clamă **ibid.**, **Velut somnia** din **Contimporanul**, 1929, apărută sub titlul **Continuare**, **Rug** din **Contimporanul**, 1931), **Caedes** din **Viața românească**, 1933, întii cu titlul **Zvon**, datată 1923, **Chei** din **Reporter**, 1933, întii cu titlul **Apa nopților**, **Ovid** din **Viața românească**, 1938, **Madrigal** din **Viața românească**, 1939, datată 1925, **Steaua somnului** din **Revista Fundațiilor Regale**, 1944 și **Nike** din **Steaua**, 1963, cu titlul **Victoria** și data 1944, cit poeme de căutări ale cului original ca **Madrigal**, **Insomnii** (datată 1935) sau **Ovid**. În **Madrigal** apare într-o imagine candidă, fragilitatea destinului poetic („Mi-e inima: un menuet / captiv în ceasul unei jucării”), în **Insomnii** dăm peste imagini pure ale unui destin înlăntuit de viață și moarte sub semnul vegheii, iar în **Ovid**, Vinea descoperă propria-i captivitate într-un univers străin, ostil. Un caiet manuscris grupează poezii din această epocă sub titlul **Glosar** (**Exil**, **Ora fîntinilor**, poezie publicată în **Viața românească** în 1938, **Aievea**, **Rebut**, **Atlas**).

Mai mult de jumătate din volumul **Ora fîntinilor** (1964) era la data apariției inedit, cu poezii din ultimele două decenii din viața poetului. Cred că am fost primul care am semnalat (**Varia**, II, 1973) o apropiere de Argezi în poezia **Vid**: „Cîreșii, merii, nucii din grădina / s-au spulberat cu crengi și rădăcină, / pe-aici știam un coperis d-olane / și-l calc prin cioburi, vreascuri și ciolane...”. O sută treizeci și patru de poeme de Ion Vinea rămîneau inedite la moartea sa. Găsesc o altă apropiere de Argezi în **Vocula**: „Ești nicăieri, dar ca-n oglînză, aproape, / și nerostit ți-e glasul, dar l-aud / abia simțit, cum se închid pleoape / atînce vag de-un tremur cald din sud”. O **Proclamație** (Vinea a tradus **Hamlet** de Shakespeare) ar putea da titlul tuturor postumelor: „...Să vie Fortinbras vecin și frate / de la război sau de la vinătoare / să suie mormaind treptele tronului; / și-al lui să fie! / să mă redea tăcerii, cetii și visării, / print de tristete și onoare / pe urmele pierdutei Ofelii...”.

La **Addenda** apar patru poezii de Ion Vinea în limba franceză (**Victoire en bleu**, **Puncte I și II**, **Coma**) din revista **Punct**, 1924-1925 (de reținut o definiție: „Art poétique: imposer au prochain son délire”), o poezie în stil popular (**Echolarie** din **Sinteza**, 1928), o poezie comică compusă din exclamații (**Eleonora** în **Unu**, 1928), niste versuri atribuite lui Vinea din hîrtiile lui Tristan Tzara, o inedită din 1918 **Darul**, idem din 1927, **Cruciații**, două ocazionale fără titlu, două traduceri din Albert Samain (**Cetate moartă** și **Odiha-n Egipt**) din **Simbolul**, 1912 și **Noua revistă română**, 1913, în fine o traducere din Henri de Régner, **Spre trecut**, publicată în **Noua revistă română** în același an.

Volumul e însoțit de **Note**, comentarii și variante (244 p.).

AL. PIRU

O primăvară de două decenii:

EPOCA NICOLAE CEAUȘESCU

Programul național de perspectivă pentru amenajarea bazinelor hidrografice are o importanță deosebită pentru dezvoltarea societății noastre socialiste, referindu-se la o problemă vitală pentru înflorirea întregii noastre țări, și anume la problema apei, care, ca și pe plan internațional, devine o problemă tot mai acută a lumii de astăzi.

GENEROASE ASPIRAȚII ÎNTRUPATE ÎN SOLUL FERTIL AL CONGRESULUI IX

Reconstrucția pământului

Prin modul nou, profund creator și revoluționar de abordare a sarcinilor și obiectivelor social-economice ale etapei istorice date, prin larga deschidere spre înnoiri și perfecționări în toate domeniile de activitate, Congresul al IX-lea al partidului a inaugurat o perioadă de dinamism fără precedent în dezvoltarea societății socialiste românești, de uriasă avânt creator al maselor de oameni ai muncii. Ideile fundamentale, orientările și obiectivele fixate de Congresul al IX-lea și-au găsit deplina confirmare în aceste două decenii, fiind mereu îmbogățite și puse în acord cu noile realități interne și internaționale la congresele și conferințele naționale ale partidului — evenimente de înaltă sinteză politică, de a căror semnificație în istoria contemporană a României revista noastră se va ocupa pe larg în numerele viitoare.

Activitatea teoretică și practică desfășurată în ultimii 20 de ani de partidul nostru, mărețele înfăptuiri pe toate planurile construcției socialiste, creșterea prestigiului României socialiste pe arena internațională, ca militantă activă pentru prietenie, colaborare și pace în lume, poartă înconfundabilă pecetea a gândirii și acțiunii revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, personalitate politică proeminentă, care a imprimat în toate domeniile vieții societății noastre un stil de gândire și de muncă dinamic, cuceritor și larg deschis înnoirilor, potrivnic oricăror dogme și închistări, un înalt spirit de răspundere în înfăptuirea politicii noastre interne și externe. De numele secretarului general al partidului sint indisolubil legate originalitatea soluțiilor concrete adoptate în toată această perioadă pentru rezolvarea problemelor de bază ale organizării și conducerii societății noastre, aplicarea creatoare a socialismului științific, a concepției materialismului dialectic și istoric, a adevărurilor universal-valabile la condițiile din România, aprofundarea fenomenelor și aspectelor noi apărute în procesul transformării revoluționare a societății românești și a lumii contemporane.

Adversar declarat al voluntarismului sau subiectivismului ca și al fetișizării legilor economice obiective în politica economică, secretarul general al partidului a inaugurat noua etapă a dezvoltării societății românești prin profunzimea analizei, realismul și forța sa de sintetizare a complexelor fenomene social-politice, a tendințelor de dezvoltare a acestora, elaborând obiectivele și sarcinile accelerării procesului de edificare socialistă în deplină concordanță cu cerințele și legitățile progresului istoric, cu situația concret-istorică a României.

În centrul strategiei dezvoltării economice naționale, Congresul al IX-lea a situat crearea unui complex național armonios dezvoltat, în care să se îmbine într-o structură optimă industria, agricultura și celelalte ramuri, dezvoltarea echilibrată a industriei și agriculturii fiind factorul hotărâtor al făuririi cu succes a societății socialiste multilateral dezvoltate.

În acest context, o perspectivă istorică asupra ultimelor două decenii evidențiază, cu o puternică forță de sugestie, că unul din cele mai grandioase obiective ale „Epocei Ceaușescu” îl reprezintă reconstrucția pământului. Dincolo de adevărată semnificație a înnoirii din temelii a întregului edificiu al societății românești, acest amplu proces al reconstrucției geografiei fizice și economice a țării are determinări concrete, palpabile, vizibile la scara întregii națiuni. Alături de componentele sale economice, industriale sociale, urbanistice — cele care dau, într-o formulă consacrată, chipul nou al țării — reconstrucția pământului include și un sens propriu, cel mai natural cu putință; este vorba de programul național, aflat în plină desfășurare, de asigurare a unor producții agricole sigure și stabile prin creșterea potențialului productiv al pământului, mai buna organizare și folosire în mod unitar a teritoriilor agricole, a întregii suprafețe a țării. În descendență directă a acestui program, pînă la sfîrșitul cincina-

lului viitor vor fi amenajate pentru irigații circa 6 milioane de hectare, vor fi realizate importante lucrări de desecări, combatere a eroziunii și de ameliorări ale solului, fiind necesare alocarea a circa 100 miliarde lei, mari mijloace materiale, utilaje, mijloace de transport și altele.

Elaborate din inițiativa și cu contribuția directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, măsurile prevăzute în acest program, adoptat la Plenara C.C. al P.C.R. din iunie 1983, reprezintă cea mai importantă lucrare realizată vreodată în țara noastră, care va asigura condițiile necesare unei agriculturi de mare randament, obținerea unor producții agricole superioare, și va avea implicații profunde asupra organizării teritoriului țării, influențe deosebite asupra nivelului de viață, material și spiritual al țării.

Desigur, realizarea unei lucrări de o asemenea amploare a devenit posibilă datorită nivelului de dezvoltare a economiei naționale, creșterii puternice a forțelor de producție, a venitului național, a capacității industriei de a pune la dispoziție mijloacele materiale utilizabile și mașinile necesare. Elaborat și definitivat la dimensiunile sale integrale într-o etapă corespunzătoare dezvoltării forțelor materiale și tehnice de care dispune societatea, amplul program al reconstrucției pământului era anticipat încă de la Congresul al IX-lea al partidului cînd, în Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, se arăta că „vom extinde indiguirea și desecarea terenurilor în luncele riurilor interioare, scoțînd astfel din zona inundațiilor și redînd agriculturii importante suprafețe de pămînt din cel mai fertil, cu mari avantaje economice”. Așa se face că una din direcțiile predominante și concrete ale acestei mărețe opere de reazărare a spațiului în consens cu aspirațiile timpului și ale oamenilor a fost chiar cea naturală: a firului apelor. Deci o reconstrucție a pămîntului pe făgașul punerii în valoare a acestei importante bogății naturale care este apa.

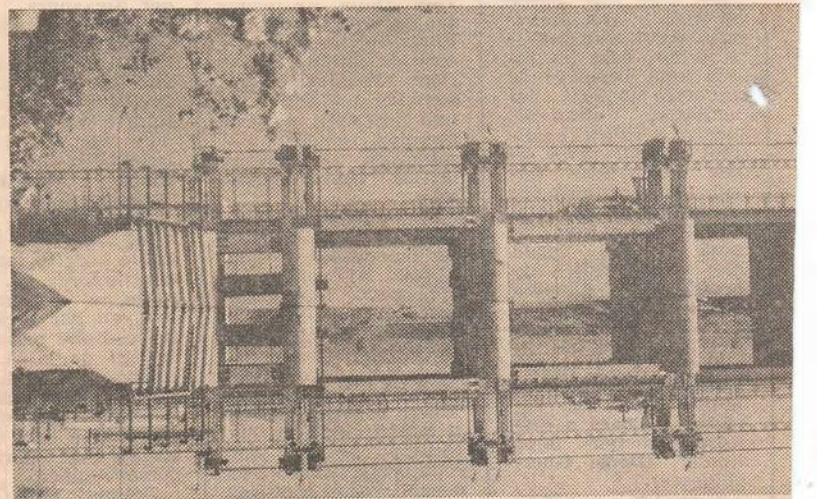
Două zeci de ani lingă apele țării

Anul 1963 marchează în modul cel mai concret momentul în care tradiția hidrotehnică românească, preocupările de amenajare a riurilor țării și de utilizare eficientă a resurselor de apă au fost reactualizate sub incidența unor sarcini programatice, fiind ridicate la rang de politică națională, de obiectiv distinct și sistematic abordat în strategia dezvoltării de ansamblu a țării: una din primele unități economice înființată după Congresul al IX-lea, la 15 septembrie 1965, este o întreprindere de lucrări hidrotehnice speciale, care avea ca obiectiv, cum se arată în actul de înființare, „executarea de baraje, stăvilare, castele de apă, rezervoare, stații de pompare, stații de epurarea apelor reziduale și alte lucrări hidrotehnice”. Evoluția acestei întreprinderi — devenită astăzi **Trustul de Antrepriză Generală pentru Lucrări Hidrotehnice Speciale** — și-a urmat cursul său firesc, cu același dinamism specific tuturor ramurilor și unităților economice, cu o dezvoltare exponențială în toate privințele, astfel încît începăturile ei sînt acum, cînd este pregătită cum se cuvine aniversarea jubiliară, doar un pri-

lej de rememorare, cu înțelegerea și nostalgia cuvenite, a unor borne înghițite de timp, din care se știe că au plecat, asemenea unei pilni, multiple dezvoltări concentrice, în suprafață și intensitate, ale unei activități cu importanță de prim ordin pentru noua geografie fizică, dar și economică a țării.

A face apa să curgă mai încet

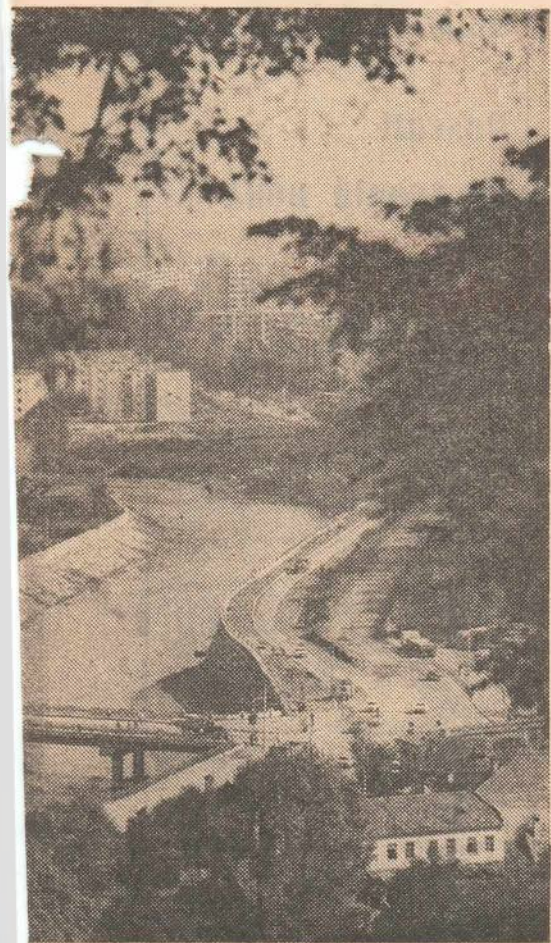
Ideea care a guvernat în acești ani travaliu impresionant, uriașa desfășurare de forțe umane și tehnice ale TAGLHS București este de o simplitate uimitoare: de a încetini ritmul natural de scurgere a riurilor în mare, de a ține cît mai mult apa sub control și la dispoziția oamenilor, de a face ca picătura de apă, din munte, cum spunea un tînăr hidrotehnician, să ajungă în mare nu în 14 zile (de trei ori mai repede la noi decît în alte părți, cum estimează specialiștii pe care n-avem de ce să nu-i credem), ci în două luni, de pildă.

Tg. Mureș — baraj deversor pentru alimentarea cu apă a orașului.

Sighișoara

Continutul
idei, conșe
ei în...
mai...
social-econ
gurarea ne
unor local
tare, prote
dațiilor
terenurilor
condițiilor
cole sigurs
crări hidr
toare ș.a.
Prin asu
unor asem
prinderea
tualul trus
tehnice ș
ca singura
(subordona
nal al Ape
o politică
de gospod
apelor d
activitate
hidrografi
a 30 de j
cru din v
malul m
sale se
„Moldova
„Transilv
„Mostiștea
men
Jiu”, și
clea ale
desfășoar
lele prin
apă din
In acce
existențe
crări hid
prezintă
bil: apr
tri cubi
spatele a
ferite din
de km d
guiri ale
pentru f
ce le pro
de cond
alimenta
de epur
și de pe
în locali
drămuia
Cum es
clasifica

— unul dintre orașele protejate împotriva inundațiilor.

ctiv al acestei le transpunerii și dintre cele ntru viața a țării: asilului de apă a și zone defici- împotriva inun- or umane și a ole, asigurarea producției agri- stabile prin lu- cecorespunță

și rezolvarea sarcini, între- ată în 1965, ac- lucrări hidro- s-a consacrat te de execuție nsiliului Națio- ure indeplinește și consecvență complexă a afață, printr-o rată pe bazine te pe teritoriul cu zone de lu- untelui până la Subantreprizele și chiar așa: „superior”, „Măneciu”, „Argeș”, „A- că — Tg. palele nu- ivități ce se ot pe tentacu- cursuri de str.

ăzecilea an al rustul de lu- speciale se lanț remarc- milioane me- acumulați în baraje de di- aproape 1000 izări și indii- uri cunoscute inundațiilor te zeci de km ducțiune și i, mari stații lor reziduale apei potabile e: aceasta se emult s.a.m.d. de greu de ansamblul

O imagine în care se văd câteva sute de metri din miile de kilometri de îndiguiuri, realizate în ultimii 20 de ani.

se află primul — și unicul până acum — baraj din țară cu masă din beton asfaltic; la Măneciu, într-o zonă cu seismicitate maximă, se construiește din balast și fără nici un risc cel mai mare baraj de acest fel din țară (76 m înălțime, 6 mil. metri cubi materiale introduse în corpul barajului, 60 mil. metri cubi de apă acumulată). Vom lucra în continuare pe opera de trust în anii din urmă se ridică la o medie anuală de circa 400 mil. metri cubi de beton și peste 50 mil. metri cubi de terasamente (din care aproape jumătate reprezintă material finit, în corpul barajelor sau al digurilor) — dar aceste cifre nu spun prea mult fără a li se asocia imensele beneficii social-economice la care au condus lucrările respective: barajul de la Dragomirna asigură apă Sucevei, cele de la Pușcaș și Solești — Vasluiului, cel de la Tirlung — Brașovului, cel de la Ighis — zonei industriale din Copșa Mică ș.a.m.d.

Mintea și gândurile de viitor ale oamenilor trustului sînt conectate de pe acum la noi proiecte care au și început să prindă viață și a căror finalizare va schimba radical harta unor importante bazine hidrografice. Astfel, au fost pregătite lucrările pentru sistemul hidrotehnic „Siret—Bărăgan” — un canal lung de vreo 200 km, care va lega acumulația aflată în construcție la Adjud (pe Siret) de barajul existent la Dridu. Este o lucrare impresionantă (7,5 m adîncime, 75 m lățime la suprafață și 15 m la bază) care va traversa Bărăganul, captînd riurile intersectate și rezolvînd astfel problemele ridicate de seceta repetată din aceste zone ale țării. De la Dridu, canalul va fi prelungit cu un altul (de 18 km) în Valea Mostiștei prin care se va intra într-o altă complexă amenajare hidrotehnică, formată dintr-o suită de patru baraje (Frăsinet, Gurbănești, Fundulea, Măruța), care se va sfîrși între Oltenița și Călărași, odată cu vărsarea Mostiștei în Dunăre și care are funcție dublă: de a prelua posibilele viituri de pe toate riurile din această zonă și de a asigura irigarea a circa 200 000 ha, la nevoie chiar prin pomparea apei spre amonte (este cel mai mare sistem de irigații din Bărăgan). Un alt sistem hidrotehnic la care au debutat lucrările este cel numit „Olt—Neajlov—Argeș” — cordon de apă care va intersecta mai multe riuri, avînd aceeași dublă funcție: irigații și protecție împotriva inundațiilor.

Proiectele TAGLHS sînt în continuă expansiune și ele decurg din marele program național de reconstrucție a pămîntului, de transformare radicală a bazinelor hidrografice ale țării. Se vor termina aceste impunătoare sisteme hidrografice, se vor face acumulări noi la Runcu (pe Firiza), la Mihăileni (pe Crișul Alb), la Tirgu Mureș și Hărman (pe Olt), la Rădăuți, Pașcani, Azuga, se va încheia îndiguierea Dunării în zona Măcin-Isaccea (43 de km lungime, peste 4000 ha inundaibile vor fi definitiv redată agriculturii) — și avalanșa proiectelor de viitor curge continuu, asemenea apelor fără sfîrșit de a căror viață, de al căror destin, de a căror curgere în folosul omului se îngrijesc cu tenacitate și modestie, cu pricepere și discreție, cu sirguință și răbdare cei peste 8000 de oameni ai acestui trust de lucrări hidrotehnice speciale dăruți cu toată ființa lor împlinirii ideii de fertilitate.

Adică acei oameni și acele lucrări care fac posibil, după caz irigarea sau desecarea tuturor suprafețelor agricole din România.

Lucruri care se văd doar la sfîrșit

În afară de a avea o activitate în permanență sub cerul liber, supusă capriciilor vremii și chiar calamităților, de a face organizările de șantier chiar pe albia riului („nimeni nu dă teren pentru a ne face noi adăposturi pentru oameni”), de a se confrunta zilnic cu problemele de organizare și conducere inerente unei arii de producție răspîndită pe mii de kilometri și în locuri dintre cele mai izolate, de a face lucrări întinse pe durate mari de timp, la capătul cărora nici succesul încheierii lor nu mai poate fi parcă savurat de a se vedea foarte rar în centrul publicității — și de alte câteva asemenea lucruri, trustul de lucrări hidrotehnice speciale este o unitate economică obișnuită. Adică este preocupată de creșterea productivității muncii și scăderea consumurilor materiale și energetice, în paralel cu creșterea valorii producției ce o realizează; are importante succese în implementarea unor tehnologii noi, de mare relevanță în specialitate dar a căror detalieri ar fi inadecvată aici. Una din cele mai recente performanțe tehnologice ale trustului a fost înregistrată prin participarea unei antreprize a sale la realizarea a 4 km de metrou și a patru stații (Timpuri Noi, Mihai Bravu, Brincoveanu și Piața Sudului) pe magistralele I și II ale acestui pretentios obiectiv (probleme deosebite a soluționat telehașul la subtraversarea Dimbovitei, în zona Abatorului).

De asemenea, puternica stație de utilaje și transporturi a trustului (un parc de asemenea mijloace în valoare de peste 1900 milioane lei asigură mecanizarea a 85—90 la sută din lucrări) a reușit să se constituie într-o eficientă bază de reparații și întreținere, astfel încît, prin recondiționările și confecțiile de piese realizate aici (în valoare de 800 mil lei anul trecut și de 2 milioane în acest an) s-a eliminat importul de piese de schimb. De altfel, sectorul mecanic reprezintă, ca peste tot „structura de rezistență” a activității trustului — și de aici atenția acordată proiectării și realizării cu forțe proprii a unor baze de reparații la fiecare din antreprizele sale din țară.

Mărturisesc că îmi sînt cunoscute de mai multă vreme viața și munca oamenilor acestui trust — colectiv căruia îi sînt și acum recunoscător pentru ucenicia pe care mi-a făcut-o în „cîmpia muncii”, în primii mei ani de producție. Cunosc mulți din oamenii de aici, mulți din întîmplările cărora le-au fost eroi de-a lungul timpului, multe din urmele lăsate de munca lor pe harta geografică, și chiar sufletească a țării. Orice colț de pagină, nu mi-aș putea reprimă sentimentul unei nedreptăți (dar care nu mi s-ar reproșa niciodată, sînt sigur) comise față de ceilalți. De aceea, mă mulțumesc să spun că dacă veți întîlni vreodată oameni care lucrează și care trăiesc pe albia vreunui riu, oameni cărora munca în tăcere le-a intrat în reflex, să știți că aceia sînt oamenii „telehașului”, oameni care făuresc imperceptibil, departe de tentațiile noastre spre spectaculos, lucruri trainice dar care se văd doar „la sfîrșit”. — baraje, îndiguiuri, terasamente —, cu efecte dintre cele mai importante pentru confortul nostru, pentru bunăstarea noastră.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Primul curs de apă pe care l-a văzut în viața lui profesorul Valeriu Blițaru a fost Dimbovița, riul care curgea înspumat și alb ca șampania prin satul unde s-a născut el, Maiu cu Flori, de la poalele muntelui Leaota. Mai tîrziu, ca student în București, s-a reintîlnit cu o Dimboviță galesă și cu mersul greoi, ca de pasăre rănită. Iar din '47, de cînd a absolvit Politehnica în specialitatea ce se chema pe-atunci geniu rural, meseria lui a fost, zice, tot apa. Indiferent sub ce înfățișare ar apărea ea, curgătoare sau necurgătoare, la suprafață ori subterană, despre apă a fost vorba în cursurile pe care profesorul le-a ținut studenților și tot despre apă a scris el o seamă de cărți, printre care „Problemele hidrologice ale României”, „Irigații”, „Desecări”, „Sisteme de irigații și drenaje” sau, în colaborare, ampla lucrare monografică „Hidroamcliorațiile în R.S.R.”. Fiecare zi adevîrînd actualitatea acestui subiect într-o lume în care criza de apă nu este nicidecum un moft ci o realitate, încă de pe-acum, dramatică. Noi fiind, în privința dimensiunilor acestei bogății, nici primii din lume și nici ultimii dar în orice caz printre aceia care nu au de ce să-și îngăduie în vreun fel să risipească apa. Fiindcă este sigur că progresul, cel puțin în felul în care ni-l închipuim și-l înfăptuim împreună cu lumea largă, are nevoie de apă, de cit mai multă apă. Creșterea orașelor românești, bunăoară, și dezvoltarea unei industrii puternice sau irigarea unei bune

zice profesorul, este cuprinsă în planul Consiliului Național al Apelor. Dar, adaugă el în timp ce apasă pe alt buton, acumulația centrală va fi la Pircovaci, aproape de Hirliu, iar de acolo apa va curge pe trei magistrale, la cote între 200 și 170 metri, spre părțile de vest, est și nord ale județului, dominînd gravitațional o suprafață de aproximativ 250 000 de hectare, dintre care vreo 50 000 în județele apropiate, Vaslui și Botoșani. Din aceste magistrale se vor desprinde, pe dreapta și pe stînga canalele de distribuție pentru irigații, pentru aprovizionarea cu apă a localităților și a unor unități economice, pentru crescătoriile de pește în care deocamdată apa este adusă prin pompare. Economic, ecologic, turistic, igienico-sanitar, această lucrare va aduce numai avantaje. Ideea de a capta sursele de apă la creastă și nu la baza versanților reprezentînd o soluție care nu se întîlnește în multe locuri din lume. Irigarea acestor pămînturi nu în felul clasic, obișnuit, de jos în sus, elimină o cheltuială de energie de 200 de milioane kWh pe an și, mai mult, îngăduie producerea a 170 milioane kWh, în cursul unui an, pentru că pe firul magistrelor și canalelor acestui sistem hidrotehnic proiectat are în vedere și construirea a vreo 70 de microhidrocentrale.

Acest proiect definitiv, cum insistă profesorul să notăm, prin munca unui colectiv larg, în rîndurile căruia s-au numărat nu numai profesori și studenți de la facultatea de profil din Iași

Proiect pentru apă

părți a pămînturilor noastre au făcut ca de prin anul '50 incoace consumul de apă să sporească de mai bine de 20 de ori.

În ceea ce-l privește, profesorul Valeriu Blițaru recunoaște că a ținut să întreprindă mai cu seamă o cale de a repara o eroare sau o amnezie sau o nedreptate a naturii și de vreo 25 de ani s-a dedicat clarificării unui proiect în izbinda căruia unii au crezut, alții n-au crezut. Județul Iași fiind unul dintre județele cele mai sărace în apă, întrebarea era cum ar putea să ajungă să-și schimbe această condiție de neînviat. Profesorul Valeriu Blițaru este șeful catedrei de hidrolică și hidroamecliorații de la Facultatea de hidrotehnică din Iași și de bună seamă că-i sînt la îndemînă tot felul de comparații: de exemplu, județul Iași e de vreo șapte ori mai sărac în apă decît județul Timiș. Ce era de făcut?

În 1977, la 15 septembrie, cu prilejul vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu la Iași, a fost abordată și problema aprovizionării cu apă a orașului și a întregului județ, mai ales în perspectiva dezvoltării pe care urma s-o cunoască ținutul acesta. Discuția s-a purtat chiar aici, la catedra de specialitate a Politehnicii. Intrucît Bahluiul, care trece prin centrul județului, are un bazin hidrografic sărac, proiectul prevedea un transfer de apă din bazinul Siretului însă cu aducțiuni, zice profesorul Blițaru, și cu tehnici de irigații ce presupuneau consum de energie. La indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu s-a trecut însă la o reanaliere a proiectului, într-o concepție nouă, care făcea posibilă înfăptuirea acestei lucrări astfel încît funcționarea amplei amenajări hidrotehnice din Podișul Moldovenesc să îngăduie chiar producerea, la urma urmei, a unei anumite cantități de energie.

Ne aflăm într-un fel de balcon, deasupra unei săli încăpătoare în lungul căreia se întinde pe vreo câteva zeci de metri pătrați relieful județului Iași modelat într-o machetă cu creste de dealuri și petice de cîmpie și lunci. Trebuie, zice profesorul, să realizăm o acumulare de bază pe Siret, la Pașcani, de 60 milioane metri cubi. Din această acumulare, apa vine printr-o derivație gravitațională spre centrul județului Iași, străbătînd dealurile înalte ce despart Siretul de Bahlui. Apasă pe un buton și se aprind niște becuri și vedem aievea unde ar urma să se strîngă apa și cum ar urma ea să vină spre valea Bahluiului. Această acumulare,

ci și specialiștii din cadrul ministerului și de la institutul de îmbunătățiri funciare, prevede ca o măsură de siguranță și posibilitatea de a aduce în artele acestui sistem hidrotehnic apă din riul Moldova. Tot gravitațional, subliniază Valeriu Blițaru. Moldova se află la cota 500 și apa urmează să coboare în acumulația de la Pașcani, pe Siret, care se află la cota de 220 de metri, iar de aici la acumulația de la Hirliu, la 200 de metri. Bahluiul aflîndu-se și mai jos, la cota 100 în nord și la 35 în sudul județului, acolo unde se varsă în Jijia.

Cît privește stadiul în care se află realizarea acestui proiect, profesorul ne spune: „Chiar acum citeva zile am făcut o convocare la Institutul de studii și proiectări pentru îmbunătățiri funciare. S-a hotărît ca filiala din Iași a acestui institut, împreună cu facultatea, să treacă la elaborarea proiectului de fundamentare a soluției. Această operație durează citeva săptămîni. După ce proiectul acesta va fi aprobat, se va trece la studiile pe trasee, geotehnice și aerofotogrammetrice. Sistem pe drumul cel bun și toată lumea se străduiește să-și facă datoria. Amplearea lucrării face ca durata ei să se întindă pe vreo 10 ani iar costul ei e de vreo 15 miliarde. Acest proiect numit „Podișul Moldovenesc—Iași” se află în atenția conducerii de partid și de stat, alături de celelalte citeva mari sisteme naționale de irigații, „Someș—Criș — Mureș — Bega”, „Dunăre — Jiu — Olt — Argeș” sau „Siret — Ialomița”. Aceste mari lucrări sînt cuprinse, de altfel, în Programul național de îmbunătățiri funciare adoptat în urmă cu doi ani.”

Părea doar un vis să crezi că județul Iași va fi un județ bogat în apă. Dar iată că visul acesta este pe cale de a se înfăptui. Și aflăm că primele licențe ale acestui gînd au apărut mai demult. „E de datoria noastră”, zice Valeriu Blițaru, să arătăm că au existat studii mai vechi decît ale noastre în aceeași problemă și cu soluții interesante. O sursă de informare și chiar de inspirație ne-au furnizat înaintașii, care au gîndit construcții importante pe care însă doar socialismul, cum vedem bine, le poate realiza. Astfel, aș aminti de Grupul hidrotehnic român, de prin anii '20 și '30, condus de profesorul Ion Andreescu-Cale, care a studiat transferul apelor din Siret spre Bahlui și Prut. Ideile acestor înaintași au fost preluate și puse de acord cu tehnica zilei.”

DUMITRU ELIADE ■

GHEORGHE TOMOZEI

Fotografie de VASILE BLENDEA

Cronica apocrifa

Pielea ei era tatuată cu hieroglife și era tăvălită toată-n mălai. mălaiul bietelor mele hambare cu caec-mi hrănesc șoimii de vînătoare și era compusă din particuli de sticlă, din toamnă, din frică și eram toți, eu cu ea, sub lampa de seară numai pădurea o uitasem în ploaie, afară ; eram, adică singură tu erai clepsidra mea ce treieră mălai într-un timp oarecare, în casa, se înțelege, unde sint eu trist și umil și sint rege, acolo, în Cimpul Desert unde ora are patru sferturi și încă un sfert

și unde (cronicile o vor spune-o-ntr-o zi) par délicatesses, j'ai perdu ma vie...

Final previzibil

Și ce va urma ? Știu totul pe de rost, ce va urma a mai fost : vom împărți cearșaful de duminică și cearșaful de post.

Legenda ? Un dreplunghi nu mai mare ca patul,

noi, neintimplata și neintimplatul. Ce n-a fost urmează a lua trup cu oase scăpărătoare, de lup.

Alții vor cobori din visul în care-am intrat,

cap desenat lingă cap desenat ; incepută de noi, iubirea străveche o va sfîrși-o altă, altă pereche...

Recipiențe

Pocalul cu vinul regelui, cupa cu mireasmă, vasul de aur, cu părul frumoasei, bolul cu nuferi, halba purtătorului de halebardă, foiul bunicului, ineleiat între degete, stacana potolindu-i călăului, setea, tivda din care bea păstorul de gorgane, ceașca virfuită cu insomnii, cana cu lapte, a copilăriei...

Și acest pahar de aer din care curg...

După

De-ațita chin luminat, călăul va reteza de pe mine numai un cap fisurat...

Codru

Un codru de piine pentru un cap fără gură, un codru de lut pentru intratul în toamnă, un codru de codru e frunza sub care m-am tras...

Capul duminicii

Avem timp să ne naștem și-avem timp de murit fiind în brațe capul duminicii, tăiat cu joagărul ; avem timp să coagulăm varul trupurilor ce se vor iubi, să tipărim degetele ce se vor alunga.

Iar de trăit vom trăi miine...

Scrisuri cu palori

Se face os muncita carne : solz se face pielea care o îmbracă — odaie rondă, fără nici un colț în hanul de petrecere săracă.

Se fac de piatră, vorbele ; de smalt sărăturile roase-n colțul gurii. Asupra amintirilor mă-nalț ca iarna peste fiarele pădurii.

Se fac de seară orele din zori și miinile mi le topese în brumă ; doar șire plîns, scrisuri cu palori sint tot ce-am mai rămas, ce mă rezumă...

Opinia unui alegător

Dascăli

de școală nouă

Iată una din cele mai frumoase, din cele mai nobile, din cele mai inspirate, din cele mai vrednice de laudă Zile din calendarul prețurii socialiste a muncii și a slujitorilor ei : Ziua învățătorului.

Nu cred să greșesc prea mult scriind aici că această Zi onorează, în ultimă instanță, întreaga noastră suflare, pentru că onorează spiritualitatea acestei țări, onorează morala recunoștinței noastre pentru cei care ne-au dăruit bucuria luminii învățăturii.

Am trăit, am avut, cred eu, marea șansă să trăiesc în cultul meseriei de învățător și în cultul înaltului devotament pe care îl presupune această meserie față de țară și de viitorul ei.

Am copilărit în casa unui învățător de țară și pină azi, imi dau seama, tot ce stăruie în mine, în sufletul meu, în conștiința mea, drept sentimente ale dragostei de patrie și de muncă pentru mai binele acestei patrii, sint sentimentele sădite din primele zile de școală de învățătorii care nu pregetau să-și facă gloria vieții lor dintr-un apostolat modest și cuminte care cuprindea, spre cinstea lor, și lupta pentru învățarea și cultivarea și păstrarea curată a limbii românești și ambiția de a forma conștiințe în stare să fie mindre, prin muncă în primul rînd, și prin morala atitudinii față de viață, de numele de român.

Școala timpului copilăriei mele nu era nici atît, de bogată ca azi, nici atît de atent vegheată ca treptele ei să conducă, sigur, la brătara de aur a unei profesii și nici nu era pe de-a-ntregul a tuturor.

Am cunoscut eu insumi atîtea speranțe care s-au risipit în lacrimile unor copii ce puteau, cum se zicea pe atunci, „să meargă mai departe” și sint obligat să recunosc că față de unii din acești copii am ramas pină azi parcă dator, deși nevinovat. Iată, pentru mine eel puțin, unul din argumentele marelui respect față de condiția învățămîntului românesc socialist care, pentru prima dată în istoria acestei țări, este atîntregului popor, act revoluționar, hotărîtor pentru destinul României contemporane.

Pentru cine ar avea răbdarea — și ar merita să aibă cineva — să scrie azi un „Istoric al învățămîntului Românesc”, paginile despre școala românească socialistă ar constitui, prin comparație cu trecutul, una din cele mai răscolitoare revelații.

Ne bucurăm azi, ca de un fapt de la sine înțeles, de binefacerea învățămîntului generalizat, al unui sistem școlar care oferă tuturor șanse egale, care slujește ideea de viitor românesc cu o patimă și în condiții materiale ce ne situează pe unul din primele locuri în lume. Țara întreagă, se poate spune, cu drept cuvînt, e azi o mare școală a științei, a culturii, a civilizației socialiste.

Niciodată setea de învățătură n-a fost, în spațiul geografiei românești, mai viu și mai cucceritor slujită ca astăzi ! Și ca și ieri, în centrul atenției se află dascălul, învățătorul, cel cărui mereu și necontenit vom fi și mindri și bucușori să-i rămînem datori salutului nostru încercat de emoție și respect. Imi place să observ cum marea tradiție a profesiei de învățător se bucură azi de continuatori de elită cărora nu vom înceta să le adresăm recunoștința noastră de elevi, de părinți, de cetățeni. Imi place să observ că știm să ne prețuim dascălii, că știm să-i inconjurăm cu stima cea mai înaltă, că știm să răspundem operei lor de luminători ai poporului.

Solemnitatea, respectul profund, căldura sufletească și spiritul îndatoritor cu care se sărbătorește în România Ziua învățătorului reprezintă pentru toți cetățenii țării o autentică Diplomă de merit.

Dreptul la replică

În legătură cu valearea și condiția literaturii române vechi

In recenzia la cartea lui M. Ungheanu *Exactitatea admirabilei profesorului dr. docent Alexandru Piru* scrie cele ce urmează : „Literatura română veche. Mihai Ungheanu nu este mulțumit de sintezele mai noi asupra acestei perioade din literatura română, cu excepția s'udiilor lui Dan Zamfirescu, „unul dintre cei mai autentici călinescieni ai criticii și istoriei literare de astăzi” : „Dan Zamfirescu redă unei literaturi mult timp desconsiderate, literatura veche căreia nu știm dacă, de pildă, E. Lovinescu i-a intuit vreodată importanța, demnitatea adevărată și relieful meritat pe harta spirituală a Europei veacului XVII. În această viziune seducătoare, creația spirituală românească se situează la aceeași cotă cu cea a Franței și Spaniei vremii și ele, interesant de observat, culturi neolatine”. Va să zică Varlaam, Dosoftei, Ureche, Miron Costin stau pe același plan cu Cervantes, Lope de Vega, Gongora, Calderon de la Barca, Guevara, Quevedo, Baltasar Gracian, Corneille, Descartes, Molière, Pascal, La Rochefoucauld, La Fontaine, Boileau, La Bruyère, Racine ! Să ne mai mirăm că în acest context, Dosoftei, în considerația lui Dan Zamfirescu, uzurpă titlul lui Eminescu de POET NAȚIONAL ?” (Flacăra, nr. 21, din 24. V.).

antice și ai unor culturi europene de factură occidental-modernă (cum erau cea polonă și italiană), ctitori ai conștiinței naționale a poporului lor și admirabili stilisti ai limbii române sint apariții care nu și găsește termeni de comparație în cuprinsul ariei răsăritene. Ei dau expresie maturizării limbii și geniului național în largi orizonturi europene, așezînd totodată cultura română pe primul loc în contextul Răsăritului, nu numai ca treaptă a evoluției, ci și prin valorile produse (...). În consecință, cultura română a veacului al XVII-lea și a primelor decenii din veacul al XVIII-lea poate fi considerată drept realitatea spirituală majoră a Europei răsăritene, fenomenul cultural cel mai complex, mai evoluat, mai divers și mai bogat reprezentat, de personalități preeminente și originale. Excluderea, sau minimalizarea acestei realități în tabloul cultural al continentului creează, arbitrar, o pată albă” (Cultura română — sinteză europeană, retipărit în Via Magna, 1979. Sublinierile sint în textul inițial).

Cele de mai sus nu sint afirmații „eseistice” ci concluziile unui îndelung studiu comparat al vechilor literaturi română, bulgară, rusă și sîrbă, precum și al unei informări la îndemîna oricui asupra literaturii neogrecești : sinteza lui Dimararas, tradusă și în românește. Judecata mea asupra condiției și valorii culturii române din această perioadă se raportează deci la aria culturală răsăriteană și nu trage semnul egalității între Varlaam și Molière.

În privința aceasta, iată ce am scris : „Secolul acesta al XVII-lea românesc trebuie, la rîndul său, să fie integral redescoperit și reconsiderat comparativ cu tot ce au făcut ceilalți. Comparat chiar cu lumea occidentală. Este un secol splendid. Doar două popoare au un „secol 17” mare în Occident : spaniolii și francezii, primii în prima jumătate a secolului, al doilea în cea de-a doua. Desigur noi n-o să spunem că Miron Costin este tot așa de mare ca Molière, dar să știți că primise exact aceeași educație” (Literatura română veche, conferință la Dalles, 8 sept. 1975, în volumul *Accente și profiluri*, 1983) ; „Nu pretindem nimănui să așeze „Secolul XVII” românesc pe același plan cu „Le grand siècle” al Franței, dar o adevărată istorie culturală a Europei trebuie să ia act că, la celălalt capăt al continentului,

o altă cultură a unui popor latin realizează, exact în acel moment, un „veac de aur” al culturii scrise, într-un remarcabil decor arhitectural (ctitoriile lui Vasile Lupu și toată arta „Epocii brîncovenesti”). Nici o altă cultură din Răsărit nu oferă, în acest secol, o înflorire a culturii scrise așa de plenară, de „rotundă” într-o ambianță de înaltă intelectualitate, chiar redusă cum era cazul pretutîndeni la o pătură subțire de cărturari” (M. Ungheanu, *Interviu neconvențional*, 1982, p. 161).

Profesorul Piru se bate deci cu fantome. Ceea ce nu înseamnă că-i împărtășesc disprețul unic (în afară de Eugen Lovinescu nimeni n-a mai vorbit pe acest ton persiflant despre cultura noastră veche, dar Lovinescu nu se pretindea specialist în literatură română veche și nici nu-și mincase piinea, două decenii, în contul ei) față de „secolul de aur” al literaturii noastre vechi. Cu mai puțină orbire profesorul Piru ar fi înțeles cită dreptate avea G. Ivașcu în 1969 să-l considere pe Miron Costin un spirit de talie europeană și să-i constate „rudenia spirituală cu marii săi contemporani de la curtea Regelui Soare” (Istoria literaturii române, vol. I, p. 182). Cit privește Nicolae Milescu, Stolnicul Constantin Cantacuzino și Cantemir, despre care profesorul Piru nici pomenire nu face, să-mi fie îngăduit a afirma că-i consider demni de a figura, fără să pălească, alături de numele spaniole și franceze trecute de prof. Piru în lista de glorii cu care a vrut să umilească și să ridiculizeze creația culturală românească. Prin ei (dar și prin Miron Costin) cultura română urcă, pe căi proprii și în forme originale, pină la acea cotă de excepție atînsă de surorile neolatine din Occident. Încît, deși M. Ungheanu a forțat gîndul meu dincolo de ceea ce fusese scris, formularea lui nu se află în contradicție nici cu realitățile și nici cu ceea ce cred eu însumi. De altfel, Voltaire, care-l citează pe Cantemir ca autoritate internațională și-l elogiaza ca spirit deschis, precursor al spiritului ce-l reprezenta el însuși, pare că avea o mai exactă idee despre dimensiunile culturii din care provenea autorul *Istoriei imperiului otoman*, decît titularul catedrei de istoria literaturii române vechi de la universitățile din București și Craiova. La fel și cei ce i-au săpat numele alături de gloriile europene recunoscute pe fronțul unei vestite biblioteci din Paris, sau cei care l-au făcut academician la Berlin. Or, cum scria G. Călinescu, „prin Cantemir noi simbolizăm nivelul vechiului cărturar român”.

Scriind ce a scris, profesorul Piru și-a definit însă mai bine decît ar fi putut-o face Mihai Ungheanu, dacă ar fi scris despre dînsul în loc să scrie despre subsemnatul (motivul real al iritării) locul ce-l deține în istoriografia noastră literară

dedicată epocii vechi. Cu merite incontestabile, pe care am fost totdeauna primul în a le saluta, profesorul Piru ține cu orice preț să apară drept exponentul unei etape depășite. Toate cuceririle disciplinei în ultimele două decenii, datorate unei întregi echipe de cercetători, nu numai mie, i-au rămas străine și l-au găsit pe autorul *Literaturii române vechi* în postura de oponent. Dovadă și cum persiflează în citata recenzie încercarea lui Dan Horia Mazilu de a defini condiția culturii române în epoca Renașterii.

În timp ce italianul Angelo Tamborra studiază gîndirea politică răsăriteană din secolul al XVI-lea (ignorîndu-i însă pe români !) sub titlul *Machiavelli nell'Europa Orientale nei sec. XVI e XVII* (principalii autori fiind Ivan Peresvetov și Ivan cel Groaznic) profesorul Piru se îndreptă de ani și ani să nu vadă în opera lui Neagoe Basarab acele „echivalențe renaștiste” subliniate cîndva de G. Ivașcu și perceptibile cu ochiul liber oricui pricepe ceva din Renaștere dincolo de definiția manualelor elementare, care o reduc la „înfoarcerea la Antichitate și la clasicismul greco-latin”.

România se inscriu plenar în „Renaștere” ca fenomen general-european adică prin ceea ce aceasta era nu întoarcere către antichitate (fenomen specific Occidentului) ci pășire într-o epocă nouă, care se va numi Modernă. Neagoe Basarab este tot atît cît Machiavelli, dar potrivit altei tradiții culturale, om al acestei epoci noi. Cartea sa este unul din cele mai importante monumente ale gîndirii politice europene din toate timpurile, iar astăzi ne apare mult mai actuală decît *Principele* lui Machiavelli, tocmai prin definirea *alternativelor* la „machiavelism”, alternativă pe care o caută omenirea ajunsă la marginea prăpastiei.

Profesorul Piru ne acuză că am „uzurpat” lui Eminescu titlul de poet național în favoarea lui Dosoftei. Oricine citește studiul *Dosoftei, poet național din volumul Contribuții la istoria literaturii române vechi* înțelege că titlul nostru trimite cu bună știință la celebrul titlu călinescian. Cu o nuanță care i-a scăpat profesorului Piru : nu Poetul național, cum este numit Eminescu, ci numai poet. Iar ideea pe care încerc să o demonstrez este că prin Dosoftei literatura română a dat primul poet național din Europa de Răsărit și că în Dosoftei marele nostru Eminescu și-a avut prototipul și precursorul de geniu. Ceea ce o simțise de mult poetul însuși, cum a arătat într-un studiu magistral profesorul Vladimir Dogaru.

În încheiere reînnoiesc profesorului Piru propuneri de altă dată : să ne scutim reciproc de asemenea obligații de a-i îndrepta iarăși și iarăși răstălmăcirile și erorile.

DAN ZAMFIRESCU

DINU SĂRARU

atelier literar

de G. Dumitrescu

D. CHEȘCU : Cele mai multe sint confecție mărunță, convențională, lucruri modeste, fără rezonanță. Dar, în câteva pagini, se ivesc și semnele unei vibrații mai vii, purtătoare de sens și perspectivă („Scrisoarea soldatului”, „Ușoara răsucire”, „Confort”). Să vedem ce mai urmează.

D. Elias : Impresia noastră e, dimpotrivă, a unui regres net, catastrofal, ciștigurile semnificative și promițătoare de odinioară fiind lepădate aproape total, în favoarea unei maniere evazive, delirante, în doi peri, din care rezultă niște texte fade, biuguite, inexpressive, fără nici un Dumnezeu.

A. Roneanu : Mult mai bine, mai „așezat”, cu multe detalii utile, clarificatoare (mai puțin „chestionar”), în mare măsură formal, cu aer de interviu-fulger într-o gazetă de după amiază, oricum inadecvat acestei rubrici... În problema principală, n-avem încă date noi.

E. Poenaru : Mulțumiri! Ego : Adresați-vă unei reviste care publică proză.

Delia David : Lucruri slăbuțe, în general, cu excepția celor două („Doar timpul”, „Tristețe”), ceva mai bune, pe care, repetăm, le-am mai avut sub ochi cîndva, trimise, (dacă nu de dv.), nu se știe de cine...

Pygmalion : Se pare că v-ați revenit — lucruri frumoase, în zona pozitivei adevărate, aproape toate, chiar și „Incuviințare” și „Cartea cu vise”, cam încărcate și stufoase totuși,

prea mult seduse de jocul metaforei, uneori gratuit, parazită. Aici, de altfel, se află capcana de care trebuie să vă feriți, lăsându-vă solicitat mai mult de idei, concepție, viziune, semnificație (decît de jocul mărunț al vorbelor și de fluturii efermerii ai metaforei). Așteptăm textele dactilografiate.

Nicu Stan : Uneori, colegii din redacție no rogă să răspundem în locul lor, în cadrul acestei rubrici, unor corespondențe ce li se adresează (cu-prinzind, firește, manuscrise literare) și pe care, din diferite motive nu le pot rezolva ei înșiși. Iată tot „misterul” plicului dv. „violat”... (Întrucît manuscrisele, după rezolvare, nu se păstrează, speranța de a le recăpăta e, bîncînteles nejustificată).

D. CAVADIA : Încă nu știm, lămurit și coerent, ce să vă răspundem (atîtea esențiale sau mărunț vanitose impulsuri spre „replică”, atîtea nevoi de clarificare, de precizări bio și biblio-biete scrupuloase de adevăr și exactitate lezate! — atîtea porniri de admirație, eufuziuni diverse și, mai presus de toate, dorința de a materializa și direcționa fără greș un jet, o sugestie de bine (un fel de urare, dar fără convenționalismul și „imponderabilul” obișnuit...) care ar vrea să vă aducă un plus de energie, putere, înțelepciune, curaj, încredere în sine și în viitor... Respingem, însă, așa-zisul dv. „fel esențial” care, dincolo de aspectele moftologice-livrești, nu vă repre-

zintă în nici un fel (și cu atît mai puțin esențial!). Sinteți un om deosebit și de inzeștră și, împotriva oricăror adversități ce se pot ivi din afara sau dinlăuntru dv., trebuie să aduceți la îndeplinire această adevărată misiune pe care o implică înalta zestre, trebuie să vă realizați plenar, ca ins și ca exponent (și această conștiință exponențială trebuie să capete, și va căpăta, desigur, cu vremea, o pondere mai mare în ochii dv), trebuie să străluciți cu putere, într-o zi, pe cerul acestei țări (ea însăși deosebită, unică, prin tragica vocație a frumosului, a creației!). Vom reveni.

O. Clanca : Așteptăm de la dv. altceva decît fragilitate și nesemnificative scrișori despre „domna X”, și anume un efort susținut, studios, spre desăvîșirea mijloacelor, spre valorificarea cit mai deplină a inzeștrărilor de care dispunți, mai multă seriozitate, consecvență și concentrare creatoare. Altminteri, totul rămîne o joacă marginală, diletantă, fără consecințe.

Lidia Nicolae, Luca Luceanu, D. Pietraru, Mirrela Martin, Blanche, Mi-oara Gutui, Dan Cristian, Viorica Pap, Iosif Brad, G. Lucinescu, Liviu Matei, Fl. Orion, N. Ardeleanu-Severin, Andrei Szilveszter, Oana Ionescu-Prut, N. Coandă, Uca Lipovan, M. Ghițeanu-Zeno, Tr. Simpetru, Mirela Breban, Christy G.F., Cătălin Pădure : Nimic nou! N.R. Manuscrisele nu se inapozază.

GEO DUMITRESCU ■

Linia de plutire

Din adincuri feerice voi ieși în curînd la suprafață

ca naufragiatul care-n mina întinsă spre cer își ține propria viață.

NICU SILADE

Sonet eleatic

Cu cit se duce unda mai departe Lumina se divide, se imparte, Și cerul din ce crește tot mai mare Se stinge în spre margini și dispăre. În centru însă-nțreg, închis în sine, Izvorul prim rezistă și devine Și se desface, naște, procrează, Neobosit, se urcă în amiază. Și-n toate cele trecătoare El singur nu se naște și nu moare, El singur miez și axă și virtute Rămîne drept să te ridice, să te ajute.

Cu cit se duce unda mai departe Cu atita, vezi, de fărîm nu te desparte.

NICOLAE SACALIS

Poetul

Mina lui e granița Tăcerii Și izvorul La care vin gîndurile.

VASILE MIHALCEA

Semn

În ochii tăi gheața a făcut pod albă și oarbă-i lumina miinile nu-ți mai ajung calde una la alta.

ANGELA FILIP

Prezentul incede

Prezentul incede cînd ai renunțat la toate iluziile Cînd totul îți se pare suportabil Inklusiv tăcerea

Performanța

Lacrima împingînd betonul

A. VALONI

— Deci, Mihai Pinzaru, te-ai întors din Polonia unde, din cite cunosc, ai luat premiul special al revistei „Szpilki” la cea de-a cincea ediție a festivalului internațional de umor „Satyrykon” '85.

— Am participat ca invitat al Comitetului voivodal de cultură Legnica la manifestările prilejuite de festivalul internațional de umor din Polonia. Lucrările care mi-au fost selecționate și, apoi, premiate sint caricaturi pe care eu le-am publicat, în ultima perioadă de timp, în paginile de umor ale revistelor „Flacăra” și „Urzica”. Dealtfel revista noastră de satiră și umor mi-a oferit posibilitatea de a reprezenta caricatura românească la vernisajul care a avut loc la data, 13 iunie. Au participat caricaturisti din toată Europa — chiar și din țările Asiei — aducînd cu ei, în citeva sute de lucrări, gînduri de pace și de mai bine pe planeta Pămînt. Dealtfel toate întîlnirile caricaturiştilor prezenți la vernisaj au confirmat această preocupare permanentă a tuturor generațiilor frîmintate de problemele acute ale contemporaneității. Artă românească, și prin caricatura sa, este binecunoscută și apreciată în lume. ■

SORIN POSTOLACHE ■

Dansul e viața mea

(Urmare din pag. 9)

tea mea lăuntrică, în absența lui. Poate că cei de la Flacăra au simțit asta, și de aceea ț-au propus să mă inviți să-mi dezgoleș sufletul.

— Cum te exprimi ? — Cum aș putea astfel, decît prin mișcare ? Și poate prin ochi. Atît. Cine nu reușește să-mi decodifice intențiile mișcărilor, sau să citească în ochii spectacolelor mele, nu mă cunoaște și, deci, nu ajunge la mine. Verbul este pentru mine un chin, deși, în nenumăratele mele spectacole, simt nevoia cuvîntului rostit, ca o incantație.

— Dacă ai ști pe mine ca regizor, cit mă incerează textul și cit de mult aș dori să fiu coregraf. (La această replică am ris amîndoi, pentru ca orice cititor al interviului să știe că a fost o glumă.)

— N-am formule, pentru că niciodată nu m-a interesat forma în sine, de aceea poate, au și părut sărace unele dintre coregrafiile mele. Ceea ce mă fascinează este transfigurarea în dans a unei idei. Aducerea în actualitate a unui timp de altceva. Mă interesează relațiile dintre oameni, singurătatea, bucuria. N-am făcut niciodată balet alb, mecanice, de mișcare pură, nu pentru că nu accept că ele există, ci pentru că am prea multe întrebări și îndoieli în mine, pe care nu le pot consuma într-o discuție sau un interviu și pentru că oamenii nu mai au timp să asculte întrebările și îndoilele altora. Cred că am slujit cu devotament și pasiune în acești douăzeci de ani din istoria noastră și aceasta îmi dă un sentiment de doplinătate.

— Cum lucrezi ? — Adevărul ? — Numai adevărul. — Lucrez greu. Foarte greu. Cînd sint singură, absolut singură în sala de balet ; pentru că vreau să știu că nu improvizez cu trupa, lucrez pe trupul și cu trupul meu. Sint momentele mele de mare egoism. Iar a doua zi predau trupeii restul exploziilor sau imploziilor pe care le-am simțit în acele momente unice, cînd eram singură. Și așa, în fiecare zi, pînă cînd, după o lună de repetiții, ajung la cea ce se numește spectacol.

— Deci, analizînd puțin, pu-

tem spune că ești o elaborată ?

— Nu știu ce să-ți răspund. Începutul poate fi o lucrare muzicală, sau o idee. Cînd pornesc de la lucrarea muzicală, caut ideea. Citeodată, ea însăși mi-o oferă. Cînd pornesc de la o idee, caut muzica, care o poate exprima cel mai fidel. Apoi urmează documentația, care nu este una de imagini, ca la tine, de pildă. Știi cit de mult mă amuzi, cînd te uii în albumo de pictură și îmi spui că ești în căutarea unor idei. Ideile mele plastice vin din text, în exclusivitate. Citesc tot ce pot și cit pot despre epocă, implicații sociale, politice, estetice, analogii de idei la alți scriitori etc. Apoi uit totul și inventez cu spectacolul. Așa fac și acum, cînd pregătesc, pentru Opera din Belgrad — Visul unei nopți de vară al lui Shakespeare.

— Dar cu libretetele inventate ? Cu libretetele tale, adică ?

— Atunci o mult mai ușor. Lucrez foarte mult la masa de lucru. Citeodată luni de zile, cînd ideile sint coapte, atunci eu și cu mine, ne mulăm în singurătatea unică, uicigătoare uneori a sălii de balet. Încep să mă mișc. Întii încet, lent, fără încredere, pînă în momentul declanșării totale. Este superb, dar atît de chinuitor, încît în perioadele cînd montez un spectacol sint practic desfigurată, din cauza consumului meu psihic. Mă întreb însă, pe cine interesează asta ? Mai bine, te rog, lasă-mă în pace.

— Acum citeva zile eram la Snagov și întimplarea a făcut să întîlnesc pe Ivan Pațaichin și pe antrenorul Teodorov. Evident că am vorbit, în primul rînd, despre sport. Și tot evident, începutul cu inecul, cînd Teodorov a început să-mi recite un poem de Minulescu, discuția a trecut spre meseriile noastre. Și atunci, Ivan Pațaichin, un mare solist — ca să folosesc un termen coregrafic — un mare solist al apelor, m-a întrebat ce mai fac dansatorii de la Teatrul de Operă și ce mai face coregraful lor. „O cunoști pe Mihaela Atanasiu ?” — I-am întrebat eu. „Pe Pupi ?” — mi-a răspuns Pațaichin, „oricîe iubitor de balet o cunoaște”.

— Dacă este adevărat ce mi-ai spus acum înseamnă că pot să mă așez din nou liniștită la masa mea de lucru, sau să mă retrag în singurătatea extraordinară a sălii de balet, pentru ca, să creez ceva nou. Am pentru cine.

Debuturi lirice

Se știe, teatrele de operă de pretutîndeni acuză, tot mai frecvent, lipsa de tenori, solişti sau corişti, aceste voci rare și ciudate cu care sint inzeștrați unii dintre bărbații... Cu atît mai mult, cînd în această penurie se întrevode o rază de lumină, acei care iubesc genul muzical — dramatic sint încercați, întotdeauna, de un simțămînt firesc de bucurie. Așa cum s-a întimplat, dealtfel, cu ocazia recitalului debut al lui Ștefăniță Lascu în rolul titular din opera Faust, de Gounod. Despre acest tînăr tenor, care a absolvit în urmă cu doi ani Conservatorul „Ciprian Porumbescu”, noi am mai scris citeva rînduri, prilejuite de premiera operei Othello, de Verdi în care i se încredințase interpretarea lui Cassio. Între timp, Lascu a mai cîntat și în Flautul fermecat, de Mozart, ca și în Bărbierul din Sevilla, de Rossini, acumînd, lată, într-un răstimp foarte scurt, o destul de bogată experiență scenică (prin aportul nomijlocit al maestrilor Jean Rinzeșcu și Hero Lupescu) și vocală (sîtuit îndeaproape de baritonul Vasile Martinăoiu).

Rolul doctorului Faust comportă mari dificultăți, în primul rînd pe planul construcției personajului, al filosofiei și comportamentului său de bătrîn și tînăr, avid de cunoașterea și trăirea viclii, obsedat și chinuit mereu între extremele gîndirii umane : desertăciunea, sau nemurirea. Apoi, țesătura vocală care comportă atît un registru mediu, cit și unul acut, limpede, cu forță sau cu delicatețe, face ca mulți tenori să rivnească acest rol, dar să se achite de sarcinile sale mai anevoioas... Ștefăniță Lascu este tînăr, îl vezi și îl crezi, semnificativă aidoma tinerețea. E muzical, așa încît cîntă nuanțat, înțelegînd și redînd indicațiile scrise de marele compozitor francez. Sunetele aflate în registru de mijloc îl favorizează, căci are un timbru foarte frumos în acest diapazon dificil pentru tenori ; iar acutele le conduce cu abilitate, dăruindu-ne ce ne poate dăruii la această vîrstă fragedă pentru

un prim solist, exemplele cele mai clare fiind-ne oferite de „aria tineretii” și de „scena grădinii”. Neîndoiește, în citiva ani, cu seriozitatea sa și cu puterea de muncă ce îl caracterizează, dacă va ști să nu fie prea „pofțicios” la roturile dramatice rivnite de orice tenor, Ștefăniță Lascu va ajunge unul dintre virfurile piramidei cîntăreților români. În spectacol amîntit, l-au sprijinit fără rezerve în acest dificil debut, Eduard Tumageanlian (Valentin) care — după aprecierea noastră — se situează în clipa de față, în elita mondială a baritonilor de operă, Elena Simionescu (Margareta), Dan Zancu (Mefisto) și tot restul soliştilor și ansamblul vocal — instrumental — coregrafic.

Basul Teodor Ciurdea este posesorul unei alte voci ieșite din comun, dateazăre de mari speranțe, concretizate în numeroasele și importante premii naționale și internaționale obținute pînă acum (ultimul, în dificilul concurs din Bulgaria) și care, între timp, aceste speranțe s-au transformat în certitudini. Rolul lui Don Basilio, din opera Bărbierul din Sevilla, i se potrivește ca o mînușă și nu ne amintim, de multă vreme, ca acest personaj să fi avut un interpret de o asemenea valoare, scenică și vocală. Dar, cite seri de neuitat mai speră publicul de la Teodor Ciurdea ? Cite mari roluri își așteaptă interpretul acesta, plin de vîrvă și umor, cu o voce și aleasă muzicalitate ! Iată, Pompei Hărășteanu, primul bas al Operei Române, poate fi pe deplin mulțumit ; cel mai tînăr dintre colegii săi îl urmează îndeaproape !

În stagiunea 1984-1985, conducerea primei scene lirice a țării s-a preocupat intens de „schimbarea la față” a distribuțiilor. În această ordine de idei, sint de remarcate și alte debuturi pline de prospețime, care promet o carieră îndelungată. Astfel, tenorii Anatol Covali și Constantin Ene au pășit cu dreptul în extrem de dificilele roluri din Tannhäuser — din opera cu același nume de Wagner — și, respectiv, Radames, din Aida, de Verdi ; sopranele Monica Teodorescu și Eleonora Enăchescu au intruchipat Aida și,

recte, Lucia (din opera Lucia de Lamermoor, de Donizetti) ; în sfîrșit, Gerald — din Lakme, de Delibes — și Turiddu (Cavalleria Rusticana, de Mascagni) și-au găsit cei mai noi interpreți, în lunga galerie a acolora care au cîntat în aceste roluri, în tenorii Nicolae Bratu și Ionel Voineag. Iar dacă adăugăm și pe balerini Magdalena Rovinescu (Quitteria, din Don Quijotte de Minkus), Anne Marie Vretos (Giselle) și Irina Roșca (Myrta, din Giselle, de Adam), vom putea avea o imagine, nici aceasta completă, a eforturilor care se fac pentru ca spectacolele de operă și balet din Capitala țării să fie mereu proaspete și valoroase. Schimbul de generații se face din mers și, ceea ce este cel mai important, se urmărește păstrarea calității artistice.

În Anul Internațional al Tineretului, iată, se afirmă din ce în ce mai multe valori tinere ale artei românești !

CLAUDIU NEGULESCU ■

P. S. Lăsîndu-l la o parte pe celebrul Placido Domingo, omîtînd, intenționat, citeva întrebări posibile, referitoare la Traviata lui Zeffirelli pe care o revedem pe micile noastre ecrane, mulțumînd — în același timp — Radioteleviziunii pentru actele de cultură împlinite prin transmiterea altor opere (Carmen, Othello, Traviata și altele), mărturisim că gîndurile noastre se îndreaptă — totuși — către marii artiști români. Oare un cuplu Ionel Voineag — Eugenia Moldoveanu (Alfredo — Violetta), ori Florin Georgescu — Silvia Voinea (Ducele de Mantua — Gilda), sau Herlea, în Germont, Vasile Martinoiu, în Rigoletto, Maria Slatinaru — Nistor, în Floria Tosca etc., nu ar concura cu oricare alt cîntăret de talie mondială ? Dan Pița, Veroiu, Danieliuc, Alexa Visarion și atîția alți regizori de film, cu talent și realizări remarcabile, pînă acum, nu sint ispițiți și de arta muzicii, care, observăm, are avantajul unui limbaj mondial ? N-a sosit, oare, momentul ca și cinematografia noastră să facă pași fermi și către ilustrarea și păstrarea, în nemurire, pe peliculă, a marilor valori naționale ale scenei lirice românești ?

Un muzeu in labirint

Eternitatea limitată

Mi-e din ce în ce mai greu să fiu impersonal. Să fie asta o problemă de structură? sau de urgență interioară, care mă împiedică să fac ochorii și mă împinge să zic direct „eu”? Să fie o formă de orgoliu? sau, dimpotrivă, de modestie, deoarece sint conștient de relativitatea lucrurilor pe care le spun? și, în plus, nu prea știu în ce fel pot fi obiectiv auzimintei decit avind o subiectivitate onestă. Probabil, toate aceste presupuneri au ceva adevărat. Intre alie contradicții pe care sint clădit, mai e și această: sint în același timp sceptic și însetat de o credință; undeva, la marginea întrebărilor fără răspuns, mă întorc spre cele câteva adevăruri simple în care cred cu tenacitate, că exist, că iubesc viața, că încerc să dau vieții mele un sens, că mă tem de tot ce contrazice dragostea mea de viață sau aspirația mea de a da vieții un sens, și mi-refac forțele în contact cu aceste adevăruri elementare, ca pe vremuri Anteu.

Poate de aceea m-au atras frescele în care, înainte de apariția propriu-zisă a autportretului, se poate urmări cum pictorul își face loc spre acel moment.

Mai înainte de asta, ar trebui să spun însă că artistul seamănă, se pare, într-o privință cu Midas, friganul căruia Dionysos i-a îndeplinit dorința de a prefăce tot ce atingea în aur. El, artistul, prefăce tot ce atinge în autportret. În „Noaptea instalată” a lui Van Gogh există cer, există munți și un chiparos. Atit. Atit? Cerul e cuprins de un uragan care anunță parca Judecata de Apoi. Munții par valurile unei mări în furtună. Chiparosul s-a schimbat într-o flacăra neagră. În toate e o neliniște care ne trimite cu gândul la neliniștea din ochii celui Christos al picturii care este Van Gogh. „Noaptea instalată” e parca pupila lui dilatăta.

Uneori, tablourile obișnuite îi reprezintă pe creatorii lor chiar mai bine decit autportretele propriu-zise. Rafael este mai Rafael în ingerii și madonele sale decit în autportretul său. Iernile lui Bruegel sau siluetele alungite, mistuite de febre metafizice, din tablourile lui El Greco ne spun despre acești pictori mai mult decit autportretele lor, incerte dealfel. La nevoie, ne putem imagina istoria artei fără autportretul presupus al lui Leonardo, da ne-o putem imagina oare fără „Gioconda”? Și l-am mai înțeleg pe Leonardo însuși fără „Gioconda”? De la Utrillo n-avem nici un autportret, sau nu-l cunoșc eu, dar povestea acestui om care, cum zicea Tonitza, nu-și putea aduce aminte nici cind, nici pentru ce s-a apucat de pictură, e întreagă în străzile lui, unde nu știi din ce se naște tristetea și totdeauna e absent cineva. Din pinzele consacrate de Cezanne muntelui Sainte-Victoire întelegem mai bine, parca, decit din autportretele de ce solitarul de la Aix vroia să stea departe de lumea domniilor în redingotă. Incit ne-am putea lăsa ispitit de acest paradox inocent: totul este în artă autportret, cu excepția, poate, o autportretului.

El nu e totuși decit un paradox. Sint destule autportretele fără de care imaginea noastră asupra unui pictor n-ar fi completă. Cum să știm cit de biruitor era înfringerea falitului Rembrandt fără ultimele sale autportretele? Cum să aflăm cit de înaltă era ambiția lui Dürer fără autportretul în care o scris deasupra capului: „Destinul meu va progresa după Ordinea Supremă”? Arta, s-a zis, este cel mai scurt drum de la un om la altul. Probabil, tot ea este și cel mai scurt drum de la un om la el însuși. Poate că întrebarea pe care ar trebui să mi-o pun e dacă acest har nu seamănă cumva uneori cu al lui Midas: adică dacă privilegiul nu devine uneori un blestem; și te ciocnești mereu de tine, fără nici o șansă de scăpare, nu e tocmai confortabil... dar să nu minimizez apariția autportretului, mai ales că ea se leagă de o descoperire pe cit de amara, pe atit de fecundă.

În ce mă privește, sint de părere că numele Renașterii e impropriu, întrucit ceea ce s-a petrecut la sfîrșitul Evului mediu a fost nu atit o Renășterea, cit o naștere. Cultura antică revenită atunci la lumină nu era aceeași care dispăruse sub țărîna și îngoașele Evului mediu. Și nu era aceeași fiindcă omul care o redescoperă nu mai putea gîndi ca omul antic. Statuile grecești întimpinaseră, sfîrșitul lumii sorîzînd, cu gustul eternității pe buze. Romanilor, poezia le amintise că „timpul fuge ireparabil”, dar ei crezuseră în eternitatea Romei chiar și atunci cind barbarii ajunseseră la porțile ei. Abia Evul mediu a aflat că orice eternitate, pină și a piramidelor, e provizorie. Dezgropînd eternitatea antică din pămînt și din prafule de acoperea manuscrisele, Renașterea descoperă că, de fapt, nu există decit eternități limitate și că această eternitate limitată e chiar imaginea omului, răstîgnit între adevărul clipei sale și utopia veșniciei. Zeii devineau vii, dar muritori. Pictîndu-i, artistul ridica problema sa personală, iar de aici pină la oglînda nu mai era decit un pas.

Acest pas n-a fost făcut dintr-odată. Artistul are încă trac. Nu îndrăznește să iasă pe scenă singur. Preferă să stea în fundul scenei, în spațiile altora. Oglînda îl intimidează și poate că nici cei care comandă frescele n-ar privi cu ochi buni o asemenea escaladare a tradiției. I s-a acordat, tacit, dreptul de a se picta și pe sine în frescă, însă cu condiția să fie modest. Să facă figuratie, cum am zice azi. De aceea pictorul se amestecă printre personajele secundare, ascuns, abia ghicit, incit uneori va fi descoperit abia peste secole. Nu vrea să atragă atenția asupra sa. Și, pe de altă parte, se obișnuiește, se familiarizează cu provocările oglinzii. Căci nu e simplu să rămii singur în lumină. Pină și zeii au lăsat, în genere, creația lor să vorbească despre ei, au stat în umbră. Așa și el. Numai că omul are totuși mai puțină răbdare decit Dumnezeu. Pe măsură ce trece timpul, fascinația oglinzii îl face pe artist să înainteze spre protagoniști. Cind a ajuns foarte aproape de ei, nu mai e nici timid. E decis să vadă în chipul său unul din subiectele posibile ale picturii.

În ultimul moment, rămas singur, caută o floare. Apoi se concentrează, tinînd floarea între miiri. Și-a luat între timp și un nume. Se cheamă Albrecht Dürer. E un moment de răspîntie în istoria artei acum. Viața interioară triumfă, în sfîrșit, în pictură.

OCTAVIAN PALER

18. Vătaful de căluș

În sfîrșit, în vacanța cea mare Liviu aducea acasă un certificat atestînd progresul la studii, intrînd în media „destulitoriu” (suficient) și după judecata conferinței profesionale la finea anului declarat promovat în clasă superioară.

Scăpat de griji, Liviu se dăruia bucuriilor regăsite pe tărîmul Someșului dar și unui proiect adevîrînd spiritul său organizatoric. Admirator al cîntecului și jocului popular, după ce asistă la Năsăud la evoluțiile unei echipe de „călușari”, îi cășună să realizeze și el un astfel de spectacol. Întors în vacanța mare, recrută vreo opt dintre băieții de nădejde și începură repetițiile în cea mai deplină lăini. Alături de fratele său Iulian, figurau frații Ilieș, Octavian și Vichentie, Dariu Pop, Partenie, Iulian Cioba, Boșca.

Atit fratele Iulian cit și Dariu Pop au povestit în repetate rînduri felul cum decurgeau pregătirile echipei și exigența „vătafului” Liviu care pedepsea orice greșeală cu lovituri de picior. După asidue repetiții, într-o zi de duminică, băieții îmbrăcară costume naționale, căciuli împănate, opincute cu zurgălăi și bite incrustate și împodobite, apoi în frunte cu „vătaful”, porniră în pași elastici în direcția castelului „măriei sale grofoaia”, infrigurăți de emotia premierei.

Stîrniră curiozitatea și admirația trecătorilor și a gospodariilor așezăți pe prispe, petrecuți de droaia copilașilor mai mici care se țineau alai după grup.

Ajunși la destinație, ceata băieților se insirui sub balconul clădirii apoi, la un semnal al „vătafului” își începură jocul. Atrasă de foiala jucătorilor, Ilcana se arătă în balconul larg, urmărind evoluția echipei atit de pitoresc invemintată. După ce ascultă melodile și urările băieților și urmări atentă jocul lor sprinten, „baroneasa” aruncă de sus un pumn de bani în căciula „vătafului” apoi îi pofti să intre spre a fi tratați cum se cuvenea unor adevărați „artiști”, titlatură care-i măguli pe băieții mai mult decit orice altceva. Sfîrșit, copiii se îngămădiră ca niște mieluși unul în altul, urcînd cu stîngăcie treptele largi împodobite cu covoare. Cind au pătruns în hotel mare și au dat cu ochii de mobilierul lucitor, lăcut și incrustat cu flori de sîdef, citeva tablouri și statuete, paharele pline cu o licoare multicoloră numită de proprietăreașă „cocteil „papagal” dar mai ales cînd gustară din ea și din cofeturile oferite, se zăpăciră cu totul, stare la care neîndoișos contribuî și auzisitul de „papagal” ademenitor și dulce ca mierea de stup.

La încheierea „recepției”, Liviu se gîndea să mai prezinte un număr de rîmas bun, însă, spre mirarea lui și a celorlalți copii, parca li se întepeniseră picioarele și li

se împăienjiseră ochii. Ba unul dintre ei alunecă pe trepte și se cam lovi ceea ce în fapt descompunea echipa. „Premiera” reușise, însă executanții parca cu „executații” sub efectul „papagalului”. Cu chiu, cu vai, izbutiră să părăsească domeniul „măriei sale” apoi degrabă poposiră la umbra primului pom mai rotat. Limbile li se incleasară, privirile dubiau imaginile, incit „vătaful” numai anevoie izbuti să facă împărțirea banilor dăruiți de grofoaie, destul pentru a-și putea procura tabac, foite și „aprinjoare” (chibrituri) pe toată vara.

Au ajuns acasă pe două cărări, spre mirarea și amuzamentul părinților și celor mai mici. Însă mama trase imediat concluzia și se exprimă categoric împotriva unor asemenea „tratări” unor copii ce nu împliniseră nici 12 ani.

Băieții au ratat continuarea programului în duminica aceea dar i-au luat duminică următoare, stîrnind unanime aprecieri și aplauze.

Aceasta a fost cu adevărat „prima apariție în public care i-a împodobit lui Liviu viața”, mai sigur decit exagerările și hiperbolizările atit proprii cit și ale pseudo-biografilor săi.

Revenit din vacanța mare, Liviu petrecu zilele începutului de an școlar mai mult în aer liber, hoinărînd pe malurile Someșului sau urcînd pe „Cicera”, unde, la umbra unei căpîle de fîn sau sub cortana frunzelor unui copac, se așeza și citea. Prinsese o poftă nesătioasă de lectură și ori de unde apuca o carte, n-o lăsa din mînă pină nu-i dădea de capăt. Apoi, cu o țigară între buze, lungit pe o rînă, visa. Lectura îl pasionase pină într-atiit incit, la mutarea unor colegi de cameră, făcu uitate niște cărți care le aparțineau, fapt pentru care s-a lăsat cu mare scandal.

Lipsea din ce în ce mai des de la orele de clasă, pretextînd indispoziții fanteziste, infirmate de examenul medical. Apoi conflictele cu colegii de cameră sporiră, spre neazul lui Meruțiu care ajunseseră să nu-l mai poată strîni după cum îi ceruse părintele băiatului. Cu un cuvînt, Liviu își făcea de cap, o luase razna.

Odată cu apropierea vacanței de Crăciun i se infirmase în minte un plan cutezător: să parcurgă cu patinele, pe gheața Someșului, distanța dintre Năsăud și Măuruș, cale de aproximativ 50 de kilometri.

După ce rumegă pe indelete planul și prinse a se entuziasma din ce în ce de punerea lui în practică, împărtăși ideea citorva dintre băieții originari din satele înșirate pe valea riului. Dintre măiereni se învoiră ambii frați Ilieș. Zis și făcut. Pe o cale sau alta și-au adus la Năsăud patinle de acasă, mocnînd toată vremea trîsnala lor. Au discutat în toate chipurile și pe toate corzile. Totuși, în pofida unor elementare raționamente, triumfă mărețea aventură...

Cu citeva zile anterior primirii vacanței, își examinară patinele, curelele și încălțămîntea, îmbrăcînd la drum haine scurte și cif mai ușoare, să nu le stingherească mișcările la drum. Și-au împachetat lucrurile care trebuiau duse acasă, lăsîndu-le în seama gazdei spre a le preda celor care veneau să-i ia la Maieru cu sania și după formalitățile de rigoare la orice școală în preziua vacanțelor, băieții se asternură drumului coborînd pe gheața Someșului. Mai măturase viscolul parte din zăpada asternută în ultimele zile de decembrie, totuși suprafața nu era tocmai imbiitoare patinajului. Băieții însă ar fi considerat rusinoasă ezitarea dar renunțarea la planul lor incununat de iluzii științifice?

Pe alocuri, mai erau săpate în gheață copii pentru timpezit rufe și pentru pescuit, iar zăgazarile trebuiau ocolite pe mal.

Dar abia spre amiezi putură porni din plin. În decembrie, zilele sint scurte, umbrele inserării coborînd peste zare aproape instantaneu. Încă nu simțeau nici oboseala, nici frigul. Dimpotrivă, se încinseseră bine. Au intervenit apoi mici incidente, ca slăbirea sau ruperea legăturilor de la patine, o rosătură de gheață, un pas greșit soldat cu o mică luxație și atitea alte neajunsuri descumărtoare.

Cel cu glezna scîrîntită abia se mai putea ține pe urmele celorlalți și începuse să scinească, fapt care determină echipa să-și încetească viteza. Abia după ce scăpară de colegul amărit ceilalți își luaseră avînt, stimulați de inserarea amenințătoare. Cînd au mărșăluit doi în dreptul satului Liviu avînd acum alături doar pe frații Ilieș, cabrăți și tacheiați. Amargul sosi decătușă cu stoluri de ciori cîrînd flămînde îngemănîndu-se cu stolurile din mîntîl copiii în ele incubîndu-și imaginile unor pătași înghețate. haită de lupi atacînd călătorii ori prăvălire unor blocuri de gheață sub cap, își pierdeau viața murînd în asinurări pe ape.

Tăstrei se gîndeau la așezarea curemurătoare pătașii însă aici unul nu dădea glas spaimii crescînde. Dar cînd triada băieților ajunse în dreptul Singeorzului, unde pădurea cobora pe o pantă la tărîmul riului, băiețarii infierbîntăți opriră citeva clipe spre a-și trage sufletul. În imensa liniște din jur mai neagră din clipă în clipă, în urechile înghețate ale puștilor străbătu ecoul unui urlet atit de decit cel cîinesc. Se priviră fără să spună nimic. Tremurau. Totuși se avîntară cu toată puterea cit le mai rămăsesse, incit patinele scînteiau pe luciul gheții. Inimile le zvîcniră de spernță cînd zăriră în depărtare scînteierea unei lumini invite chiar pe malul apei. Prinseseră curaj, mzecîndu-și sforțările. Zburau, nu altceva. Iar cînd s-au apropiat îndajuns, începură să strige cit le înghețau gura după ajutor. Lumînile sporiră, le-au răspuns glasuri omenești, soseau ajutoare în întîmpinarea lor. Înmărmăți au furci, securi și coase, citeva barbati le țeseră în cale lumînă în brate. Erau oamenii veniți la nouă în ajun de sărbători. Aventurierii au fost adăpostii în casa morarului care, aflînd al cui erau, i-a tratat cum se cuvenea unor „domnșori studenți” veniți de la scoile „cele mari. Apoi dimineata, după un somn cam agitat, copiii au fost luați într-o sanie și dusi plocod părinților lor.

Din spusele mamei, se pare că nu s-au bucurat de o primire prea onorabilă, primindu-și porția cuvenită, înainte de ospățul sărbătoreț așteptat de toată lumea.

AURELIAN TITU DUMITRESCU

Invitație la Opera Română

(29 iunie — 1 iulie)

● Capodopera mozartiană **Nunta lui Figaro** figurează pe afișul Operei Române sîmbătă 29 iunie (ora 18). În distribuție Nicolae Urziceanu, Monica Teodorescu, Elena Grigorescu, Marcel Roșca, Măiaela Agachi, Lucia Cicoară, Corneliu Fănățeanu ș.a. Conducerea muzicală — Cornel Trăilescu.

● În premieră absolută, duminică 30 iunie, la matineul de la ora 11, pentru copii, baletul **Alba ca Zăpada** de Dan Mihai Goia, în conducerea muzicală a lui Nicolae Racu, regia și coregrafia Luminiței Dumitrescu. Interpretează elevii secției de coregrafie a Liceului de artă „George Enescu”, orchestra liceului și formația „Camerata”.

● Duminică scara (ora 18) **Ernani** de G. Verdi. Cîntă Florin Farcaș, Emil Iurașcu, Pompei Hărășteanu, Victoria Bezetti, Lucia Cicoară, Nicolae Andreescu, Ion Grigorescu. La pupitrul Constantin Petrovici.

● Luni, 1 iulie, ora 18, **Alba ca**

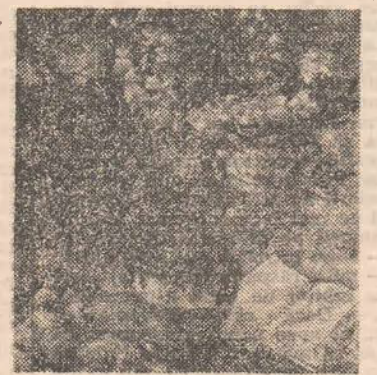
Zăpada — al doilea spectacol.

● **Othello** de Verdi — marți 2 iulie, ora 18. Principalii interpreți sint Ludovic Spiess, Nicolae Urdăreanu de la Teatrul muzical din Galați, Ștefăniță Lascu, Monica Teodorescu (debut în Desdemona). La pupitrul Cornel Trăilescu.

● **Miercuri 3 iulie, ora 18 Lucia di Lammermoor**. În distribuție Emil Iurașcu, Eleonora Enăchescu,

Florin Georgescu, Corneliu Fănățeanu, Adrian Ștefanescu, Lucia Becar, Cristian Mihăilescu. Dirigează Constantin Petrovici.

● **Orfeu** de Gh. Dumitrescu, joi 4 iulie 1985 (ora 18). Spectacolul este dedicat închiderii anului școlar al Universității culturale-științifice București. În rolul titular Constantin Ene. Dirijor Carol Litvin.

Ilustrații de SERGIU VĂLCEANU din expoziția deschisă la OPERA ROMÂNĂ

Oameni cărora și la o sută de ani le e drag să muncească pentru că munca îi ține în viață

Mă gândesc, în trenul ce taie câmpia inserată, că nu e cazul să spun, că nu e chiar deloc important să spun cit de greu se ajunge în Călugărenii Prahovei, mai ales pentru că e mult mai ușor să ajungi decât să pleci de-acolo... Era noapte înaltă, cu o jumătate de lună într-un colț al cerului și deasupra satului se amestecau mirosurile de iasomie, soc și salcîm, câte-o boarcă de vînt aduna foșnetul milioanei de frunze de viață de vie, Sultana era îmbrăcată într-o rochie închisă la culoare și lungă, fotografia, veche de tot, nu-i putea ascunde frumusețea (ch, prea frumoasă n-am fost eu niciodată, doar așa, plăcută, zice ea cu modestie cochetă, dar a fost frumoasă, v-o jur), Sultana stătea în picioare, sprijinindu-se cu o mîna de umărul soțului ei, un tînăr cu mustăcioară și zîmbet larg, măgulit, desigur, că-l va vedea lumca alături de o așa femeie mîndră și tînără, tînără de tot, cu care va împărți o viață întreagă, viața pe care o aveau înainte atunci, cînd abia mijice veacul douăzeci, casetofonul de-alături susura vocea emoționată a lui nenea Lache (la vremea aia, în nouăscute șaptespe, prin august, cînd au fost atacurile alea mari de la Mărășești, eram iute ca un fluture, rămăsesem între tunuri, era exact pe 3 august, am stat acolo nemîșcat cinci-șase, haide, zece minute, după care am luat-o tîrîș, era greu, cu pușca aia mitralieră...), apoi vocea glasul subțire și plin de veselie al lui nea Șerban (să trăiți, băieți, să trăiți o sută de ani, pin' pe la optzeci e mai greu. După aia viața merge...) era, deci o noapte a liniștii și-a parfumurilor de mai, o noapte făcută să-ți alunge orice griji și să te-nfioare gîndul că, odată și-odată, nu vei mai fi, adică nu vei mai putea privi zorii care începeau deja să înroșească unerii rotunzi ai colinelor ce alcătuiesc și înconjoară satul pînă hăt, departe, acolo unde încep a se bănu munții.

Am stat numai 24 de ore în satul prahovean Călugărenii, de la amiaza unei duminici pînă către amiaza zilei următoare. Sat de deal, cu ulițe aspre, întortocheate, cu poteci multe și înguste, cu urcușuri abrupte și coborișuri neașteptate, toate croite de puhoaiete rostogolite dinspre dealuri, săpate adinec și pentru totdeauna, rămase, probabil, așa încă dinaintea întemeierii satului, așa cum zice legenda, de către doisprezece viteji ai lui Mihai, care s-au gîndit să pună ca nume al așezării lor numele locului marilor bătaii de pe Neajlov. Privit de pe culmile din preajmă, satul arată ca o imensă hartă, casele se pot vedea una cite una, învelite în verdeață, sumetindu-și cusmele de țigla roșie. Acolo, undeva, spinzurată de coama unui deal e și casa lui Ion Șerban, om care, peste puțină vreme, va implini o sută de ani. Nu-i tocmai ușor de urcat pînă acolo. Îți tragi puțin sufletul în fața porții neîncluiate, apeși pe clantă și, pentru a ajunge în ogradă, treci printre citeva straturi bine îngrijite de fasole și ceapă. În curtea prîriu-zisă, fata lui nea Șerban îți spune, cit se poate de firesc, nu știu pe unde-o fi tata, vîd că nu-i în camera lui, nici în astălaltă cameră... Te-apeși pe prispă și aștepți, apare o vecină, Lina, și alți că nea Șerban se plimbă prin grădină, vine acasă, a ieșit să mai ia nițel aer acasă, că s-a mai răcorit puțin. Apare și bătrînul, merge încet, sprijinit într-un băț lung, nu se miră că are oaspeți, e obișnuit să primască, așa că oare să se aducă oleacă de țuică și îi se așază alături, pe prispă. E greu, zice, dar tot e mai ușor decât dacă n-aș putea umbra și vedea. Are noroc cu fiica sa, e încă tînără, n-are decât 73 de ani, e în putere, poate face toate treburile gospodăriei și-l poate îngriji cum se cuvine și pe el, el a muncit destul, pînă acum vreo opt ani a fost bine de tot, a mai putut dura, pe ici, pe colo, cite-o sobă, doar a fost cel mai mare sobar al zonei, oamenii din sat și din toate satele de primprejur la sobele lui se încălzesc, ziceau unii că lua cam scump, și că muncea cam încet, dar din mîna lui ieșeau lucruri fără moarte și frumoase de parcă ar fi fost pictate. Vine țuica, e turnată în pîhărele de plastic, albăstre, ciocnești și-ți zice „să

trăiți o sută de ani!", bea încet, cu grijă, picătură cu picătură, și-ncepe a-și aminti că a fost om vesel la viața lui, dar nu petrecăreț din cale-afară, a avut măsură în toate, că altfel ce-ar fi făcut?, peste tot pe unde mergea era imbiat cu țuică și cu vin, dacă ar fi bătut cît a fost imbiat s-ar fi făcut un riu care ar fi dus tot satul la vale... Îi place să trăiască și îngînă mai bine muream / cînd eram copil de-un an / și nimica nu știam ține mîntre încă multe poezii, cel mai mult îi place „Movila lui Purcel", zice, încercînd să-și întărească vocea, săi, Ștefane, la hotărâ / c-a intra sabla-n țară, apoi vrea să-ți zică și niște strigături mai decolate, așa că partea femeiască să plece, și iarăși recită, cu incitare, și te poartă să mai iei o țuică. A făcut primul război, a fost în bătăliile cele mai grele, în cel de-al doilea era prea bătrîn și n-a mai fost chemat, a rămas în sat să facă sobe, și ce sobe l, a învățat și pe alții, dar parcă nimeni n-a avut harul lui. Îți aprinzi o țigară și-l auzi pe nea Șerban — da' ce faci?, nu dai de rînd? —, îi oferi și lui una, o aprinde și o fumează cu grijă, la fel cum a sorbit țuica, are privirea vie și gesturile luți, mai ales cînd goneste purcelușul negru ca dracu', un purcel ce se gudură pe lingă toți ca un cîne, mai spune apoi că se simte întinerit cu trecerea vremii, pînă de curînd nu prea mai vedea, dar acum a ajuns să citească fără ochelari, e bine să trăiești, zice mercu, mai ales cînd nu e zarvă în lume, adică în sat?, nu, în lume, așa e frumos și drept, să nu se mai războiască nimeni, destul ne-am bătut noi, era o vorbă — intervine și vecina, de vreo optzeci de ani și ea —, poa' să fie concentrările și de cite zece ani, da' numai război să nu fie. Să trăiți o sută de ani, zice iar nea Șerban și e tare fericit că a mai avut cu cine să schimbe o vorbă, mai ales parte bărbătească, îi rid ochii și mai trage o strigătură, ceva cu mindrele dintre care să rămînă aia mică / care mi-a fost ibovnică, apoi iar despre Mărășești și strigătul de-acolo — ura! să trăiască, Ţara noastră Românească, după care o lacrimă ca o urmă de stea luminează obrazul bătrînului, un obraz ca harta curenților din Oceanul Atlantic.

Nenea Lache Căruțașu stă pe un scaunel cu trei picioare, făcut de el, așa cum sint toate lucrurile din casă și chiar casa, e necăjit și se vaită intruna că nu mai poate face nimic, că asta nu e viață de om, să te uiți la toți cum lucrează și tu să stai ca un trîntor. Zice asta și se ridică anevoie, merge să dea de mîncare la porc — ieri l-am adus și sint mulțumit de el, e cuminte și nu țipă, mîncă tot ce-i dai — și la pîsările din ocol — citeva găini, un cocoș frumos, alb, o curcă și vreo două-trei rațe. Nenea Lache este unul dintre ucenicii lui nea Șerban intr-ale sobăricii, n-are decât 90 de ani, aude și vede perfect, doar cu șalele și cu mersul are probleme. De mic s-a apucat să-nvețe meserie, și nu una, că era priceput, înțelegea de-ndată și era dibaci. A pornit-o ca cizmar, s-a dus la Mizil, la stăpin, dar l-a nemulțumit plata, nu lucra decât pe mîncare și un schimb de haine pe an, și pe-alca tot acolo le rupca, așa că a fugit de citeva ori, dar s-a întors, pînă cînd, venind odată în sat, s-a apucat să cioplească un ciubar de care, vîzîndu-l, o rubedenie a lui s-a mirat, l-a uimit priceperea astuia mic și l-a chemat să facă butoaie, a învățat și asta, apoi zidăria, tîmplăria și sobăricitul. Lucra repede și bine, n-a zis niciodată că nu poate face aia ori aia, a întreat, s-a gîndit și i-au reușit toate. Odată, povestește, m-a chemat unu' să-i fac nu știu ce, ceva ce nu mai făcusem. Am venit acasă și, cu gîndul la treaba de-a doua zi, am adormit. Și am visat cum se face. Cînd m-am trezit, am pus visul pe hîrtie și am pornit la lucru. Așa a fost, cum mi s-a arătat în visare! Și el a fost la Mărășești, a fost rănit rău acolo, la cap, a umbat prin multe spitale pînă să se vindece și a venit la Călugărenii după cinci ani de la plecare, în '921. Atunci s-a și însurat cu Mița, pentru că i-au zis rudele că e fată vrednică, el avea 25 de ani și ea 17, au trăit tot împreună, au făcut

copii, dar li s-au și prăpădit mulți, cinci sint acum în pămîntul satului, doar o fată, Marioara, mai trăiește, e la Mizil și vine des pe-acasă să ajute la muncile cîmpului, și-acum e aici, e plecată la sapă, în deal, cu Mița. A fost și în celălalt război, a făcut piine pe man-tantă, la întoarcere, după o vreme, a intrat în colectivă, iar colectiva s-a urnit greu, au fost ani rîi pentru cîmp și pentru vii, primeam, își aminteste zîmbînd, patru nuci și-o prună la ziua de muncă, dar am trecut și de-asta și ne-am mai infiripat și noi. A fost om liniștit și de treabă la viața lui, respectat de cei din jur, a avut și necazuri multe, mai ales cu moartea băiatului, acum 16 ani, cînd flăcăul avea doar vreo 30 de ani și era înainte de a face nunta, durerea asta l-a lovit rău și nici acum nu s-a dezmeticit cu totul din ea, lacrîmează mercu la această amintire, l-a iubit mult pe Nae, mult, mult de tot...

La sapă, pe un povirniș de deal cu pămînt lutos, albit, tanti Mița, de 82 de ani, și fata ei stau la umbra unui nuc și mîncă ouă fierte. Are putere tanti Mița, ține gospodăria toată în spate, e iute că abia te ții în urma ei, are mare drag să cească capre, i-au mai rămas două, cu iczii lor, a alergat caprele pe dealurile astea ani și ani, a lucrat peste tot, și la cîmp, și la vie, ba chiar și la pădure, a pus puieți și a cules într-un an 300 de kilograme de măceșe, de-și făcuse brațele numai rîni, carne vie peste tot, încît un timp n-a putut merge la sapă și a luat caprele ceapule și le-a dus la păscut. Dacă-aș mai avea 30 de ani, m-aș mărta cu unul de 15, să poată să meargă-n pas cu mine, dar asta o spune așa, în glumă și ca să n-audă nenea Lache, pentru că s-ar amări și mai tare, el e sensibil și a fost om așa de bun și de harnic... Am primit, mai tîrziu, trimis printr-o femeie, un borcan cu lapte de capră prins, dar de la tanti Mița, ca mulțumire că omul ei, drag și acum, a avut cu cine să mai stea la o vorbă, că tare e singur cit e ziua de mare și-și face gînduri negre, păcat de bătrînețea lui și de puterea pe care-a avut-o pînă mai deunăzi, om care n-a supărat pe nimeni cu o vorbă sau un gest dar n-are nimic, face ea. Mița, așa ca să nu-i lipsească nimic și să nu mai fie amărit toată ziua, că ea — o furnică de om — are forță multă și, de cînd se știe, n-a încercat-o vreodată oboșeala. Bate un vînt rău acolo, pe coastă, iar tanti Mița a luat-o cu săpatul înaintea fic-sii.

Tare tristă am aflat-o pe Sultana Cătescu, locuitorul cel mai vîrstnic al Călugărenilor, trecut de o sută de ani și așteptînd ca, nu peste mult timp, să implinească 101. Se plînge de singurătate și de vecinii ei, care nu numai că n-o ajută, dar îi pricinulesc și multe necazuri, i-au luat din lucruri, i-au luat și tabla pe care o pusese deoparte, atunci cînd îi dezvelise vîntul casa, de-a plouat-o înăuntru și se strînsese apa pe jos de n-aveai pe unde păși, noroc de dușumelele bune, altfel, să fi avut pămînt, ar fi trecut prin mocirlă. Cel mai rău îi pare că i-au dispărut niște vase mari și vechi de aramă, cu pereții groși, în care făcea odinioară cozonac, dar ce cozonac!, nu se pune niciodată și se cocea încet, pufos și bine crescut. Aye casă mare Sultănică, dar e părăgînită rău acum, abia a găsit vreo doi-trei oameni care să-i pună niște carton pe casă, dar a trebuit să le dea cite o sută de lei la fiecare. Mai poate umbra de colo pînă colo, pînă la magazin sau pînă la primărie, dar ce-o supără cel mai tare e că nimeni nu-i trece pragul și că nu se găsește cineva care să-i mai dea, cînd și cînd, o mîna de ajutor. Așa-i — lacrîmează — atunci cînd n-ai copii. Astia sint bogăția caselor, nu averile pe care te omori toată viața să le strîngi. Și ca n-a avut noroc de copii. Are mîntea ageră și memoria bună, de o umitoare exactitate. Își aminteste în amănunt viața satului, căsătoriile, înmormintările, botezurile, a fost o femeie aprigă, dar zice că a muncit cîntit și a ajutat pe cei care i-au cerut-o. Surprinzător este optimismul ei, vrea să depășească necazurile de-acum și să apuce iar să trăiască bine, ca-n tînerțe, își ține cu atenție

Fotografii de VICTOR RADULESCU

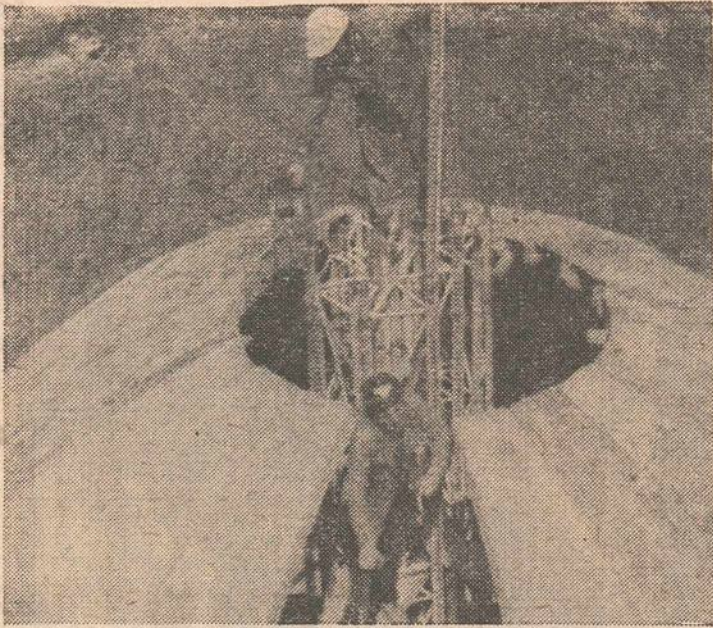
socoteala anilor și e mîndră că o poate face. Dar, mai ales cînd ești singur, singur de tot, te copleşesc gîndurile negre. Și, dacă va muri vreodată, din pricina gîndurilor astea va muri. A ajuns să-i fie teamă să stea singură, tresare la fiecare zgomot, rău e și cu mîncarea, că n-are pe ce-o încălzi, l s-a stricat lampa de gaz și n-a mai găsit alta, acum a rugat pe cineva să-i aducă de la oraș și, atunci cînd o va avea, o s-o ducă mult mai bine. A ieșit sănătoasă din iarna asta, grea iarnă l, așa că nu-și face griji nici pe mai departe. Intr-una din camerele sale mari, e acum atelierul școlii din sat. Dar nici din partea pruncilor acestora nu primește vreun ajutor, cit de mic. Stau și mă gîndesc la cărțile pe care le citeam în copilărie, la articolele de ziar în care se vorbea despre felul în care se pionierii îi ajutau pe bătrînii neputincioși și nu cred că a trecut sau va trece vreodată timpul unor asemenea gesturi, dar copiii trebuie să li se și insufe sentimente, trebuie făcuți atenți, trebuie educați într-o anumite direcție.

În această privință, Sultănică mi s-a părut mai optimistă chiar decât primarul, Constantin Banu, bărbat tînăr, de numai 36 de ani, care și-a făcut socoteala că, dacă satul continuă să îmbătrînească în ritmul de pînă acum, nu-i mai poate acorda decât maximum 50 de ani de viață. Da, satul e plin de bătrîni, dar nu ei sint cei care-l îmbătrînesc. Ei stau liniștiți și jinduiesc după puterea de muncă pierdută, după vremea cînd legau via și lucrau pămînt-

tul, cînd se cățarau prin pomi, după cîreșe, așa cum i-am aflat pe secretara consiliului popular și pe casierul de-acolo, oameni tineri și veseli, fără grija zilei de miine și a sănătății lor. Trec, în drum spre rata care merge la Mizil, pe lingă o frizerie închisă (program e numai joi, între orele 16—20), pe lingă o sifonarie, tot închisă, cu geamurile sparte, pe lingă un centru de legume-fructe închis și el, avînd pe usă un bilet scris într-o minunată limbă românească — „sunt la pîne", pe lingă dispensarul unde doctorița, navetistă de București, vine abia citeva zile pe săptămînă, cînd poate și ea, pe lingă școală, și mă gîndesc la frumusețea satului și la asprimea vieții de aici, unde și adusul apei e o problemă, mai ales pentru bătrîni, o viață aspră pe care oamenii de aici au traversat-o frumos și rodnic atît cit i-au tînut puterile. Mai urc un del, mai cobor pe o potecă, mai privesc o dată pantele acoperite cu vii și cu livezi, e de stat și de admirat natura asta, cuminte acum, dar așa de anevoie de înduplecat, și string în batista amintirii cele citeva lacrimi culese cu privirea de pe obraji citorva bătrîni, obraji ca niște hărți ale curenților din Oceanul Atlantic, ca fotografia unor tranșee sau ca imaginea unui deal arat din greu și săpat și iar săpat din zori și pînă cînd soarele alunecă în spatele vreunei dîntre frumoasele coline pe care sint așezați Călugărenii.

DAN MUCENIC

Ingeniozitate și energie la Balotești

La Balotești, unde este și sediul Sectorului agricol Ilfov, problema energetică este tratată așa cum se cuvine, adică nu ca o bătaie de cap în plus, pe lângă campania de recoltare, să zicem, sau celelalte treburi curente și importante ale unei primării, ci chiar ca o treabă curentă și importantă. Una din grijile, în acest domeniu, desigur, ale primarului **Ilie Marcu** și vicepreședintelui **Gheorghe Lucian** — oameni tineri energici și întreprinzători — a fost realizarea planului la fier vechi, hirtie și textile — sarcină îndeplinită integral încă de la sfârșitul lunii mai, când au urmat suplimentările de rigoare, echivalente, de altfel, cu o dublare a planului inițial. Procedându-se la o corectă descentralizare a acestor noi sarcini, prin defalcarea lor pe circumscripții electorale, unități economice și organizații de masă și obștești, sînt garanții ferme că și acest nou plan va fi realizat. Cooperativa de consum din comună și-a îndeplinit de asemenea planul de colectare a ambalajelor de sticlă și a hirtiei, livrînd suplimentar și peste 400 kg cioburi de geam de la o secție de geamuri și oglinzi recent înființată și care n-avea sarcini în acest domeniu. Performanța energetică a „Centrocop”-ului Balotești o constituie însă preocuparea de a da în folosință pînă la sfârșitul acestei luni prima instalație de biogaz de pe aceste meleaguri. Dintr-un cazan de 200 m³ în care se vor introduce resturi menajere și dejecții din zootehnie va rezulta gaz ce va fi folosit, după cum ne spune contabilul șef al cooperativei, **Petre Stavinschi**, la găt și la iluminatul exterior de la Comple-

xul alimentar Săftica, reducîndu-se astfel simțitor consumul de energie electrică al acestei unități. Jumătate din producția marfă a Baloteștiului (care se ridică la o valoare de un miliard, adică a șaptea parte din cât se realizează în întreg sectorul agricol Ilfov) o asigură **Întreprinderea filatură și finisajul** din localitate — unitate al cărei nume cam comic nu redă în totalitate diversitatea preocupărilor și realizărilor de producție ale oamenilor care lucrează aici. Proiectată prin 1972, începută prin '74 și dată în folosință prin '76, fabrica nu era prevăzută inițial să beneficieze de instalații solare, astfel încît acum doi ani, cînd s-a pus problema montării primelor captatoare, amplasamentul acestora n-a fost chiar ușor de găsit. Cele 200 de panouri (economisind 32 tcc pe an, adică circa 25 t păcură) au furnizat inițial apă caldă doar pentru vestiare, ceea ce le făcea cam nerentabile, drept pentru care directorul fabricii, **ing. Florin Iovan**, învingînd inerții și prejudecăți incerte, a procedat la o extindere treptată a circuitului, inclusiv pentru consumuri industriale. În prezent, rețeaua de apă caldă încălzită prin captatoarele solare se află în continuă expansiune — și va fi destul de rentabilă dacă pentru realizarea ei s-au alocat fonduri de peste un milion de lei.

În altă ordine de idei, la Filatura și finisajul a dispărut noțiunea de deșuri textile. Se folosește practic tot, în afară de un praful de scamă, de fapt o funingine maro pe care nici focul n-o arde. În primele cincisprezece luni ale anului au fost reintroduse în circuitul tehnologic 46 t cîlți de in, 134 t cîlți de cîneșă

și s-au valorificat pe diferite căi circa 25 t de scamă. Un exemplu sugestiv de ingeniozitate și economicitate îl constituie povestea lavetelor. Pînă nu de mult, resturile de fire, capetele și fișile de pînă rămase erau livrate cooperativei la un preț de 5 lei/kg, resturi din care respectiva cooperativă confecționa lavete pe care le vindea cu 5 lei bucata (cam 25 lei kilogramul). Constatînd „afacerea”, fabrica a trecut la proiectarea și realizarea unor războaie manuale proprii (sînt 12 în prezent) care să permită confecționarea în interior a dispuștelor lavete, astfel încît au fost impușcați doi iepuri dintr-un foc: o valorificare superioară a resturilor textile și obținerea unei noi surse de venituri de loc neglijabile.

Dar nu numai textilele se revalorifică în această fabrică ci și metalele. Intrucît industria nu întotdeauna asigură piesele necesare utilajelor, s-a realizat tot cu forțe proprii o turnătorie de metale neferoase în care se bîgă tot felul de piese recuperate din astfel de metale (span, buci rupte etc.) și ies piese în toată regula: peste 100 de repere au fost asimilate pînă acum, pentru care se primesc comenzi și din țară. Pe principii similare, de refolosire a produselor metalice funcționează și o altă turnătorie — de fontă, după cum bijuteria de tehnică nouă a fabricii este instalația de turnare a pieselor de masă plastică, realizată de asemenea cu forțe proprii și care, turnînd piese de pînă la 750 g, este printre cele mai competitive din țară (fapt recunoscut și de constructorii de autocamioane, care au comandat aici partea exterioară a stopurilor de frînă și semnalizare de la mașinile de mare tonaj). Coordonatorul, de fapt, suflător al acestor ateliere de industrie grea, de metalurgie născută în mijlocul unei fabrici de textile este maestrul **Alexandru Marin**, suflător al fabricii și al localității, om plin de idei tehnice care, împreună cu un alt maestru, **Vasile Mihai**, fac aici ceea ce se poate chema inginerie tehnologică cu forțe proprii. De fapt ei doi și-au construit și acasă — ce credeți? — cite o instalație eoliană pentru producerea curentului electric, adaptîndu-și în consecință și instalația electrică a gospodăriilor, astfel încît pot să se conecteze, după caz, la rețeaua comunii sau la cea proprie.

O comună prin excelență agricolă, inima sectorului agricol care înconjoară Capitala, oferă un tonic exemplu de modul în care probleme naționale majore, cum este cea a energiei pot fi rezolvate pe plan local, cu priceperea, consecvența și răbdarea pe care le presupune înțelegerea faptului că de la acest nivel — „local” — pornesc realizările întregii țări, că, așa cum spunea un alt primar, „nu-ți poți iubi țara dacă nu-ți iubești comuna”. Cei din Balotești își iubesc comuna, punînd în acest sentiment multă ingeniozitate și energie.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Simplu spus, tubul termic este o țevă cu aripioare integrate, perfect degresată și decapată, în interiorul căreia, în condițiile unui vid de ordinul a 0,05 torri, s-a introdus cu ajutorul unor tehnologii speciale un fluid de lucru. Alegerea fluidului se face funcție de domeniul de temperatură în care lucrează. Un asemenea tub termic este un schimbător de căldură. O jumătate a tubului este amplasată în mediul (gazos sau lichid) de la care dorim să recuperăm căldura. Lichidul se vaporizează, migrează în cealaltă jumătate unde cedează căldura, condensează și revine prin forța gravitației în prima jumătate. Procesul este continuu. Tuburile lucrează în baterii, numărul lor depinzînd de cantitatea de căldură pe care dorim s-o recuperăm.

Fără de schimbătoarele de căldură clasice, cele cu tuburi termice prezintă câteva avantaje majore: nu necesită energie su-

gul Roșu, la Întreprinderea minieră Șuncuș și la noi. Avem totul rezolvat încă de anul trecut. Avantajele acestui tip de schimbătoare de căldură au fost demonstrate în practică. La Șuncuș am recuperat o cantitate de căldură de 50 000 W, ceea ce echivalează cu o economie de 80 t.c.c. pe an. Amortizarea cheltuielilor de execuție și montaj se face într-un an și patru luni. Intenționăm, în amenajare se află un atelier de fabricat tuburi termice, să livrăm schimbătoare de căldură complete, inclusiv supapele de siguranță, clemintele de alarmă etc. Datele necesare pentru proiectarea și execuția lor sînt următoarele: debitul sursei, ce destinație are căldura recuperată (aburii joasă sau înaltă presiune, apă menajeră etc). Comenzi avem, însă nu le-am putut onora. Din martie anul trecut am comandat la I.M.U.C. 4000 metri de țevă prelucrată 22x3x40, necesară tubu-

O tehnologie de recuperare eficientă

plimentară pentru funcționare, (pentru acționarea ventilatoarelor sau a pompelor); coeficient de transmisie termic mai bun; fiabilitate foarte mare; întreținere ușoară; inerție termică mică; pentru aceeași cantitate de energie recuperată, volumul este de aproximativ zece ori mai mic, de unde prețul de cost mult redus; poate fi montat oriunde, fără amenajări deosebite, fără schimbarea montajului existent.

Tehnologia de fabricație a tuburilor, determinarea domeniilor de aplicare, calculul și proiectarea schimbătoarelor cu tuburi termice, alegerea tipului fluidelor de lucru au fost rezolvate la Întreprinderea de utilaj chimic Făgăraș, în colaborare cu Universitatea din Brașov. Cei care semnează această realizare sînt inginerul șef **Gheorghe Maican**, inginerul Costel Gheorghiu și fizicianul Mircea Motoc de la I.U.C. Făgăraș și dr. ing. Dumitru Fetcu de la Universitatea Brașov. Apelăm pentru detalii suplimentare la fizicianul Mircea Motoc:

— Încheiată faza de pilot, putem acum să recuperăm căldura între 60 și 350 grade Celsius. Funcția de nocivitate și corozivitate sursei, tuburile pot fi confecționate din oțel, alama sau aluminiu. Acesta din urmă are un transfer termic mai bun, e mai ușor. Tehnologia de realizare a aripioarelor la tuburile din aluminiu este pusă la punct la I.M.U.C. București, Întreprinderea de materiale și utilaj pentru construcții. În plus, aluminiul este compatibil cu aproape toate mediile testate pînă acum. La ora aceasta, putem livra la comandă schimbătoare de căldură. Sînt în exploatare schimbătoare de căldură cu tuburi termice la Uzina de tractoare Stea-

rilor. Comanda nu a fost onorată. I.M.U.C. își rezolvă cu mașina respectivă întii problemele ei, apoi, și doar în golurile de lucru, onorează și comenzile noastre. Le-am cerut planurile tehnice ale mașinii pentru a putea construi la Făgăraș o mașină de fabricat țevi cu aripioare integrate. Ne-au refuzat și au propus ca noi să obținem repartițiile de țevă, s-o ducem la București după care să aducem țevile la noi. Pe lângă faptul că filiera este neeconomică, nu avem nici siguranța onorării comenzilor. Realizarea țevii ca atare nu este rentabilă pentru I.M.U.C., care preferă să folosească țevile pentru utilajele din fabricația lor. Trebuia să găsim înțelegere și la I.A. Slatina pentru stuturi 8x2,5 din aluminiu 99,9 la sută. Nu ne-au preluat comanda, deși aceste stuturi sînt niște capete tăiate de la țevi, practic niște resturi. Credem că n-are rost să ne chinăm să realizăm o mașină care este în funcțiune în țară și nici să încercăm să importăm una asemănătoare. Sîntem convinși de eficiența acestor tipuri de schimbătoare de căldură și garantăm reușita lor. Mai avem de rezolvat aceste două amănunte, pentru a asigura producția de serie a schimbătoarelor.

De eficiența acestor schimbătoare ne-am convins. Mărturia cea mai elocventă sînt cele puse deja în funcțiune. Întreprinderii de utilaj chimic din Făgăraș, pentru a răspîndi în întreaga economie schimbătoare de căldură ieftine și eficiente îi lipsesc acum planurile unei mașini existente în țară și țevile de aluminiu. Rezolvarea acestor probleme ni se pare a fi de urgență maximă.

OPIEA GEORGESCU ■

Argumente la o ipoteză de istorie medicală

Cunoșteau daco-geții acupunctura?

După studii îndelungate consacrate unor figurine din patrimoniul daco-getic, cercetătoarea **Nineta Ștircea** (cunoscută pentru și practiciană în domeniul medicinei extrem-orientale) a fost îndemnată să formuleze următoarea ipoteză: strămoșii noștri îndepărtați de pe actualul teritoriu al României utilizau în terapia curentă tratamentele prin acupunctură. Comunicarea a făcut obiectul unui articol publicat anul trecut în coloanțele revistei noastre. De data aceasta, ca urmare a unor investigații largite și pluridisciplinare, intercolutoarea noastră dorește să informeze publicul larg despre ultimele descoperiri ce vin să întregescă această prezumție, inițial bazată pe un inventar arheologic mult mai modest.

— Între timp, ne înștiințează **Nineta Ștircea**, am avut la dispoziție un material arheologic bogat și variat, pe care l-am studiat la fața locului în muzeele din București, Cluj-Napoca, Constanța și din alte 31 de localități. M-am străduit în continuare să descopăr similitudini între simbolica ornamentală ge-

ometrică și hărțile de acupunctură clasice. Spre marea mea satisfacție am putut constata din nou că, în nu puține cazuri, motivele incizate nu sînt simple motive de decor, așa cum s-a crezut veacuri de-a rîndul, ci că ele corespund traseelor electrodermale din planșele chineze de acupunctură. Am studiat astfel 215 figurine din care 80 conțin puncte de acupunctură și decorații geometrice. Insemnele se cercetează neapărat cu lupa și nu se pot confunda cu eroziunile dezordonate ce apar pe majoritatea figurinelor.

— Vă rugăm să oferiți cititorilor noștri câteva exemple.

— Cunoscuta figurină „Ginditorul” (Hamangia, mil. IV), expusă la Muzeul Național de Istorie alături de „femeia sa”, ne-au deschis calea unor ipoteze și observații inedite. Ambele figurine prezintă puncte de acupunctură incizate pe zone corporale corespunzătoare unor meridiane electrodermale caracteristice. Ele apar pe membrele inferioare și superioare, pe craniu și fațes și pe zona coloanei vertebrale cervico-dorsale (punctele denumite: Stomac,

Vezică urinară, Triplu încălzitor, Guvernator). Ginditorul, așezat pe un mic scaunel, cu coatele pe genunchi și degetele miinilor pe obraji practică un tip special de acupresură. Am reprodus pe viu această procedură și am obținut valori biologice interesante. Un alt exponat interesant îl constituie un fragment (labă-picior) ce aparține unei statuete în lungime de circa 70 centimetri, aflată la Muzeul Unirii din Alba Iulia. Punctele de acupunctură sînt precis incizate. Presupunînd că și pe restul figurinei au existat trasee incizate, atunci avem de-a face cu o veritabilă piesă didactică, identică din acest punct de vedere cu statuetele găsite în China și în care cercetătorii au recunoscut modele utilizate în antichitate pentru învățarea acupuncturii. Am putut observa în continuare că numeroase figurine din milenile IV—III î.e.n. prezintă incizări de puncte pe lobul urechii. Un elocvent model de acupunctură ni-l oferă figurina de la Vidra, reprezentînd un tors de femeie cu capul spat, obiect neolitic pe care am putut observa 39 puncte pe fața anterioară. Acestea corespund unui număr de șapte trasee electrodermale bipolare și unui traseu central (vas concept). Decorul romboidal de pe zona abdominală are un punct central corespunzător punctului de pe ombilic și este încaadrat simetric de punctele traseelor din zonă. Similitudinea este prea evidentă pentru a admite că este vorba de o sim-

plă întimplare sau de fantezia artistică a celui care a mulat statueta. Personal sînt sigură că la baza acestor scheme de topografie medicală se află studii matematice complexe. Un expert în materie, doctorul **Jean Briaille**, președintele Asociației medicilor acupunctori din Bruxelles, remarcă pe drept cuvînt că: „Simbolica ornamentală chineză acupuncturală se încadrează în rigorile calculelor de matematică superioară și fizică, care atestă valoarea gândirii concrete la baza acupuncturii chineze”. Or, dăci, așa cum o demonstrează cercetările recente aveam cunoștințe de matematică și astronomie cu adevărat senzaționale.

— Sanctuarul de la Sarmizegetusa formează de mai mulți ani obiectul unor cercetări în care studiile de istorie și arheologie se înfrățesc cu cele de matematică și astronomie. Credeți că asemenea investigații pluridisciplinare ar fi de bun augur și în cazul problemelor de acupunctură?

— Sînt absolut convinsă că s-ar ajunge la concluzii interesante, poate chiar senzaționale. — Cum vă explicați totuși faptul că terapia prin acupunctură nu s-a transmis poporului nostru, că nu face parte din tradițiile medicinei populare autohtone?

— Cunoștințele de matematică, de astronomie și de medicină ale dacilor s-au stins din motive pe care nu le cunoaștem, dar fără îndoială ca urmare a unor convulsii istorice distructive, de-alungul unor secole bin-

tuite de războaie, năvăliri, nesiguranță. „Inter arma silent musae”. Mai mult ca sigur că învățații timpului (care aparțineau, ca la atîtea alte popoare ale antichității, păturei sacerdotale) au fost duși în captivitate sau exterminați. Există totuși ecouri pînă în zilele noastre. Mă refer în special la presa masajelor populare destinată combaterii durerilor și depistării zonelor energetice nocive. În legătură cu aceasta am scris o lucrare aflată deocamdată în manuscris și pe care revista **Flacăra** a prezentat-o în rezumat cu doi ani în urmă.

— Compararea figurinelor autohtone cu planșele chineze de acupunctură v-au condus doar la identificarea unor similitudini în ceea ce privește traseele electrodermale sau cumva și la descoperirea unor metode originale de tratament?

— Mai multe statuete mi-au atras atenția unor zone fiziologice-bioenergetice incizate ornamental. Astfel, am putut găsi un triunghi pe zona sterno-claviculară și subombilicală, un romb plasat pe ombilic, o spirală mare pe torace și multe alte spirale pe alte zone. Interesant de remarcat că spirala mare toracică și rombulară apar și pe înregistrările moderne de echipotențial cardiac. O simplă întimplare? Poate. Cercetările viitoare vor putea arăta în ce măsură acupunctura dacilor constituie o simplă relicvă istorică sau un ghid terapeutic ce merită toată atenția.

LIVIU TIMBUS ■

Ediție jubiliară

Salonul național de grafică satirică pentru tineret, aflat la a cincea sa ediție, declarată jubiliară, are de acum un oarecare trecut. Seriozitatea cu care Biroul de turism pentru tineret organizează de cîțiva ani această manifestare culturală a conferit salonului valoarea unui reper la care tinerii plasticieni au înțeles să se raporteze ca la un eveniment de prestigiu. Premiile obținute de-a lungul acestei perioade au însemnat pentru participanți fie debutul lor în grafică, fie consacarea lor. Salonul de la Costinești, organizat de astă dată sub auspiciile Anului Internațional al Tineretului și desfășurat pe perioada a 5 zile, a mai dezvăluit încă un fapt semnificativ, anume existența unor școli de grafică, distincte, în speță de caricatură, dovedită prin participarea numeroasă a reprezentanților acesteia. Din cele 110 lucrări primite pentru jurizare doar la 33 de participanți, o bună parte a acestora aparțin graficienilor suceveni și bucureștenilor, ceea ce indică o emulație aparte în centrele respective. Existența acestor școli, probată și cu alte prilejuri, a devenit și mai elocventă cu prilejul salonului de la Costinești, care, prin tema concursului, „Bucurie, turism, tinerete”, a încercat să pună în evidență potențialul artistic al graficii noastre satirice.

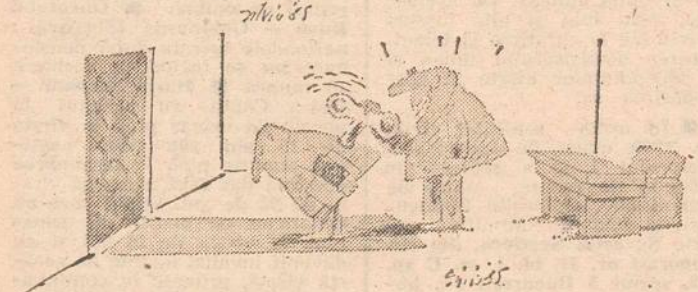
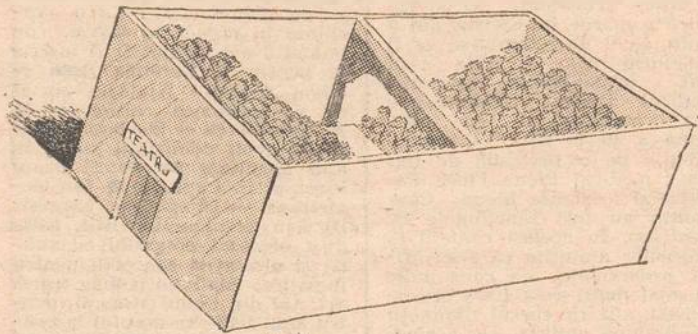
Și la această ediție, organizatorii au ținut să apeleze la serviciile unui juriu competent, alcătuit din artiști plastici, ziaristi și scriitori, care au acordat următoarele premii: Marele premiu (Constantin Miu, Brașov), premiul I (U.A.P.) și Premiul revistei „Flacăra” (Dan Silviu Turculeț, București); Premiul II și Premiul special al juriului (Constantin Pavel, Focșani); Premiul III (Alexandru Barthfeld, Suceava); Premiul IV și Premiul revistei „Viața studențească” (Doru Ghiocel Olas, Suceava); Premiul stațiunii Costinești (Dumitru Traian Tili, București); Premiul ziarului „Știința tineretului” (Adrian Popescu, București). În afara câștigătorilor, prezenți la vernisajul din seara zilei de

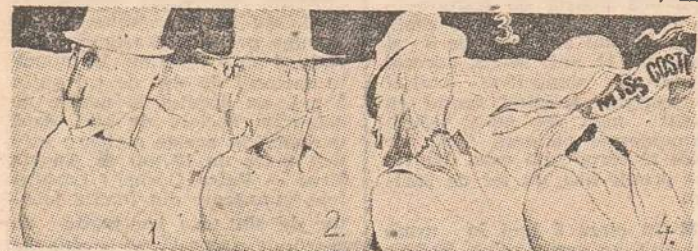
21 iunie, au mai expus însă alți 18 graficieni, alături de invitatul salonului, Horațiu Malăeș. În eleganta sală a hotelului Tineretului din Costinești, spectatorii au putut viziona așadar o expoziție mai mult decît interesantă, care a reunit stiluri diverse, de la desenul propriu-zis la colaj, și care a demonstrat încă o dată necesitatea culturală a acestei manifestări.

Cîștigătorul premiului I și al revistei „Flacăra”, Dan Silviu Turculeț, obține cu acest prilej cel de-al cincilea premiu al său, într-un timp record la numai un an de la debutul în 1984, la Salonul de caricatură de la Tirgu Mures. La cei 29 de ani ai săi (e născut în 17 ianuarie 1956 în Capitală, Dan Silviu Turculeț, designer la I.C.S.I.T.M.U.A. București), ajunge astfel să adauge premiilor de la Galați și Brăila, un al doilea premiu la Costinești, după participarea sa în 1984, ceea ce dovedește că grafica sa e de acum în ascensiune. Salonul jubiliar organizat în stațiunea tineretului de pe litoral și-a împlinit astfel menirea, a ceea ce a descoperi și consacra noi talente. O menire deloc conjuncturală, în ciuda faptului că ea vine să facă vacanța mai agreabilă. Utilul și plăcutul s-au întîlnit la Costinești într-o sinteză ireproșabilă.

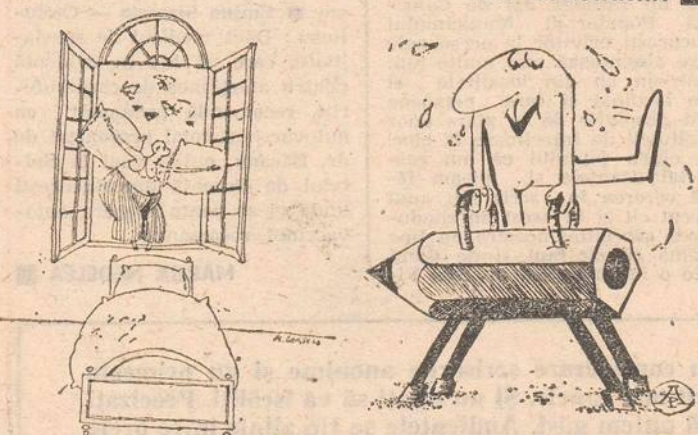
RADU G. ȚEPOSU ■

Premiul I acordat de U.A.P. și Premiul revistei „Flacăra” DAN SILVIU TURCULEȚ ■

Marele Premiu MIU CONSTANTIN ■

Premiul III ALEXANDRU BARTHFELD ■ Premiul ziarului Știința tineretului ADRIAN POPESCU ■

Pe scurt...

● Administratoarea Virginica Vasiliu de la Blocul 2 Bis, din str. Republicii nr. 65 din Capitală și conducătoarea autoritară a vieții din imobil. Hotărăște de una singură și ia măsuri, în ciuda faptului că nu e prea sigur că tocmai ea ar fi administratoarea. ● În zona Roșu, din cadrul Comunei Chiajna, un grup de copii condus de un bărbat fără căpății a atacat o peche de îndrăgostiți. Dacă organele de miliție din comună ar întreba copiii, ar afla cine este amantul solitar. ● În strada Polonă există și Intrarea Polonă. Pe Intrarea Polonă, la numărul 3, într-o casă și-n niște cotețe un zootehnist amator crește aproximativ 90 de porci. Cîc se apropie e tratat ca atare. ● A venit la redacție un pensionar care a propus un brevet de bumperang indigen: dai cu el și nu se mai întoarce. ● Pe traseul Poeni-Siliștea Mare de mai mulți ani drumul arată ca o strecurătoare. Mașinile nu sînt făitei. ● Tehnicianul Martin Tecuceanu de la Consiliul popular al sectorului 2 i-a amendat pe Emil Dobre și Gh. Bragadireanu din strada Pantelimon nr. 57 pentru că în această iarnă nu au curățat zăpada de pe trotuar. Emil Dobre și Gh. Bragadireanu au decedat de 10 ani. ● Blocul 17 din strada Brașoveni nr. 4 (București) a fost dat în folosință în anul 1982 și de atunci locatarii plătesc gazele prin comparație. Cît plătesc cei din blocurile vecine, identice cu acesta, atît li se cere și lor. Nu merge contorul de gaz dar nici la G.I.G.C. nu merge contorul de interes. ● Întrerupător economic: apeși pe el și nu se aprinde. ● Nicolae Goicea de la Inspectoratul silvic județean Suceava a dobîndit medalia de aur și recordul mondial la lup. Deci cel mai mare lup din lume tot în țara noastră era. ● Fosta președintă a C.A.P. Buturugeni (jud. Giurgiu) a fost destituită. Cînd a plecat a luat calul și sarea cooperativei, justificînd simplu: eu am lucrat cu ele și sînt ale mele. ● De mai multe luni, pe strada Jiului din Capitală se află o groapă. N-o astupă nimeni și toată lumea dă-n ea. ● Știați că un metru cub de reziduuri menajere poate conține pînă la 300 de kilograme de materiale refolosibile? ● În județul Argeș a fost organizat un simpozion al drumarilor. Totul a mers ca pe roate. ● Era vorba că tramvaiele de pe Calea Moșilor vor fi silențioase. Au muzica basculantelor. ● Cel mai bine aprovizionat aprozar din cartierul Drumul Taberei este numit Fortuna și se află la stația Dr. Taberei nr. 31. N-am aflat cum se numește responsabilul ● Minerii din Petroșani au necazuri cu conducătorii autobuzelor 31-HD-5151 și 31-HD-583 care nu prea au idee de ceea ce se numește auto-taxare. ● La Miercuria Ciuc a avut loc cea de-a III-a ediție a Maratonului sănătății. De la copii la bunici toată lumea a alergat pe rupte. ● Toboganele stricate de la blocul 03 din Bulevardul Metalurgiei nr. 33 din sectorul 4 dau o imagine nu tocmai plăcută. Dacă

CORNEL NISTORESCU ■

Un motel care nu poate fi dat de model

Fără discuție, Giurgiu a intrat în circuitul marilor orașe. Săptămîna trecută, mai exact în 11 iunie, la cele două micuțe hoteluri nu era nici un loc. Și fiindcă trebuia să rămîn peste noapte, în orașul de pe malul Dunării, am îmbrățișat cu bucurie sfatul de a dormi, peste noapte, la așa-numitul motel de la „Vamă”. Pînă la respectivul motel am traversat orașul, se înțelege pe jos, pe sub o boltă de pomi unde se simțea un iz ușor de floare de tei. Motelul o construcție nouă și, fără să greșesc cu nimic, modernă a fost amplasat chiar la punctul de frontieră, în vecinătatea podului de peste Dunăre. Motelul are și o mică grădină unde intr-un spațiu verde se găsesc chiar și câteva căsuțe. Mai există și un bar și restaurant unde pe un fundal de muzică oți să-ți și potolești foamea. Pînă aici toate bune. Ar mai trebui spus că holul motelului este chiar foarte frumos, iar un plafon acoperit cu sticlă lasă să cadă în interior o lumină molațecă. O scară interioară care se încadrează cu întregul decor duce către camerele motelului. Am fost beneficiarul, să soun așa, camerei cu numărul 213. O cameră micuță cu vedere către cîndurile de mașini care veneau sau își căutau drum către lume. La fereastră, cîteva perdele au darul să aducă o lumină dis-

luăm în calcul și gunoaiile aruncate în spatele blocului și dezordinea avem un peisaj în care spiritul gospodăresc nu se mai vede deloc. ● În județul Harghita a avut loc o săptămîna dedicată „ocrotirii naturii și a mediului ambiant”. Șirul de manifestări a conturat ideea că săptămîna trebuie extinsă la nivelul unui an. ● Lingă blocul I 10 din str. Arieșul Mare nr. 3 din sectorul 6 a început întii o organizare de șantier. Dar de la asta s-a trecut rapid la lucrări de confecții metalice și astfel la 10 metri de geamurile locatarilor, pe trei schimburi, funcționează o impecabilă sursă de zgomot. Cadrele didactice ale Institutului politehnic, în majoritate în acest bloc, au ajuns cu nervii la pămînt și încearcă să se apere de „muzica” motogeneratoarelor. Poate le mai apără cineva. ● În ciuda dispozițiilor legale care nu mai lasă loc de discuții, predarea ambalajelor goale, în special a sticlelor și borcanelor e în continuare un fapt la discreția vinzătorilor din magazinele alimentare. ● Corul Madrigal sub bagheta dirijorului Marin Constantin a cîntat în sala clubului muncitoresc din Uricani. ● Simeria are nevoie de un cinematograful pe măsura orașului. ● În Pitești există un cartier numit Avuzul de apă. Numele vine de la o veche instalație de alimentare cu apă a zonei respective, astupată cu izvor cu tot de oameni cu idei uscate. ● Școala generală din comuna Izvoru, județul Argeș este o mare producătoare de viermi de mătase. Ca să obțină mai mult elevii au pus la cale și o plantație de duzi. ● Disputa vacii cu oaia: vacile de la C.A.P. Bradu, jud. Argeș sînt în mare dispută cu oile aceleiași instituții, care le mîncă iarba. De ciudă, vacile mîncă numai pe loturi seminciere și amenință că într-o bună zi, cînd vor termina hrana, să înceapă lupta împotriva oilor. ● Cine intră în dispensarul din Albești, județul Ialomița este întîmpinat de un ciine. Medicul nu-i. ● Casa de cultură a sindicatelor din Hunedoara a organizat o stațiune camerală cu participarea unor orchestre de prestigiu. ● Pe Bulevardul Armata poporului din Capitală, la parterul ultimului bloc din București, se află un restaurant cu autoservire unde toată lumea se indelectinește doar cu băutul de bere. Dezordinea e de nedescris iar responsabilul de negăsit. ● La Popasul Vlăsiei (între județul Dimbovița și Sectorul Agricol Ilfov) în ziua de 21 iunie era inventar, în ciuda faptului că înăuntru ospătării benchetuiu pe cînte iar afară se bea bere. Inventar sau leno? ● În ciuda obligației (și nevoii) de a se preocupa pentru ridicarea calității produselor, întreprinderea viei și vinului din Alba Iulia a desființat exact postul de biolog. De ce? ● În mai toate pietele Capitalei se găsesc de vânzare cantități impresionante de nuferi. ● La ora închiderii editiei, 154.000 de hectare pe care au fost orz au devenit arături. Mai începe o primăvară pînă la toamnă.

SORIN POSTOLACHE ■

Dincolo de aparențe...

Cum se poate

„intra la apă”?

Foarte simplu. Încerci să faci ceva, ceea ce nu te pricepi dealfel, dar ai impresia că te veie... descurca. Și încă într-un mod avantajos, că altfel ce rost ar avea să... Tentația avantajelor devine invers proporțională cu sfidarea riscurilor, a consecințelor la care te expui. Și ar mai trebui să adăugăm, la care te expun cei care îți acordă credit să îndeplinești o atribuție pentru care nu ai nici competență, nici responsabilitate morală. „Cazul” fostului gestionar al magazinului nr. 187 Fierărie din Sinaia — Gheorghe Belintă — ca și multe altele de altfel, demonstrează, cu prisosință, cit de repede se poate metamorfoza un om obișnuit cu preocupări normale, corespuizătoare nivelului său de pregătire profesională și educație civică, într-un infractor.

Cinci ani lucrase G.B. ca muncitor necalificat la I.C.S.M. Sinaia (1979—1983), cînd a fost promovât în funcția de gestionar al magazinului sus-amintit. Fierărie, promovarea într-o funcție presupune aprecierea de către factorii de răspundere a calităților moral-profesionale, a experienței acumulate și a garanției pe care o prezintă candidatul, în vederea îndeplinirii ireproșabile a îndatoririlor ce-i revin. Să fi fost, oare, mai-marii de la I.C.S.M. Sinaia convinși că G.B. este omul potrivit pentru a deveni gestionarul unui magazin, chiar și de dimensiuni reduse, dar unde se valorifică zilnic mărfa de zeci de mii de lei?

Se mai impune, în asemenea împrejurări, un auto-proces de conștiință: „Voi fi eu în măsură să gestionez un magazin, fără să ajung în situația de a suporta cine știe ce consecințe?”

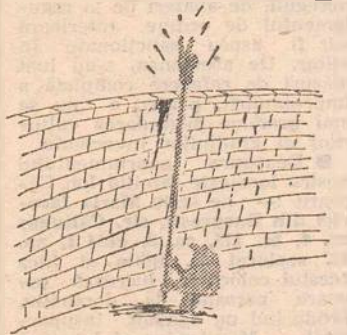
Nu. Categorie, nu s-au pus asemenea întrebări nici de către cei care l-au promovât și nici de cel în cauză. Altfel nu s-ar fi ajuns ca numai după un an de zile Gheorghe Belintă să fie reținut și cercetat pentru delapidarea sumei de 138.453 lei. Ceea ce înseamnă o pagubă produsă lunar avutului obștesc, de peste 10.000 lei în medie. Ceea ce mai înseamnă că, în medie, zilnic, G.B. vira mina în tețghea și cheltuia în interes propriu și în alte scopuri — după cum vom reține în rîndurile următoare — circa 400 lei.

„De cite ori mergeam la depozite, pentru a urgenta livrarea de produse, inclusiv pentru încărcarea acestora în mijloace de transport — declară acesta la miliție — iar ofiterii Ionel Arghiroiu, șeful serviciului economic și Dan Anastasiu, de la cercetări penale, confirmă că nu puține din susținerile celui în cauză au o bază reală — trebuia să fiu atent cu cei care puteau să mă ajute, adică le dădeam fie diferite sume de bani, fie țigări străine, pe care le procuram tot cu bani din gestiune. Am oferit unor persoane cu funcții de răspundere din I.C.R.M. Ploiești, țigări străine și mese la diverse localuri din Sinaia, plătind costul acestora tot cu bani din gestiune. Am dat și bani cu împrumut, care nu mi-au fost restituiți încă (la data începerii cercetărilor, n.n.) numitei Manta Andrei, 12.000 lei, lui Vasile Voica — șef birou, i-am dat bere și țigări în valoare de 11.000 lei, și altele...”

Cu alte cuvinte, o promovare echivalentă cu... „intrarea la apă”.

Cum este posibil să fie privită cu atîta ușurință nu doar o pîrticică din avutul obștesc, respectiv gestiunea incredințată unui asemenea reavenit, dar însăși soarta celui în cauză care, pe lingă nepricepere, mai era stăpînit și de mentalități retrograde?!

MIHAI GROZAVU ■

■ In ziua de 30 mai a.c. tatăl meu se afla, împreună cu cei doi fii ai mei, în Parcul „Morarilor” din Șoseaua Pantelimon, sectorul 2, București. Din joacă ori din neatenție, fiul meu Cătălin Mușata, în vîrstă de 9 ani, a pus piciorul pe bara porții de la intrare. Poarta masivă, de circa 2,5 tone, s-a prăbușit și l-a strivit. Discutînd cu cetățenii și copiii care locuiesc în împrejurimi, am putut afla, cu aceeași neferită durere, că poarta a mai accidentat grav alți 4 copii, dintre care pe doi am reușit să-i identificăm: Andrei Popa și Iulian Constantin, rămași cu grave traume psihice și fizice. În sprijinul afirmațiilor mele privind lipsa de responsabilitate a funcționarilor Administrației Domeniului Public a sectorului 2 stă și faptul că și acum o poartă este legată cu sîrmă (?), iar alta este dusă pentru cercetări. Cu sufletul îndurerat vin și vă rog să faceți publică scrisoarea mea, pentru a trage la răspundere pe cei vinovați de nepermisa nepăsare. **Mușata Stila, Șoseaua Pantelimon nr. 2, bl. 11-B, sc. A, ap. 25, etaj 7, sector 2, București.**

■ Colindînd pămîntul din orașelul unde domulează (Vălenii de Munte), un pădurar bătrîn mi-a destăinuit secretul unei plante din flora spontană, locul de unde poate fi culeasă și, mai cu seamă, foloasele pe care le aduce în vindecarea bolilor de urechi. Am reușit astfel să vindec vreo 60-70 de persoane cu forme de otită incipientă, otită congenitivă sau nesupurată, înfocînd adevărate fișe de observație. Nu cer nici un fel de favoare, dar avînd în vedere interesul pentru vechi experiențe populare, am gîndit că este bine să vin neîntîrziat în sprijinul eventualilor suferinzi. **Călin N. Tureu, str. Progresului nr. 56, Vălenii de Munte, județul Prahova.**

■ Primim de la **Consiliul popular județean Suceava**: Pentru nerepectarea atribuțiilor de serviciu, Eugenia Romanuc a fost schimbată din funcția de șef unitate de la „Pensiunea” nr. 1, aparținînd de Stațiunea balneo-climaterică Vatra Dornei, și trecută ca ospătar 3 la restaurantul „Bradul”. Intrucît cu ocazia controlului s-au constatat și alte deficiențe s-a solicitat conducerii O.J.T. Suceava să efectueze urgent o revizie contabilă la „Pensiunea” I Vatra Dornei. În context mai sîntem instințiați că Ioana Morosana — o altă petentă — și-a reluat vechiul loc de muncă pe care l-a avut anterior la „Pensiunea” I, aparținînd de stațiunea balneo-climaterică mai sus-numită.

■ Afecțiunile de prostată — spune medicul — sînt recurente îndeobște la bărbații între 50 și 70 de ani. La 50 de ani unul din trei, la 60 de ani doi din trei, iar la 70 de ani aproape toți bărbații suferă de afecțiuni ale prostatei. Paleative sînt dar, în final, se procedează de regulă la extirparea prostatei prin intervenție chirurgicală. Semnalăm cu vreme-n urmă excepționala descoperire a unui colectiv de medici clujeni în frunte cu conf. dr. Pavel Petcu, de la I.M.F. Cluj-Napoca, care a reușit să obțină ADENOSTOP-ul, un extract din gimpe, care vindecă efectele neplăcute ale prostatei survenite la vîrsta senectutii. Am primit mai multe scrisori prin care sîntem rugați de oamenii suferinzi să intervenim pe linia Ministerului Sănătății ca ADENOSTOP-ul să intre în farmaci și, prin urmare, să i se fixeze prețul. Cînd este vorba de sănătatea oamenilor, orice întîrziere este păgubitoare.

■ **Consiliul popular al sectorului 2** răspunde la scrisoarea lui Constantin Olariu, care ne semnase abateri ale unor oameni de la baza de producție CET Sud (str. Fizicienilor), aparținînd de Antrepriza Electromontaj București: Aspectele sesizate se confirmă, ele fiind prelucrate cu toți oamenii muncii din unitate, cărora li s-a pus în vedere că astfel de nereguli, de abateri de la regulamentul de ordine interioară vor fi aspru sancționate în viitor. De asemenea, s-au luat măsuri de refacere completă a împrejurimii, pentru a nu se mai produce degradarea culturilor și grădiniilor învecinate.

■ Deasupra apartamentului nostru locuiește familia Ion Căpraru — ne scrie **Maria Iacovic din București, str. Căltunș nr. 4, bl. 175, sc. 3, etaj I, ap. 42, sectorul 4**. Sofia și fiica acestui colocatar lucrează co-voare persane la domiciliu, producînd un zgomot insuportabil. — Menționăm că lucrează fără autorizație, că judecătoria

sectorului 4 ne-a dat dreptate în scris, amintînd că Legea nr. 10, prevede că nimeni nu are dreptul să perturbe liniștea blocului. Am sugerat familiei Căpraru să se angajeze la Cooperativa Ar. Populă, secția Cov. e., din str. Smîrdan nr. 12, unde este multă nevoie de forță de muncă, și unde nu ne-ar mai putea perturba liniștea ce ne e atât de necesară.

■ **Dumitru Dobre din comuna Voluntari, str. Nelu Măhănescu nr. 30, Sectorul Agricol Ilfov**, este bunicul a trei fetițe minore: Ionela și Antoaneta, în vîrstă de 10 ani, și, respectiv, Nicoleta, de 8 ani. Din anul 1980, Steliana Bonta și-a părăsit fetițele. În urma sentinței civile nr. 8319, din 4 decembrie 1984, Judecătoria sectorului 2 stabilește ca tatăl minorelor, Nicolae Nedelcu, din Fetesti, să plătească pensia alimentară, precum și alocația de stat aferentă, pe care a ridicat-o ilegal Cezar Bonta de la Spitalul din Fundeni, actualul tată-adoptiv al copiilor. Ce pot face doi buncici bătrîni și bolnavi, cînd mama a trei fetițe, Steliana Bonta, nu vine preț de 9 luni să-și vadă fetele? Cînd tatăl lor bun, Nicolae Nedelcu, din Fetesti, uită să trimită elementara pensie de întreținere, iar actualul tată-adoptiv, Cezar Bonta, ridică alocația de stat pentru copii chiar de la Spitalul din Fundeni și uită să dea un bănuț fetițelor, care, oricum, trebuie întreținute și îmbrăcate?!

■ **Locatarii din Șoseaua Sălaj nr. 137, bl. 69 A, sc. I, sectorul 5, București, semnalează** că noul colocatar de la apartamentul 1, aceeași scară, pe nume Ioan Hagianoglu, mutat în noiembrie 1984 în imobil, împreună cu Aurora Bălănescu, le face viața imposibilă. Cu data de 1 aprilie 1984, Aurora Bălănescu preia contractul de închiriere a apartamentului nr. 2, în urma decesului a doi bătrîni. De ce ne serie asociația de locatari din șoseaua Sălajului? Mai sus-numiții Hagianoglu și Bălănescu au transformat cele două apartamente într-o adevărată crescătorie de ciini și pisici. Ei dețin în apartament mai mulți ciini mari și 8 pisici, făcînd insuportabilă locuirea pe aceeași scară.

■ **Cătălin Tutuianu Cezar** ne scrie împreună cu alți tineri din comuna Mătăsari, județul Gorj, că lucrînd la I.M. Jilt, nu au nici o posibilitate să-și petreacă timpul liber într-un mod plăcut, util, recreativ. Căminul cultural arată ca val de el, cinematograful e uitat de lume. Vizionarea filmelor se face pe lăzi de ambalaj, de seri de dans și discotecă nici pomenală. Tinerii din Mătăsari solicită să fie ajutați în împlinirea îndreptățiilor lor deziderate culturale-recreative.

■ **Elena Duțu din comuna Ruhoci (județul Bacău)** aduce aminte, prin intermediul revistei, că Ștefan Mișca, din satul Lesperi, comuna Gîrleni (județul Bacău), a plecat la mina Uricani (Hunedoara), uîtînd cu totul de cei trei copii. Mama acelorasi copii și-a mutat domiciliul la Uricani (aleea Teilor, bl. 24, ap. 24/9), sperînd într-o redresare a situației, dar tatăl a dat bir cu fugiții și nu le trimite nici o veste. Elena Duțu, fără serviciu, cu trei copii minori, se descurcă greu în atari condiții, intrucît Ștefan Mișca a uitat și de banii copiilor și de obligațiile de părinte.

■ Pensionarul **Gheorghe Isăcescu (str. Unității nr. 130, bl. B-4) din București** laudă inițiativa unui arhitect al cărui nume nu a reușit să-l afle. Despre ce ar fi vorba? În strada Unității s-au făcut unele demolări, dar a rămas în picioare un nuc, zice el, un exemplar deosebit, în vîrstă de 70-80 de ani, care acoperea cu coroana sa cel puțin două gospodării. Buldozistul a crutat însă nucul, iar inginerul proiectant și arhitectul s-au ținut de asemenea, cont de el. Acum bătrînul nuc falnic domină curtea unor blocuri nou construite. Bine ar fi, sugerează Gheorghe Isăcescu, să țină cont și alții de astfel de podoabe ale Capitalei noastre.

■ Am 28 de ani, de profesie sînt strungar, avînd categoria a V-a. Doresc să-mi continui studiile la seral, pentru a deveni subinginer — ne scrie **Vasile Drugu**, de la Întreprinderea de avioane din Bacău, domiciliat în str. Mironului nr. 7, bl. 7, sc. B, ap. 25. Îi urăm succes.

■ **Aurelian Tunea** este economist la I.A.S. Mircea Vodă, ferma nr. 8, Șutești (județul Brăila) și locuiește într-un apartament aparținînd Consiliului popular Șutești. În respectul imobil — ni se plînge el

— nu se asigură cele mai elementare condiții de viață. Apa este cîrâtă cu bidoanele de la mari depărtări. Plouă în apartament și casa scării arată urit. În ciuda acestui fapt, dacă spui ceva, nu ți se mai prelungește contractul de închiriere a apartamentului ori nu ți se schimbă butelia. Sîntem o familie tînără, avem un copil. Sofia este economista la C.A.P. Șutești. De ce, oare, consiliul popular din localitate ne face atîtea greutăți, cită vreme sînt persoane în bloc care au mari restanțe la cheltuielile de întreținere și la plata energiei electrice, sau persoane care nici măcar nu sînt încadrate în muncă?!

■ Eu și fetița mea am urmat tratamentul lui Horia Bucur de la farmacia nr. 37 din Sebeș Alba, împotriva bronșitei asmatoforme. Menționez că rezultatele sînt de-a dreptul uimitoare. În prealabil am fost la două cure balneare, dar ameliorarea simțitoare a bolii s-a resimțit abia după primul tratament al acestui farmacist admirabil, care este Horia Bucur. Am dorit o reprograre și mi s-a răspuns telefonic că din cauza afluenței, nu voi reuși. Ați văzut un copil în criză de astm? Ar trebui găsită o soluție pentru ca de medicamente să poată beneficia toți cei suferinzi de boala aceasta imposibilă și sîcîtoare.

■ **Consiliul popular județean Satu Mare** răspunde la scrisoarea lui Vasile Contîș: Urmare accidentului suferit, în baza asigurării făcute la Sucursala județeană ADAS Satu Mare și a sentinței civile nr. 4.057 din 30 august 1984 a Judecătoria Satu Mare, i s-a plătit suma de 5.000 lei cu titlul de despăgubiri.

■ **Daniela Marinescu** — o vedetă în fotografia pe care v-o trimit — are doi ani și cinci luni, ceea ce nu o împiedică să îngrijească cu pasiune și să-și

hrănescă „bătrîna” capră care-i dă lapte. O fermă „în nuce” (**Dumitru Marinescu, aleea Istor nr. 9, București.**)

■ **Asociația locatarilor din șoseaua Berceni, bloc 128, nr. 49, sectorul 4, București**, ne sesizează că, deși blocul a fost dat în folosință de 7 luni, apartamentele încă nu au fost racordate la gaze, nu merg televizoarele la antena colectivă, nu funcționează liftul la cele două scări ale blocului, instalațiile sanitare sînt defecte, energia electrică încă provine de la rețeaua electrică a șantierului. Cu alte cuvinte, remediile la blocul 128 din șoseaua Berceni merg, cum se zice, mai mult la deal decît la vale.

■ Primim de la **Procuratura județeană Vaslui**: Urmare sesizării Enei Ștefănescu din Bogdănești-Ulea, care a apărut în nr. 11 al revistei dvs., din 15 martie 1985, vă facem cunoscut că, cercetînd situația, s-a constatat că aceasta a fost înșelată într-adevăr de Marghioala Furcoi cu suma de 1.077 lei. Astfel, prin rechizițiul nr.623/P/1985 al Procuraturii locale Bîrlad, Marghioala Furcoi, a fost trimisă în judecată pentru infracțiunea prevăzută de Codul de procedură penală.

■ Au fost rezolvate favorabil scrisorile următorilor cititori prin încadrarea lor în muncă: Elena Stachia a fost repartizată ca muncitoare la IJECOOP Piatra Neamț; Maria Constantin a fost încadrată ca strungar la I.A.P. Colibași, Elena Cazaclu

— muncitoare la Întreprinderea de nasturi și mase plastice București; Carmen Toma a fost repartizată ca ajutor ospătar la O.J.T. Neamț; Silvia Butică a fost încadrată ca agent asigurări ADAS la ADAS București. Petronela Harieta Ambroza lucrează la Întreprinderea de bere și spirt Iași; Doina Manole — lucrător comercial la BJATM Piatra Neamț.

■ Primim de la **Consiliul județean de control muncitoresc al activității economice și sociale Gorj**: Analizînd solicitarea muncitorilor de la Întreprinderea electrocentrale Rovinari, care fac naveta pe ruta Ticleni — Termocentrale Rovinari, s-a stabilit, împreună cu conducerea I.T. Auto, prelungirea traseului autobuzului de Bîlteni-Rovinari, pînă la Ticleni.

■ Un fapt de viață, transmis nouă de către **Adrian Stoian**, din Reșița: **Ionel Crăciunescu**, mecanic la pompele ce asigură apa pentru satul și mina Lelese, a zăgrăvit și vopsit — în timpul său liber — cantina și încăperile unității miniere respective. „Pentru ca acolo, în inima munților Poiana Ruscă, să fie totul frumos!” — încheie corespondentul nostru.

■ Recent, la cinematograful „Luceafărul” din Satu Mare a avut loc o premieră absolută: darea în folosință a unei instalații de proiecție cu dublă funcționalitate: pentru filmele panoramice și pentru filmele în relief — stereoscopice. Pentru vizionarea acestora din urmă, spectatorii folosesc o pereche de ochelari în două culori (de tipul celor ce s-au împărțit spectatorilor unor proiecții experimentale ce au avut loc în Capitală, acum cîțiva ani). Realizarea instalației despre care vă relatez este rodul preocupărilor colectivului de tehnicieni de la Întreprinderea cinematografică a județului Satu Mare, colectiv ce și-a făcut o prezentă activă în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”, soluțiile aplicate constituînd subiectul a trei lucrări înscrise în faza interjudețeană a festivalului (**Peia Nicolae, Satu Mare.**)

■ **Primarul comunei Sărulești, Ion Chirea**, ne răspunde în urma articolului „O navetă dulce”, apărut în revista din 7 iunie a.c.: Dovedindu-se a fi temeinice cele relatate s-au luat următoarele măsuri: medicul **Dorina Chelărescu** a fost sancționată cu reținerea a 10 la sută din retribuție pe o perioadă de trei luni; medicul **Elena Floca Popescu** și asistenta **Elena Constantin** au fost sancționate cu muștrare. În același context al măsurilor amintim că s-au afișat programele de consultație ba, mai mult, s-au fixat ore de consult atît în cursul dimineții cît și după amiază. De asemenea, s-au luat și alte măsuri privitoare la curățirea și igienizarea dispensarului uman și a dependințelor aflate în gospodăria sa.

■ În urma sentinței civile nr. 2.960, emisă de Judecătoria sectorului 1 și a sedinței în instanța de recurs, emisă de Tribunalul sectorului 5 București și rămasă definitivă ne scrie **Sevastița Secieru, din str. Toporasi nr. 31, bl. 1, sc. C ap. 119, sector 5 București** s-a hotărît ca fostul meu soț, **Floarea Brăileanu**, lucrător la A.T.C.M.E.R.I.C. București, să plătească pensia de întreținere de 1.000 lei lunar pentru copiii noștri, **Mihai** și **Elena**, de 8 și respectiv 11 ani. M-am adresat conducerii respectivei unități bucurestene sesizînd faptul că fostul meu soț nu și-a achitat elementarele obligații față de copil al căror tată este, dar nu am primit nici un fel de sprijin.

■ Cu circa 2 luni în urmă am citit un caz similar. Despre ce este vorba? Este vorba despre un răspuns dat de Consiliul Popular al Municipiului București privitor la persoanele care absentează mai multe luni dintr-un an din localitate și din locuință și care persoane sînt absolvite de la plata unor cheltuieli de întreținere la bloc. În ciuda faptului că am respectat uzanțele și mi-am făcut cererea în scris atît anul trecut cît și în acest an conducerea asociației noastre nu tine seama că de fapt și de drept este o înlesnire legală. (**Ion Vi-**

drăscu, str. Rușeți nr. 3, ap. 17, sector 6 București.) Unde-i lego nu-i tocmală.

■ Atribuțiunile de serviciu imi cer să port costum uniformizat — ne scrie **Ion Nicu, om al muncii în cadrul Autobazei nr. 5 călători din Balș, județul Olț**. Prin urmare, autobaza a făcut demersurile necesare și comanda a fost înaintată către atelierul de croitorie specializat din Pitești (responsabil **Ion Barbu**). În prezența sefului autogării, **Constantin Stroe** s-au făcut măsurătorile cuvenite, iar mai apoi probele. De amintit că autobaza mi-a refînat suma de 1.936 lei, contracostul acestui costum! Costumul meu, de necrezut, a ieșit de pomină: pantalonii mult prea largi, de încăpeam doi într-un nădrag, iar vesta exagerat de strîmtă, bună pentru un școlar. Văzînd casual-maua vestimentară, normal că am dat haina la rebus și refăcut. Ce țî-c că din luna noiembrie 1983 și pînă în prezent, în ciuda insistențelor de toate felurile și pe toate căile, nu pot să intru în posesia costumului uniformizat atît de necesar feului muncii și prestației noastre.

Pagină realizată de **DORIN SALAJAN**

Poșta redacției

Vasile Horvat — Ormeniș (Alba): Puteți fi menținat în sistemul de asigurări, urmînd să cotizați în continuare și să livrați produse la fondul de stat pentru a putea beneficia de drepturile de asigurări sociale și de pensie pentru o durată de contribuție de minimum 10 ani.

■ **Vasile Atodiresci** — Brașov: Prevederile la care faceți referire, privind plata cu spor la retribuție nu se aplică în cazul dvs., deoarece se referă la muncă peste programul de lucru, iar acest spor se poate plăti numai în cazul în care orele prestate peste program nu au putut fi compensate cu timp liber corespunzător în termen de 30 de zile. ■ **Marin Paraschiv** — Crîngurile (Dimbovița): Cu o vechime în muncă în C.A.P. de numai 5 ani nu puteți fi înscris la pensie. ■ **Carolina Apai** — Jibou (Sălaj): Ajutorul social nu se transmite urmașilor. ■ **Aurica Florea** — București: Intrucît aveți domiciliul stabil în altă localitate nu puteți primi locuință în Capitală. ■ **Ion Zemeleagă** — Cîmpulung (Argeș): Dacă în cursul anului 1984, soția dvs. a efectuat concediul de odihnă și a avut și concediul pentru îngrijirea copilului bolnav (conf. art. 157 din Codul Muncii), pentru anul 1985 are dreptul la concediul de odihnă. ■ **Gheorghe Rusu** — Gălănești (Suceava): perioadele lucrate după pensionare nu se includ în vechime în muncă. ■ **Maria Szabadi** — Dej: Copiii au dreptul la pensie de urmaș pînă la vîrsta de 16 ani sau dacă continuă studiile pînă la terminarea acestora dar fără a depăși vîrsta de 25 de ani. Copiii care au beneficiat de pensie de urmaș pînă la vîrsta de 16 ani și au devenit invalizi înainte de această vîrstă, primesc în continuare pe toată durata invalidității un ajutor lunar. ■ **Marin Voica** — Buzău: Cel care a lucrat în unitățile cooperativei meșteșugărestă sau în alte sectoare cu sisteme proprii de asigurări sociale și au o vechime în muncă în sectorul de stat de cel puțin 5 ani, au dreptul la pensie de asigurări sociale de stat dacă perioada în aceste sectoare este mai mare de 10 ani. ■ **Angela Ursu** — Vatra Dornei: Locuințele cumpărate din fondul locativ de stat sau construite cu sprijinul statului sînt scutite de plata impozitului pe timp de 10 ani. ■ **Emilia Simeria** — Oțelu-Rosu: Dacă medicul de specialitate, care vă are în evidență pentru afecțiunea de care suferiți, recomandă tratament cu autovaccinul total preconizat de dr. Băcanu, puteți veni la Spitalul de Urgență din București unde vi se poate prepara autovaccinul recomandat.

■ **MARGA NEDELEA**

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11 — 14.

Steaua a câștigat și Cupa

După 9 ani, Steaua din nou la ora evenimentului: Stoica arată publicului trofeul decernat noii campioane, iar Iovan pe cel oferit câștigătoarei Cupei. Bravo, Steaua, îți dorim o cât mai lungă carieră în C.C.E.!

Fotografie de VICTOR RADULESCU

Am vrut o finală mare, cum ni se și promisese. A ieșit însă una fără strălucire, ambele formații acuzând oboseala fizică și psihică a finalului de sezon, iar Craiova și lipsa a 2 titulari, între care a golgeterului Cămătaru. Steaua, cezarului ce i se cuvine, a câștigat pe merit, dovădindu-se superioară la toate capitolele: vitează de joc, perioadă de dominare, ocazii de gol etc. Lănia ei de mijloc a decis, oferind atacanților multe baloane de fructificat. Dacă Petcu și, mai ales, Majaru (dealtfel și înlocuit) n-au fost în vervă, în schimb Băloni (cel mai bun stelist duminică) și Stoica (deși fără ruperile de ritm din meciul cu Dinamo) au împins mereu jocul spre poarta lui Lung, stăpînind cu inspirație și dezinvoltură mijlocul terenului. Apariția lui Balint, pe locul unui Lăcătuș încă nerestabil, a grăbit acțiunile militarilor, care au arătat, și în finala Cupei, că alcătuiesc o formație de atac, avînd în Piturcă un puncher redutabil. Dincolo de incursiunile ofensive ale lui Iovan, apărarea Stelei nu ne-a impresionat. Aici credem că e „buba”, către acest compartiment, în care Bumbescu (deși în creștere) e încă vulnerabil, trebuie să se îndrepte atenția antrenorilor Jenci și Iordănescu. Fără a face o analiză a jocului Stelei (vom reveni săptămîna viitoare), se cuvine să repetăm că ea a realizat mult rivnitul event (după 9 ani și tot cu Jenci la timonă) în modul cel mai logic, dominînd sezonul de la un capăt la altul. După cîțiva ani de căutare, Steaua și-a găsit formula și cadenta, afișînd frumoase promisiuni înaintea par-

tecipării în Cupa campionilor. Ne-a bucurat, legat de asta, declarația pe care antrenorul Emerich Jenci ne-a dat-o după meci, ea dezvăluind modestie și luciditate: „Consider dublul succes drept o etapă de pregătire pe drumul unei cit mai onorante reprezentări în C.C.E. Am dori să fim, pe planul performanței, demni urmași ai lui Dinamo și ai Universității, împreună cu care, adăugînd și pe Sportul studentesc, să ridicăm fotbalul românesc la nivel european”. Adresînd convenitele felicitări Stelei, jucătorilor, antrenorilor și conducătorilor ei nu ne putem reprimă un reproș: și în finala Cupei, dar și în alte confruntări (vezi cea cu Dinamo), echipa din „Ghencea” a avut sfîrșituri de meci urite, lipsite de respect nu atît față de adversari (la urma urmei, câștigă cine poate!), cit față de public. La o formație de calibrul Stelei, cu pretenții atît de justificate, nu era și nu e permis să plimbe, minute în sir, mingea către propria-i poartă, propunîndu-și (scop neatîns!) ridiculizarea adversarului, dar compromițînd o prestație nu o dată, pînă atunci, de aleasă tinută.

Intrată fără Ungureanu și fără Cămătaru, ambii cu întinderi musculare, dar cu ultimul sperîndu-se pînă la stadion (motiv pentru care virful de atac al naționalei a apărut și pe foile înfățișate la masa presei!), Universitatea s-a văzut, din start, handicapată psihic, Cămătaru fiind, vă reamintim, autorul a 4 goluri în poarta Stelei cu exact o săptămîna mai devreme. Inuși Jenci recunoștea că, cu Ungureanu și cu Cămătaru în

teren, altul ar fi putut fi meciul. Numai că acesta trebuie judecat, credem, după ce-a fost, nu după ce-ar fi putut să fie. Sigur că e regretabil, privind și prin prisma spectacolului prezumtiv, că Rodion Cămătaru s-a accidentat chiar vineri, dar mai regretabil e că fără el Craiova n-a părut capabilă să forțeze trofeul. A jucat fără vigoare, fără speranță, prea mulți jucători parînd ieșiți din formă. Dacă Geolău (și el foarte slab) poate invoca o întindere, Iordănescu nu poate invoca nimic. Pînă la eliminare (min. 65), el s-a arătat greoi, frînă în toate acțiunile, impleticit, fără orizont. Inexplicabil rămîne faptul că Halagian nu și-a dat seama că dereglarea jocului la mijloc, unde doar Mănăilă a avut un serviciu util, se datorează lui Iordănescu, pe care ar fi trebuit să-l schimbe încă de la pauză, prevenind astfel și eliminarea unui jucător care și-a făcut din nervozitate o tristă faimă. E ceea ce, cu sinceritate, regreta antrenorul Craiovei după meci, dar zăburile fuseseră aruncate. Mai puțin sigur și cu parte de vină la ambele goluri ni s-a părut Tilihoi, dar golul inseris de Piturcă a fost, după părerea noastră, și consecința omului în plus. Oricum, cartonașul roșu arătat de Dan Petrescu (inegal de cele mai multe ori) n-a fost, apreciem, justificat, fiind în discuție un simplu fault de joc. Au mai rămas Lung, Cîrțu și Ștefănescu. Primului i se impută (de către unii) ambele goluri. N-am zice, chestiunea e discutabilă. Am zice însă că, avînd un Lung în formă excepțională, Craiova ar fi putut, cîtar și fără Ungureanu și Cămătaru, să opună o replică mai puternică Stelei, nu fără șanse de izbîndă. Numai că Lung a fost, duminică, un portar obișnuit, fără scripșurile care l-au consacrat. Din fuleu, prin surprindere, Cîrțu a marcat un gol superb, dar izolat (și „contrat” adesea neregulamentar de Bumbescu, sub ochii îngăduitori ai arbitrilor), el n-a putut mai mult. Peste toți, coechipieri și adversari, s-a ridicat Ștefănescu, riguros, exact, calm, adevărat fotbalist de rasă. Dealtfel, la sfîrșit, Iordănescu a simțit nevoia să exprime sentimentele (colective) inspirate de jocul de clasă prestat de Ștefănescu, oferindu-i, prin intermediul lui Ticleanu, buchetul de flori pe care îl primise la festivitatea de premiere. Frumos gest, memorabil. Mirările noastre. Eiu Iordănescu i-a răspuns tot cu o mirare: „Cum de ce i-am dat flori!? Pentru că a jucat excepțional”. Deși infrîntă, Craiova va continua în Cupa Cupei. Finala, cu toate că i-a pierdut o tresărare de orgoliu, cînd a egalat în 10 oameni, a descoperit (din păcate) o Universitate fără marile virtuți de altădată. Dar vrea e, cum se zice, lungă și multă (schimbări) se pot întimpla.

Sîntem din nou campioni Mondiali universitari la handbal!

Pentru a 5-a oară consecutiv, din 9 ediții disputate pînă acum, reprezentativa universitară de handbal masculin a României a cucerit titlul mondial, acest ultim succes, deopotrivă elogiat de spectatorii vest-germari, de specialiști și de agențiile de presă, confirmînd (o dată în plus) valoarea înaltă a handbalului nostru, a sportului românesc. Nu doar că jucătorii antrenați de Lascăr Pană și Cezar Nica și-au păstrat titlul dobîndit cu 4 ani mai devreme, în Franța, dar ei au impresionat, la ediția abia încheiată, prin virtuozitate, abnegație și spirit de echipă, susținînd 6 meciuri și cîștigînd tot atîtea: 31-16 cu S.U.A., 31-18 cu Italia, 35-20 cu Japonia, 48-36 cu Coreea de Sud, 29-25 cu Iugoslavia și, la capătul unei finale care a incîntat asistența de la „Eissporthalle” din Frankfurt pe Main, 23-20 cu U.R.S.S. Acest sir de meritate și frumoase victorii e cu atît mai prețios, au subliniat comentatorii prezenți la fata locului, cu cit handbalul nostru n-a

trimis la J.M.U. prima reprezentativă (au lipsit, între alții, Munteanu, Borș, Fölker ș.a., iar Stîngă, accidentat, n-a evoluat decît o repriză), ci o selecționată studentescă, cu multe elemente de perspectivă. Dintre care, alături de mai experimentații Marian Dumitru și Maricel Voinea, s-au remarcat Constantin Petre, Dumitru Berbec, Ion Mocanu, Doru Porumb, Adrian Ghimș și, firește, portarul Alexandru Buliga. Dealtfel, la capătul finalei, dominată net de tricolori în fata unei formații sovietice care se confunda cu echipa națională (afiată în pregătiri înaintea mondialelor din Elveția, martie 1986), reputatul antrenor Anatoli Evtusenko a tinut să-i felicite pe jucătorii noștri și, totodată, pe antrenorii lor, care „au reușit să organizeze exemplar jocul și să pună în practică idei tactice potrivite pentru fiecare adversar”. Cuvinte de laudă și prețuire la adresa elevilor lui Pană și Nica au avut, fără excepție, toți tehnicienii prezenți la competiție, concluzionînd că românii au fost cu adevărat cei mai buni, handbalul prestat de ei fiind modern, spectaculos și eficient. Nu ne rămîne, în încheierea acestor rînduri, decît să adăugăm felicitările noastre celor de mai sus, consemnînd încă o performanță de prestigiu a handbaliștilor tricolori, care s-au dovedit, la J.M.U., la înălțimea încrederii ce li s-a acordat, a excelentelor condiții ce li s-au pus la dispoziție. Bravo, băieți, mult succes la mondialele din Elveția!

Pagină realizată de OVIDIU IOANIȚOIA

„Carouselul” antrenorilor

Avem în față clasamentul final al diviziei A și aproape nu ne vine să credem: 13 din cele 18 echipe n-au încheiat campionatul cu antrenorii cu care l-au început! Dacă adăugăm acestui procent neobisnuit de mare, peste 70 la sută, și schimbările survenite în divizia B, 21 pînă înaintea ultimei etape (între care nume cu rezonanță ca Pigulea, Oaidă, Reinhardt ș.a.), căpătăm imaginea unui „carousel” care riscă să aducă, prin implicațiile sale, serioase prejudicii fotbalului românesc. Ceea ce e de neconceput în alte domenii, cum am reacționa dacă învățătorii sau profesorii copiilor noștri ar fi schimbați toată ziua, bună ziua?!, e permis în fotbal, în sfera căruia nu puțini sînt tehnicienii, unii cu merite recunoscute, care nici nu apucă bine să-și desfacă bagajele că se și trezesc dați afară!

Încercînd să deslușim mecanismul acestui fenomen, să ne fie permis să începem prin a furniza singurul exemplu pozitiv care ne vine în minte, cel al Sportului studentesc. Într-o lume a

fotbalului în care principalii autori ai acestui „du-te-vino” sînt conducătorii de cluburi, oricînd mai dispuși (cum plastic scria Ioan Chirilă în „Sportul” din 29 mai) să sacrifice dresorii decît caii. Sportul studentesc a tratat serios și cu discernămint „problema antrenorilor, optînd pentru un stil de muncă și un temperament potrivite profilului lotului de jucători. Dacă echipa din „Regie” și-a câștigat un loc fruntaș și respectat între protagonistele fotbalului nostru, asta se datorează (fără îndoială) și contribuției antrenorilor Ardeleanu și Dima, bine pregătiți profesional, harnici, echilibrați. Încă mai mult: făcînd din foștii secunzi Radulescu, Voica și Ardeleanu, pe rînd, antrenorii principali, Sportul studentesc a asigurat și continuitatea. Acumularile nu s-au risipit, iar echipa, ca o consecință logică, a dobîndit personalitate. Cazul acesta e, din păcate, izolat. Restul cluburilor, unele cu prestigiu, cu tradiție și-au făcut un prost obicei din a renunța la antrenori după cel dintîi eșec. Vilcea la Oblemenco după

meciul pierdut cu A.S.A., Corvinul la Nunweiler a doua zi după înfrîngerea din partida cu Baia Mare, Dunărea C.S.U. Galați la Pigulea după ratarea derbyului (pentru promovare) cu Petrolul, dar într-un moment în care, de reținut, echipa păstra încă (chiar dacă diminueate) șanse de a reveni în divizia A! Sigur, nu excludem posibilitatea ca într-un caz sau altul (din atîtea!), renunțările să fi fost justificate, poate chiar de dorit, dar nu-i mai puțin adevărat că, sub ochii neputincioși ai Federației, antrenorii au rămas și continuă să rămînă la discreția cluburilor și, încă mai grav, a ultimului rezultat. O astfel de mentalitate, am mai spus-o, e păgubitoare pentru fotbal și e datorită federației, în primul rînd, să intervină, oprînd „carouselul”.

Se poate vorbi, această idee se vîntură tot mai des (și la ea trimitte și Ioan Chirilă), despre o „scădere valorică” a corpului nostru de tehnicieni? Greu de răspuns, ieșirea din circuit (pe motive de vîrstă) a unor antrenori emeriti, Angelo Niculescu, Constantin Teacă, Ilie Oană, Valentin Ștefănescu, Ștefan Covaci, nefurnizînd decît o explicație parțială. Nu că tehnicienilor din fotbal nu li s-ar putea reproșa, și noi (chiar în această pagină) nu

ne-am sfiit să le-o spunem, o oarecare comoditate, detectabilă mai ales în ceea ce privește informarea, documentarea etc., dar la fel de bine se poate discuta despre o suită întreagă de experimente, majoritatea nereușite, de care se fac vinovate, să ne fie cu iertare, tot cluburile. Mai concret. O serie întreagă de valoare au fost „unși” peste noapte antrenori, lichidînd în cîteva zile o ucenicie care, normal, ar fi trebuit să dureze ani, sîrînd peste etape. Lipsiți de experiență, de simț pedagogic, foștii jucători, promovați forțat, au clacat repede și, în detrimentul lor și al fotbalului, au dispărut din prim-plan. Dumitrahe, Pescaru, Kun II, Dembrovșchi, Mocanu, Lupescu ș.a. sînt numai cîteva exemple pe o listă mult mai cuprinzătoare. Ieșirea lor din circuit, sperăm temporară, probează clar că și în fotbal graba strică treaba. Cum nu poți deveni de la o zi la alta meșter din caldă, tot așa nu poți deveni numai pentru că îți se arată simpatie și încredere, antrenor din jucător cit ai bate din palme! E nevoie să înveți, să cîștigi experiență, căci a fi antrenor, în adevăratul sens al cuvîntului, e o meserie, nu un divertisment. Se invocă, în favoarea promovărilor în-

tempestive, situația lui Lucescu și, procedîndu-se așa, se comite (după părerea noastră) o altă eroare. Se confundă excepția cu regula. Compromiterea (termen tare, dar cu acoperire) prematură a unor antrenori e cu atît mai regretabilă cu cit, pe lingă handicapul celor în cauză (cit costă un eșec? Intrebați-i pe Oțet sau pe Motroc, cadre universitare, îndepărtați din aria performanței, primul după ce va fi condus pe Craiova pînă în semifinala Cupei U.E.F.A. 9), fotbalul românesc pierde, prin ei, un posibil potențial de tehnicieni.

Ce-ar fi de făcut? Federația are datoria să se implice mai adînc. Forul său tehnic de specialitate, Colegiul central al antrenorilor, să vegheze mai atent, mai responsabil, Măcar la nivelul diviziei A se impune o atestare exigentă, nu de complezență, a tuturor celor cărora li se încredințează, fie și temporar, o echipă. Fără să avem pretenția de a fi epuizat subiectul, sugerăm Colegiului central să fie mai ferm și mai prompt, analizînd cauzele, nu efectele. Pentru că, și cu asta am încheiat, un fotbal puternic, competitiv, cum se vrea și trebuie să fie al nostru, nu poate fi conceput în afara unor tehnicieni temeinic pregătiți profesional și, obligatoriu, stabili.

Tricolorul românesc la 7193 de metri în Himalaia

O performanță de prestigiu a alpinismului nostru (2)

III. Sosirea în Nepal

O noapte de zbor. Avionul se apropie de Karachi. Ca din senin izbucnește o turbulență foarte puternică. Pasagerii au senzația că avionul nu mai zboară ci merge literalmente pe un drum denivelat. Motoarele sunt forțate la maximum. Dar nu se întimplă nimic. Peste câteva zeci de minute roțile avionului ating, în sfârșit, pista aeroportului. Emoțiile au dispărut. E ora 6.30. Dar altă surpriză. Plouă atât de torențial încât după numai un sfert de oră de la aterizare apa ajunge pe pista la o jumătate de metru înălțime. Alpinistii români se refugiază, împreună cu ceilalți călători, în aeroport. Se fac formalitățile vamale. Apoi un autobuz îi duce la hotelul Midway, hotel de tranzit unde vor rămâne până a doua zi. Nu se renunță la antrenamentul obișnuit. După câteva ceasuri de odihnă se face un marș de vreo 10 kilometri spre centrul orașului.

2 aprilie. Cursa aeriană pleacă din Karachi cu destinația Kathmandu. Alte 3 ore de zbor. Locurile din avion sunt doar pe jumătate ocupate. Se răsoiesc zărele. Furtuna și ploaia torențială de ieri au provocat pagube mari. 6 persoane și-au pierdut viața. Fotografii prezintă case și mașini distruse. Se trece pe deasupra Indiei. Avionul se apropie de granița nepaleză. Începe să se contureze și lanțul himalaian. Aproape o oră și jumătate se zboară în paralel cu el. Imaginea este fantastică. Bolta cerului are o claritate extraordinară. Creștele înzăpezite ale munților scilpeș orbitor în soare. Avionul zboară la 10-11 mii de metri altitudine. Și optmiarii vor parca să-i sfideze performanța.

Teribilele virfuri ale celor mai înalți munți din lume, unde s-au petrecut atâtea dramatice înclștări între voința omului și ostilitatea singurătății de stîncă și gheață ce refuza parcă să fie escaladată, par, văzute prin hubloul avionului, aproape idilice. Ca un decor de poveste în care nici o primejdie nu pînedește pe nimeni, iar urcușul e o sărbătoare a ochilor. Alb, mult alb, pur, virginal. Dar alpinistii știu că această inocență a virfurilor înzăpezite veșnic nu e decît o frumoasă minciună optică. O iluzie. În realitate, acolo jos, pe versanțele abrupte și înghețate, omul are nevoie de toate călătoriile sale fizice și morale pentru a învinge. Alpinistii privesc prin hubloul avionului altfel decît ceilalți pasageri. Aceștia vor păstra imaginea lanțului himalaian ca pe o amintire din timpul zborului, pe cînd alpinistii se gîndesc că în zilele

următoare se vor confrunta direct cu fortificațiile de țecere, stîncă și gheață. Desigur, într-un asemenea moment e greu să nu te întrebî de ce mai e nevoie ca omul să urce cu pasul înălțimile Himalaiei, dacă poate zbura deasupra lor? Stai așezat comod într-un fotoliu, ascultă muzică, bei ceaiul pe care ți-l aduce o stewardesă frumoasă și vezi... fără să înfrunți zăpada, viscolul, gerul, moartea, fără să cari greutatea în spate, fără să te expui avalanșelor ce te pot arunca în prăpăstie, fără să-ți degere picioarele și miinile, fără să ți se sufocă plămîni din pricina lipsei de oxigen, fără să te extenuzi în nesfîrșite antrenamente înainte de a porni la drum. Poți privi prin hubloul, în liniște, ferit de pericole, măreția și frumusețea sălbatecă a acestor munți, care-și azvîrlă provocator spre cer virfurile ca niște strigăte înghețate. De ce nu se mulțumește omul cu atât? De ce acceptă provocarea înălțimilor? De ce îndură frigul, furtunile, oboseala pentru a pune piciorul pe virf? Cîndva, Hillary, cel care a suit primul pe Everest, a fost întrebât de ce a tîntit să-l escaladeze. Răspunsul a sînat simplu: „Pentru că el există!” Da, din fericire, omul are această forță morală de a face deosebirea dintre a vedea un munte și a-l cuceri. Sint mulți cei care au văzut Himalaia. Dar sint puțini cei care au cucerit aceste înălțimi. Alpinistii români se vor număra în zilele următoare printre aceștia din urmă.

Avionul începe brusc să coboare. Kathmandu se află într-o depresiune. Pare așezat într-un crater. Aparatul are puțin spațiu de manevră, trebuind să coboare foarte repede. Două izbiri ale roților și avionul începe să ruleze liniștit pe pistă. Prima imagine. Lanțul himalaian înconjoară pe un arc de cerc de 280 de grade capitala nepaleză situată la 1350 de metri altitudine. E foarte cald. Sint peste 35 de grade. Sus, pe creștele înzăpezite ale munților, aceeași cifră are desigur valoare negativă. E un contrast izbitor. Simfonia de gheață a Himalaiei domină un oraș sufocat de căldură.

Nu se poate urca oricum în Himalaia. Orice expediție trebuie să obțină o autorizație din partea Ministerului nepalez al turismului. În ea se specifică virful, înălțimea și traseul. Virfurile sint împărțite în trei categorii: A) virfuri necucerite încă și care sint rezervate numai alpinistilor nepalez, B) virfuri urcate sau neurate, rezervate expedițiilor mixte, C) virfuri care au mai fost urcate destinate expedițiilor străine. Și încă un amănunt. Pentru

fiecare virf trebuie plătită o taxă, care variază în funcție de înălțimea lui. Pentru Everest, de exemplu, taxele de escaladare sint achitate pînă în 1992, iar solicitările au ajuns la anul 1995! Fiecare expediție este însoțită de un oficial nepalez care veghează la respectarea traseului, căci legea e foarte strictă. Orice abatere de la traseul aprobat se sancționează sever cu interdicția de a mai urca în Himalaia prin Nepal, pe o perioadă de pînă la 10 ani.

Alpinistii români obțin autorizația pentru Gurja Himal. Virf de pe lista A. Faptul că expediția este dedicată Anului Internațional al Tineretului și că la ea vor participa și alpinisti nepalezi au cîntărit mult în obținerea avizului.

Continuă pregătirile. Sint studiate hărți foarte detaliate, unele realizate prin fotografiere aeriană. Se obțin astfel informații precise asupra muntelui și a zonelor de acces. Dimineața și seara se aleargă mult, foarte mult. Se verifică minuișoș echipamentul. Ore în șir sint vizionate pe casete video filmele realizate de toate marile expediții care au avut loc în Himalaia în ultimii ani. Se face astfel o „aclimatizare” cu altitudinea, cu riscurile. Se învață din lecția dureroasă a unor eșecuri.

În ceasurile de odihnă se vizitează orașul. Vechiul Kantipur, actualul Kathmandu, are sub un milion de locuitori. Clima, subtropicală. E tradițională aici mica industrie de prelucrare a iutei și pieilor. Ici, colo, în agitația citadină, se ridică temple brahmane și budiste. Mare afluență pe cele câteva străzi invadate exclusiv de magazine specializate în vânzarea sau închirierea de echipament pentru alpinism.

IV. Marșul de apropiere

După aproape două săptămîni, pregătirile sint încheiate. Se poate porni. Primul obiectiv: Pokhara. Automobilul de teren urcă mai întîi puțin și apoi începe să coboare pe o șosea foarte îngustă, plină de serpentine strînse. Drumul, săpat în munte, nu are parapet de protecție spre valea riului Trisuli, pe ale cărui ape involburate coboară calace. Pereții stîncoși și abrupti, care străjuiesc în permanență șoseaua, le dau alpinistilor, pentru prima dată, imaginea concretă a verticalității acestor munți. După cinci ore, mașina ajunge la Pokhara, o stațiune aflată la circa 900 de metri altitudine. Noții tocmai s-au risipit și se văd foarte clar doi din cei mai

celebri uriași al Himalaiei: Daulagiri și Anapurna. Cei doi „optmiarii” sprijină ca două coloane cerul. Alături se ridică Machaputare, un munte sfînt al nepalezilor, al cărui virf n-a fost atins niciodată. Și asta nu pentru că ar fi inaccesibil, ci pentru că o legendă nepaleză a așezat acolo o zcitate, pe care oamenii din vale nu au voie s-o tulbure.

La Pokhara sint angajați oțmiarii porteri. După o noapte petrecută în corturi, oameni și bagaje se inghesuie într-un autobuz care pleacă spre Nau Danda. 25 de kilometri de drum infernal. O șosea agățată în stîncă urcă pieptiș de la 900 la 1600 de metri. Bineînțeles, tot fără parapet. Scrișind din toate încheieturile, autobuzul prinde viteza. Șoferul manevrează un volan uriaș pe care-l răsucesce la maximum la fiecare curbă. Roțile mușcă din marginea drumului. Pavel Mureșan mi-a mărturisit că închidea mereu ochii, convins că roțile vor depăși șoseaua și mașina se va prăbuși în gol. Numai porterii discutau calm între ei, neluînd seama la drum.

În sfîrșit, Nau Danda. Scăpați de tensiunea infernalului raliu automobilistic, alpinistii sint cuprinsi de bună dispoziție. De acum încolo vor fi în elementul lor. Se formează convoiul. Fiecare porter își ia în spate bagajul care cîntărește 40-50 de kilograme. Începe prima zi din marșul de apropiere. Convoitul intră pe valea Iasu, urcînd spre partea superioară a ei, spre pasul Karkinet, pas de trecere spre o altă vale, Kali Gandaki. Se înaintează greu, sub căldura intensă. Convoitul întîlnește primele localități rurale nepalaze. Sate marunte, înconjurate de ogoare în terasă, pe care, în fiecare an, localnicii sint nevoiți să care cu coșurile pămînt pentru a-l înlocui pe cel spălat de ploile musonice. Pe poteci urcă și coboară turme întregi de catiri, ducînd în spinare sare, ciment, piatră, alimente. Catirul din frunte are prins în coamă un steguleț și toți ceilalți 50-60 își potrivesc pasul după el. Lipsa șoselelor de acces îi obligă pe săteni să recurgă la astfel de mijloace de transport sau să care ei înșiși lucrurile de care au nevoie. În drumul ei, expediția întîlnește un băiat de 14 ani care duce în spinare un furtun, încolăcit ca o roată imensă. Băiatul merge încet, făcînd din sută în sută de metri un popas. Doi dintre alpinisti încearcă să ridice, la rîndul lor, furtunul. Abia dacă-l pot clinti. Cîntărește peste 120 de kilograme. Ceilalți se amuză pe socoteala lor. Treptat, căldura devine insuportabilă, iar alpinistii încearcă să se aplece cum pot. Își udă pălăriile și

cămășile, dar asta nu ajută prea mult. Peste nici o jumătate de oră îmbrăcămîntea este complet uscată. În fiecare sat se opresc să bea cite un ceai fierbinte. Un ceai nepalez, foarte reconfortant, amestecat cu lapte.

Se lasă seara. Tabăra e instalată sub un copac imens, în imediata apropiere a pasului Karkinet. Cina constă din orez fierț și o supă ușoară. Așa vor minca în tot timpul marșului de apropiere. A doua zi, în 15 aprilie, începe traversarea pasului. Un urcuș abrupt, pe trepte săpate în stîncă. Cineva încearcă să le numere. Curînd renunță. Sint citeva mii. Convoitul coboară apoi spre valea Kali Gandaki și face al doilea popas în satul Kusma. Chiar în momentul intrării în sat se stîrșește o puternică furtună de praf. Oamenii s-au refugiat în case. Ulițele sint pustii. Satul pare părăsit. Cînd se oprește furtuna se aude un cîntec despre Sargamatha, zcița mamă a pămîntului.

17 aprilie. Se ajunge la Beni, prin Baglung. Nici nu se așază bine corturile, și o mulțime de oameni se adună în jur. Sint si numeroși bolnavi de care doctorul Cezar Vărgulescu începe să se ocupe. El împarte medicamente, face mică chirurgie, pansează răni. Fină aici, totul pare să se desfășoare în ritmul și după planul stabilit. A doua zi apare însă o problemă cu care expediția se va mai confrunta de multe ori. Porterii refuză să meargă mai departe, dacă nu li se plătește mai mult. Ore în șir se parlamentează inutil. Pînă la urmă se renunță la o parte din ei și se angajează alții. Dar s-a pierdut o zi.

De la Beni, prin Babichaur, la Darbang. Drumul devine tot mai frumos. La intrarea în sate, lungi garduri de piatră pe care cresc cactuși înfloriți. La Darbang, orașul cu case frumoase, ca niște vile, dar fără pardoseală și geamuri, din nou discuții interminabile cu porterii. Sint pînă la urmă convinși să meargă timp de o oră, pînă la urcușul spre platur. La iesirea din oraș, convoitul traversează o punte îngustă și lungă de aproape 100 de metri, suspendată deasupra riului Myangdi. Se trece cu grija căci la fiecare pas, cu toate că este bine ancorată, puntea se balansează puternic.

După un urcuș greu de aproape două ore, expediția ajunge pe un platou năpădit de vegetație subtropicală. Trecură 7 zile de marș pe văile Iasu, Kali Gandaki și Myangdi. În sfîrșit, în depărtare, alpinistii români văd pentru prima dată, în mărime naturală, virful care trebuie cucerit: Gurja Himal.

ALEXANDRU ȘERBAN

Cronica șoselei

Valoarea unei frîne

Piața Unirii din București. Ora 13.00. Traficul se apropie de cotele sale maxime. Aglomerația de mașini și pietoni face din acest pivot al magistralelor citadine cel mai pitoresc nod rutier al Capitalei. Niciăieri nu întîlnești o asemenea diversitate de tipuri, mărci și culori de mașini, niciunde paleta cromatică vestimentară bucureșteană nu are asemenea valențe. Zgomotul de fond al străzii, asemănător celui dintr-un stup de albine, te obligă uneori să folosești tonuri desul de înalte pentru a te face auzit de către cel aflat alături de tine.

Mersul pietonilor pe liniile albe se asemănă batalioanelor la defilare. Ca prin minune, în clipele acelea, pe zebra, nu se afla nimeni și circumstanța aceasta va avea o importanță deosebită în povestirea noastră. „Înainte de plecare, imi spunea prietenul meu, am avut o convorbire cu Ovidiu. Îi știi parcă pe cumnatu-meu, nu?” „Sigur că-l știu”, zice eu. „Imi depăna o amintire de acum cîțiva ani în urmă. Era vorba de situațiile din circulație, cînd vezi pericolul și nu poți face nimic, literalmente nimic, pentru a-l evita, măcar pentru a atenua urmările. Era, zice el, la Bartolomeu, pe vremea cînd

în suburbia brașoveană nu se construise încă modernul pasaj denivelat de acum, ci exista doar o simplă trecere la nivel cu bariere care stăteau închise 12 ore din 24. N-aveam altceva de făcut decît să aștept cu răbdare, relata el. Mergeam la Bran pentru rezolvarea unei probleme legate de o moștenire. Obişnuiesc, după cum știi, să arunc cite o privire în oglinda retrovizoare întoarsă. Asta nu numai în timpul mersului, ci și în staționare. După vreo 10 minute de stat în fața barierei, observ prin oglindă o Dacie venind vădit prea repede în raport cu pavajul din piatră cubică ud de ploaic, un adevărat patinoar. „Getuțo, îi zic eu nevastă-mi, asta intră sigur în noi”. „Cum adică?” „Răspunde ca mirată”. „Nici nu a terminat vorba că băcăoanul m-a și izbit puternic în spate. Aveam o Dacie I100 și imi era frică că mi-a spart motorul. Pălăria mi-a zburat pînă pe spațiul de lub lunetă. Noroc de rezemătoarea de cap și de faptul că fusesem pregătit să suportăm acest asalt, că altfel ne alegeam și cu gîturile rupte, ca urmare a șocului”. „Ovidiule, nu fă scandal. Faptul și așa e consumat”, mă sfătulește cu înțelepciune nevastă-mea. „Mă știi scandalagiu?”, îi răspund

eu ofensat. Trebuia totuși să mă descarc un pic. Mă îndrept spre șoferul Daciei vișinii care, vădit marcat de cele petrecute, tăcea uitîndu-se cînd la Dacia mea puternic șifonată la spate, cînd la farurile lui făcute zob. „Un singur lucru vreau să vă întreb”, îi vorbesc eu calm. „Da, vă rog”, imi răspunde el, ezitînd. „Ce profesie aveți dv.?” „Omul și-a declinat profesia, n-am reținut ce, că nu mă interesa. Nevastă-mea ridea. „Te-ai răcorit, nu? Acum, hai la ADAS”. Am plecat. În spate mă urma, spășit, băcăoanul”.

„Mă gîndeam tocmai la pătania lui Ovidiu și zîmbeam, continua amicul meu să-mi povestească. Nu mi-au trebuit mai mult de 2-3 secunde să constat că și eu, așteptînd verdele în piața Unirii, mă aflam în clipa aceea exact în postura, de loc de invidiat, în care se găsește Ovidiu cu ani în urmă, la „Bariera Bartolomeu”. Din spate se apropia ca un bolid un autoturism verde închis, ceva în genul unui Opel ori BMW de mare putere. Nu puteam întreprinde nimic și nici n-aveam practic ce face. Am primit un asemenea șut, încît mașina mea, cu maneta de viteze la punctul mort, a făcut un salt înainte de 20 de metri. O clipă am avut chiar senzația pierderii contactului cu solul. Parcă fusesem captivat. Cînd mi-am dat seama că mă aflu pe linia tramvaiului, în fața vagonului care înainta spre mine, m-am îngrozit. În acele fracțiuni de se-

cundă, așteptam zgomotul „familiară” în mediul citadin, al tablei puternic lovite și al gemurilor sparte. Nu s-a produs însă nimic. Am recepționat un scrișnet puternic de frîne și apoi zgomotul produs de oprirea bruscă a tramvaiului care a trimis, probabil, pasagerii claie peste grămadă. Întotdeauna după momentele „tari” în circulație, participanții la accidentul care s-a produs ori era să se producă rămîn parcă muți. Sint atât de inhibați, emoționați încît nu le vine a crede dacă spectacolul din fața ochilor lor e real ori e de domeniul fantasticului. În asemenea situație mă aflam eu. Cînd mi-am mai revenit cit de cit, am coborît din mașină. Pășeam rar, cu precauție, parcă traversînd o punte aeriană peste o prăpastie. „Probabil un tampon al tramvaiului e infipt în partea laterală a automobilului, dar eu, de emoție, n-am auzit. Culmea! Vagonul, partea lui din față mai exact, se afla la nici un centimetru de portiera din stînga a mașinii mele. A coborît și vatanul. Palid, cu picături de sudoare pe frunte, se îndrepta spre mine cu intenții nedefinite. Cine știe la ce oări trebuie să mă aștept din partea lui, gîndeam eu. Mă înșelam, omul era emoționat, dar își păstra calmul. S-a aplecat mai întîi să se convingă dacă tamponul vagonului imi atinsese ori nu mașina. S-a convins, asemenea mie, că vagonul nu-și lăsase amprenta pe Dacia mea. „E în regulă”, a zis el apoi, luminin-

du-se la față. „Tovarășe, vă rog să mă iertați, eu n-am nici o vină...”. Am început eu să-i explic. „Nu-i nevoie să vă scuzați. Am văzut întreaga scenă. Trece, cum se zice, prin piața asta enormă, ca pe oă. Mașina care v-a tamponat venea dinspre Universitate ca un trăsnet. Cînd am observat că nu reduce viteza, am devenit numai ochi și urechi. Eram sigur că vă lovește. Neputincios, ca și dv., așteptam urmările. Dacă se angajează cineva în traversare, pe zebra, e nenorocire, imi ziceam. În următoarea fracțiune de secundă, am pus frînă. Era exact în momentul cînd Opelul v-a expeditat în fața tramvaiului meu. Sint bucuros că totul s-a sfîrșit cu bine. Aș zice să trageți pe dreapta și să vă reculegeți puțin. Nu-i indicat să plecați imediat la volan, după așa o spaimă”. „N-am putut să mă abțin. L-am îmbrățășat pe salvatorul meu, sărutîndu-l. Spuneți-mi unde vă găsec, vreau să vă cunoască și soția și copiii. De atunci sintem prieteni, ne vizităm, în concedii ne scriem”. „Ce-am făcut pentru voi de tot mă laudați atîta? Am pus doar o frînă”. „Da, dar ea a salvat o întreagă familie”. Și mai mult, am adăuga noi, o frînă care a demonstrat încă o dată, dacă mai era nevoie, că un om de suflet și responsabil poate ref echilibrul străzii, grav af la un moment dat descricierat.

VICTOR

Embu, o mică localitate braziliană situată la aproximativ 35 de kilometri la sud de orașul Sao Paulo, a concentrat în ultimele săptămâni atenția opiniei publice mondiale. Pentru că într-un loc atât de izolat, situat departe de curentii tumultuoși ai vieții internaționale, polițiști și anchetatori ai mai multor națiuni au efectuat cercetări febrile pentru a identifica urma unuia dintre cei mai mari delincvenți ai tuturor timpurilor — Joseph Mengele, supranumit „îngerul morții”, călăul de la Auschwitz, implicat în moartea a 300 000—400 000 de persoane, ucise cu singe rece în lagărul nazist de tristă amintire. În calitate sa de medic șef al acestui perimetru al morții, el „a sortat” sute de mii de oameni către o destinație abominabilă: camerele de gazare. Dar crimele sale nu s-au oprit la aceasta. Fascistul convins Mengele a efectuat pe deținuții de la Auschwitz îngrozitoare experimente. Cităm dintr-o relatare a agenției „France Presse”: „Sadismul acestui nazist, aparent cultivat și elegant, nu cunoștea limite: injectii cu colorant în ochii victimelor pentru a-i face să devină albaștri, experiențe pe femei însărcinate și pe gemeni pentru a găsi căi de spori a fecundității arienilor, teste de rezistență la electricitate, greve...”. După război, Mengele se grăbește să se ascundă. Judecat și condamnat la moarte de către Tribunalul internațional de la Nürnberg, se refugiază în străinătate cu pașaport fals, ajungând în Argentina, unde deschide un cabinet medical, chiar pe propriul său nume. În 1955, trece în Paraguay, unde dictatorul Stroessner îi acordă cetățenie paraguayeană pentru a-l pune la adăpost de eventuale cereri de extrădare. Aici, luându-și diferite alte nume, Mengele dispare și numeroșii săi urmăritori nu mai reușesc să îl repereze, în pofida faptului că pe capul său se pușese un premiu de mai multe milioane de mărci.

La 6 iunie a.c., ziarul vest-german „Die Welt” publica o știre-bombă: Mengele ar fi decedat în anul 1975 în Brazilia. Apoi, un post de radio particu-

lar brazilian, reluat de marile agenții de presă, confirma moartea „îngerului morții”, prin înecare, în 1979, și preciza că el este înmormintat la Embu. Un cuplu austriac, Wolfram și Liselotte Bossert, interogați de poliție, mărturisesc că l-au adăpostit pe Mengele până în anul 1979. Deci „îngerul morții” se

Moartea „îngerului morții”

Unul din premiile oferite în schimbul deconspirării ascunzătorii lui Mengele: guvernul vest-german acordă un milion de mărci „pentru informații ce pot duce la arestarea și extrădarea” criminalului nazist.

afla în Brazilia în timp ce toată lumea îl credea în Paraguay. Apoi evenimentele se precipită în trombă: administrația cimitirului din Embu afirmă că persoana respectivă a fost înmormintată la 7 februarie 1979, sub identitatea de Wolfgang Gerhard, în prezența unei singure persoane — o femeie cu părul blond, ce a dat semne de neliniște în cursul ceremoniei. Cercetările aveau să dea la iveală alte componente ale mozaicului ce începea să se contureze: Procuratura din Frankfurt a anunțat confiscarea la domiciliul lui Hans Sedlmeier, funcționar al firmei de unelte agricole a fa-

miliei Mengele din Günzburg (Bavaria), a unor documente care confirmă moartea călăului de la Auschwitz și, totodată, a informat că adevăratul Wolfgang Gerhard a murit, de fapt, la 16 decembrie 1978, în Austria. Resturile exhumate din groapa nr. 321 a cimitirului din Embu au fost transferate la Institutul medico-legal din Sao Paulo, unde au fost supuse unei atente examinări de către specialiști brazilieni, cărora li s-au alăturat apoi și experți vest-germani și americani.

La 21 iunie, comisarul Romeu Tuma, șeful poliției federale braziliene, a comunicat, la o conferință de presă, concluziile anchetei: rămășițele umane dezgropate „corespund potrivit expertizei medical-științifice” celor ale lui Josef Mengele. Intra-adevăr, s-a stabilit că datele antropometrice sînt aproape identice, cel îngropat avea o înălțime de circa 1,75 metri („îngerul morții” — 1,74), era de rasă albă, în vîrstă de 64—74 de ani (Mengele avea în 1979 68 de ani); urma unei fracturi de bazin detectată de medicii brazilieni pare să provină de la un accident de motocicletă suferit de Mengele în 1944; trei molari superiori, dintre cei zece dinți găsiți în groapa de la Embu au fost obturați cu amalgam de argint, așa cum este consemnat și în fișa odontologică a sadicului medic de la Auschwitz.

În pofida acestor date certe și a faptului că ministerul justiției al S.U.A. a declarat că acceptă concluziile anchetei, există și destui sceptici care nu sînt încă convinși că „îngerul morții” a încetat din viață. Nici măcar documentele și fotografiile date publicității de fiul lui Mengele, Rolf, care a rupt pentru prima oară tăcerea, confirmînd moartea prin înec accidental a tatălui său, în 1979, nu au spulberat toate îndoielile. De altfel, despre moartea lui Mengele s-a mai vorbit încă în cel puțin trei rînduri pînă acum. De această dată, însă, se pare că nu mai este vorba de o inscenare. Călăul de la Auschwitz a murit, potrivit experților a trei națiuni, cu o certitudine de 99 la sută. Dar, așa cum se releva într-un comentariu al ziarului vest-german „Bremer Nachrichten”, „chiar dacă vinerea criminalului Mengele a luat sfîrșit, nu trebuie să-i pierdem din atenție pe potențialii Mengele din societatea noastră”. Și publicația vest-germană adăuga: „Renașterea extremismului de dreapta în R.F.G., mentalitatea de tip «să terminăm» o dată pentru totdeauna”, îndeamnă la vigență”.

ROMEO NĂDAȘAN ■

Comentariul săptămîinii

Necesara revoluție sanitară

Date provenind de la O.M.S. și de la F.A.O. atestă că astăzi mor zilnic, din cauza efectelor conjugate ale foamei și ale infecțiilor precoce, 40 000 de copii. Potrivit estimărilor acestor organisme internaționale, simpla menținere a tendințelor actuale pînă în anul 2 000 ar provoca o creștere extraordinară a numărului copiilor subalimentați, care ar ajunge la 600—650 de milioane. Cu alte cuvinte, numărul victimelor malnutriției în rîndurile copiilor ar crește pînă la sfîrșitul secolului nostru cu circa 30 la sută.

Fără îndoială că împotriva unei astfel de tendințe se impun măsuri adecvate. În acest sens, într-un raport al U.N.I.C.E.F. sînt preconizate anumite soluții menite să provoace „o adevărată revoluție sanitară”, în urma căreia mortalitatea infantilă să se reducă, în decurs de 15—20 de ani, la jumătate. Una din aceste soluții este dezvoltarea terapiei de rehidratare pe cale orală. Se știe că deshidratarea masivă provocată de infecțiile diareice, care fac să-și piardă viața 5 milioane de copii anual, se situează printre primele cauze ale mortalității precoce. Aceste deshidratari sînt pe cît de grave, pe atît de brutale: în două sau trei zile copilul poate pierde pînă la 15 la sută din greutatea sa, după care, de regulă, intervine decesul. Pînă nu demult, aceste deshidratari acute nu puteau fi tratate decît în spital, cu ajutorul unei alimentații intravenoase. Costul ridicat al unui astfel de tratament îl făcea practic inaccesibil. Iată însă că descoperiri din ultima vreme au permis să se pună la punct o metodă de rehidratare pe cale orală, folosind o soluție sterilă de glucoză și de sare, în proporții bine determinate. Soluția poate fi preparată foarte ușor de orice mamă care a fost instruită în acest sens. „Aplicată de către guverne, se spune în documentul menționat, această nouă metodă ar fi suficientă, ea singură, pentru a relansa progresul

încetinit al luptei contra malnutriției și mortalității infantile”.

O altă măsură este vaccinarea generalizată a copiilor. Cele șase maladii foarte răspîndite printre cei mici (tuberculoza, poliomielia, difteria, tetanosul, tusea convulsivă și vărsatul de vînt) provoacă anual moartea a 5 milioane de copii din lumea a treia, reprezentînd o treime din mortalitatea infantilă. Or, consideră U.N.I.C.E.F., programele științifice din ultimul timp au făcut ca imunizarea să fie mai practicabilă ca oricînd, pentru că pregătirea de personal s-a îmbunătățit foarte mult și pentru că industria a pus la punct vaccinuri mai puțin fragile și mai stabile. După cum s-a remarcat, lărgirea acțiunii de vaccinare înseamnă ipso facto și o combatere puternică a malnutriției, deoarece infecțiile joacă un rol major în pierderea de greutate și, invers, un organism tînr și subalimentat nu poate lupta contra bolilor infecțioase. Așa, de pildă, un copil subalimentat care contractează rujeolă are un risc de a muri de 400 (patru sute) de ori mai mare decît un copil bine hrănit.

Înaltul for internațional recomandă, de asemenea, revenirea la alăptatul la sîn (acest simplu fapt va permite să se salveze un milion de nou născuți anual, grație calităților imunologice ale laptei matern și a noncontaminării lui) și difuzarea de fișe privind creșterea în greutate și în înălțime a copiilor. Această din urmă acțiune este necesară intrucît în numeroase cazuri semnele subalimentării sînt foarte discrete, și această stare poate trece neobservată. Soціальiștii susțin că această foame ascunsă, această malnutriție invizibilă atinge circa un sfert din numărul copiilor din țările în dezvoltare.

Dar sîngure aceste măsuri, oricît de importante ar fi ele, nu pot rezolva total și definitiv lupta împotriva foamei și a bolilor care curmă anual viața a foarte mulți copii. De aceea, atît în viziunea U.N.I.C.E.F., cît și a tuturor factorilor care se preocupă cu adevărat de soarta tinerelor generații, proiectele de intervenție în favoarea copiilor și a mamelor lor nu pot fi concepute decît ca un ansamblu de acțiuni integrate într-o politică a dezvoltării. Care dezvoltare, la rîndul ei, se poate înfăptui în chip autentic prin așezarea pe baze noi, echitabile, a relațiilor economice internaționale.

ION D. GOIA ■

Bibliografia spaimei

Politologi și economiști, filosofi și sociologi, medici și artiști, dar și mulți alții își adună în ultima vreme tema războiului într-o cadentă și cu o gravitate niciodată întilnită pînă acum. Dimensiunea nucleară a sfîrșitului de istorie și de planetă este cel mai bătătorit subiect al unei intelectualități care a avut și pînă acum, într-un incăpător sertar al inteligenței și premonițiilor, suficiente drame și tragedii bune de întors pe toate fețele. Faptul că omenirea s-a așezat în calea rachetelor și că stoluri teribile de săbii ale lui Damocles atîrnă prin Cosmos sau chiar mai aproape a declanșat și dilatat un proces al alarmei permanente care se finalizează în cărți, în eseuri, în rapoarte și analize, într-o imensă bibliografie a spaimei. Desigur, pericolul nuclear este cel mai năpraznic, mai complex și mai ireversibil din cite s-au inventat vreodată.

Ca un corolar al acestei situații derutante și amărite la îndemina lumii se află, chibzuit organizate, și alte pericole mai mici, dar mai percutante. Mitraliera și pușca automată, bomba clasică și grenada nu au ieșit din panoplia cea de toate zilele a conflictelor așa numite „locale”. Cumpărarea de arme normale și vînzarea lor spre folosință temeinică sînt fapte curente și în continuă dezvoltare. Revista „Problèmes Economiques” nota: „Pericolele pe care le prezintă vînzările de arme clasice nu au dispărut. Se va asista la o creștere a vînzărilor de material militar de un tip mai puțin sofisticat (și deci mai puțin costisitor), dar în același timp mai operaționale în condițiile în care se desfășoară luptele de lungă durată pentru care vor fi folosite. Aceste tranzacții nu vor fi multă vilvă în rîndul opiniei publice, dar vor contribui în mod direct la creșterea capacității de luptă a beligeranților potențiali și vor spori riscul extinderii conflictelor regionale”.

Așadar treptele care duc spre pericolul nuclear sînt conștuită din alte pericole pe care omenirea aproape s-a obișnuit să calcie în drumul victorios al păcii.

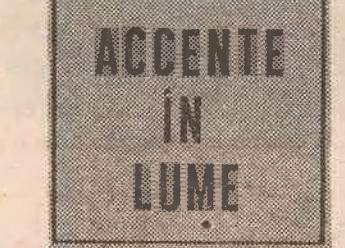
RADU BUDEANU ■

Din nou despre cafea

Pînă în prezent i se atribuia cafeinei pe care o conține cafeaua acțiunea biostimulatoră asupra creierului uman.

Cercetări recente, efectuate la spitalul „Henri” din Melbourne, au demonstrat existența unui compus necunoscut în compoziția cafelei ce acționează asemenea morfinei (de unde și obișnuința).

Conținutul acestui compus în cafea este foarte ridicat. Nu se știe însă dacă este produs de arbustul de cafea sau rezultă în urma prăjirii. Se știe, de pildă,

că mirosul specific de cafea apare doar în momentul prăjirii. Este sigur că acest produs n-a fost identificat în ceai și cacao.

Proteze auditive

Diverse tipuri de proteze au fost inventate pentru a veni în sprijinul celor care suferă. Nu peste multă vreme, persoanele atinse de surditate vor putea beneficia de substituttele artificiale ce vor înlocui urechile ce nu mai funcționează, înlocuitori la fel de eficienți ca urechile sănătoase.

Dr. Iacob Sade de la Facultatea de medicină din Tel Aviv a conceput o proteză pe care a numit-o Tabor, ce are menirea de a înlocui cel mai fragil os din urechea medie. De formă triunghiulară, proteza este alcătuită dintr-un material pe bază de teflon și o mică bucatică de os natural care reduce posibilitatea respingerii de către organism.

Dr. Sade a realizat deja cîteva transplanturi cu mult succes. S-auzim de bine și în viitor!

Servicii și deservicii

Necazurile se abat și asupra celor aleși de soartă și atunci expozenții unui anumit gen de presă dau tîrcoale subiectului transformîndu-i viața într-un veritabil coșmar.

Este cazul lui Johnny Hallyday internat pentru o intervenție chirurgicală în secția profesorului Postel, a spitalului Cochin.

După operația care a durat patru ore și s-a desfășurat normal, au urmat nu zile de convalescență ci de teroare atît pentru bolnav cît și pentru personalul medical. Fotoreporterii mișunînd peste tot, chiar și pe acoperișuri, draperii groase la ferestre, paznici la uși. Odată în plus a fost motivată cererea bolnavului de a părăsi cît mai repede spitalul pentru a putea respira puțin aer curat. Se vede treaba că reclama permanentă este cam obositoare.

ELENA GRECESCU ■

Roza vinturilor

Marie Luise

Kaschnitz

(R. F. Germania)

Hiroșima

Cel care semănase moartea pe Hiroșima
A intrat la minăstire, trage acolo clopotele.
Cel care semănase moartea pe Hiroșima
De pe scaun a sărit în lațul streangului.
Cel care semănase moartea pe Hiroșima
A-nnebunit, se apără de miile și sutele
De mii de fantome, care noaptea-i dau tîrcoale,
Cei din pulbere înviați pentru el.

Nimic nu-i adevărat din toate acestea.
L-am zărit chiar acum
În grădina casei sale din fața orașului.
Răzoarele erau încă tinere iar tufele de trandafiri grațioase,
Nu cresc ele atît de repede încît cineva uitării.
Se zăreau cuprinsul casei de periferie,
Tînră femeie în veșmint înflorat lingă el,
Copila ținută de mina ei, băiatul
Pe spinarea lui învîrtînd deasupra capului biciul,
El însuși era foarte ușor de recunoscut
În patru labe pe terenul cu iarță, cu chipul

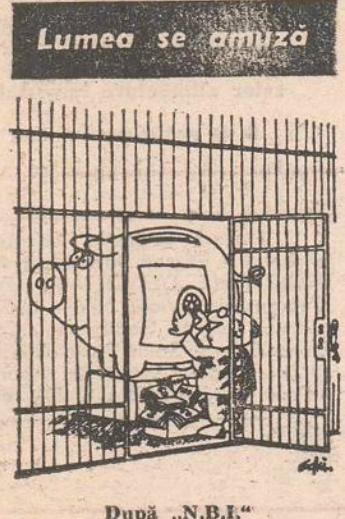
Măcinat de ris. Toate Se zăreau fără greș: Îndărătul ră-orului stătea fotografu, ochiul lumii.

Port

Salvează-te, căfelușul meu, Da, tu cu cele trei picioare
Lasă apa băltoacă
Macaraua sosește pe sine
Ridică puntea cu apucăturile-ghare.
Între peretele bordului și tîbul crește
Pe apa ulcioasă dăntuic narașii.

Trei pasageri au rămas în urmă.
Unul era orb, n-a găsit drumul.
Unul era surd, n-a auzit suieratul.
Unul era mort.
Pe acesta l-am așteptat.

În românește de PETRE STOICA ■

După „N.B.I.”

ROMÂNIA — CEAUȘESCU — PACE

De-a lungul celor două decenii care au trecut de la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român și pe care poporul nostru le-a numit „Epoca Ceaușescu”, România s-a impus atenției întregii omeniri prin consecvența cu care a militat și a acționat pentru pace și dezarmare, pentru izbăvirea globului pământesc de un dezastru nuclear, pentru înțelegere și colaborare. Această luptă și-a aflat steagul în persoana conducătorului partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cărui concepție politică despre lume și viață profund științifică, de largă cuprindere și puternic ancorată în realitățile contemporane a stat la baza întregii politici externe românești. Pătrunsă de cea mai mare grijă și răspundere pentru viața și liniștea popoarelor, pentru destinele civilizației umane, activitatea internațională a președintelui României, intrat în conștiința omenirii ca o personalitate proeminentă a epocii contemporane, ca un Erou al păcii, ca un luptător neobosit pentru edificarea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră se bucură de o înaltă apreciere, stimă și considerație pe toate meridianele. O dovedește, printre altele, largul ecou internațional al propunerilor făcute de tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvântarea la recenta Plenară a Consiliului Național al Frontului Democratice și Unității Socialiste. Aceste propuneri continuă să se afle în atenția opiniei publice mondiale, ale mijloacelor de informare în masă din numeroase țări, care relevă pe larg noua inițiativă de pace a președintelui României, subliniind acțiunile consecvente românești în direcția înlăturării deza-

Să facem totul ca imensele resurse materiale și umane irosite pentru crearea unor arme distrugătoare să fie folosite în slujba înlăturării programelor de dezvoltare și ridicare a bunăstării tuturor popoarelor, pentru lichidarea subdezvoltării și înapoierii economice, pentru asigurarea dreptului fundamental al oamenilor la muncă, la viață, la pace.

(Din Apelul Consiliului Național al Oamenilor Muncii și al Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale din Republica Socialistă România pentru oprirea cursei înarmărilor, și în primul rând a celor nucleare, pentru dezarmare și pace).

Lume a păcii

rii, în primul rând a dezastrului nuclear, în direcția făuririi unei lumi a înțelegerii, a păcii și a colaborării. „Propuneri pentru dezarmare”, „Președintele Nicolae Ceaușescu propune reducerea forțelor armate”, „Apelul președintelui Ceaușescu”, „Implicarea mai energică a țărilor aparținând celor două alianțe militare în tratativele sovieto-americane de la Geneva”, „Punct de vedere românesc: NU dialogului armelor, DA armelor dialogului”, „România se pronunță pentru depășirea blocurilor militare” — iată doar câteva din titlurile articolelor apărute în ultima vreme în publicațiile din diferite țări. În același timp, agențiile de presă consemnează zilnic numeroase acțiuni și luări de poziție în multe țări ale lumii în favoarea păcii și a dezarmării, pentru oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare.

Toate acestea atestă justetea viziunii românești cu privire la pace, viziune potrivit căreia pacea nu se primește în dar, ci trebuie construită prin eforturi din partea tuturor popoarelor. Această concepție superioară își găsește expresia în însuflețitele apeluri și chemări ale României la apărarea și consolidarea păcii, la făurirea unei lumi noi, fără arme și fără războaie, o lume a păcii, a înțelegerii și a colaborării, în manifestările publice și mitingurile pentru pace de pe întreg cuprinsul țării noastre. „Doresc să asigur pe prietenii noștri — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu —, pe oamenii muncii de pretutindeni, popoarele din întreaga lume care se pronunță pentru pace, că vor avea întotdeauna în poporul român un militant activ și ferm pentru o lume fără războaie, o lume în care fiecare națiune să se poată dezvolta liber, așa cum dorește, fără nici un amestec din afară, pentru o lume a păcii și colaborării egale între toate națiunile lumii”. În acest spirit, toți cetățenii țării noastre s-au angajat și se angajează să acționeze ferm, strâns uniți în jurul partidului, al tovarășului Nicolae Ceaușescu, să facă totul pentru a se pune capăt înarmărilor, în primul rând înarmărilor nucleare, pentru trecerea la dezarmare, pentru asigurarea dreptului suprem al națiunilor, al oamenilor la viață, la existență liberă și demnă.

ION D. GOIA ■

BUCUREȘTI. Voința nestrămutată de pace a poporului român...

...în consens cu aspirațiile tuturor popoarelor de pe glob (demonstrații în R.F.G. și Japonia)

De la bugete militare, la bugete pentru viață

Oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare ar însemna, firește, în primul rând reducerea și apoi înlăturarea pericolului de război. În același timp, dezarmarea ar avea ca rezultat eliberarea unor fonduri bănești, uriașe, care ar putea fi utilizate pentru îmbunătățirea vieții locuitorilor planetei. Redăm în continuare câteva din calculele făcute de specialiști în această privință.

● O reducere cu numai 10-15 la sută a cheltuielilor militare ar pune într-un singur an în disponibilitate o sumă cu care s-ar putea asigura, timp de 7-8 ani, locuri de muncă pentru toți șomerii din țările capitaliste dezvoltate;

● Această sumă ar fi de 4 ori mai mare decât valoarea ajutorului mondial pentru dezvoltare acordat țărilor rămase în urmă și tot de 4 ori mai mare decât valoarea produselor alimentare importate de aceste țări;

● O reducere cu doar 5 la sută a fondu-

rilor destinate înarmării ar crea mijloace pentru lichidarea foametei pe glob;

● Aceeași sumă ar fi suficientă pentru eradicarea febrei tifoide și a leprei;

● Cu o cincime din banii cheltuiți anual în scopuri militare s-ar putea construi câte un spital modern în toate colectivitățile din lume cu peste 100 000 de locuitori, sau 250 000 școli elementare, sau 250 000 de biblioteci, sau 10 milioane de locuințe moderne;

● Utilizând doar 3,5 miliarde de dolari, cit costă un submarin nuclear din clasa „Tri-

dent”, s-ar putea asigura asistența necesară pentru modernizarea agriculturii lumii a treia;

● Cu prețul unui singur distrugător de ultimul tip ar putea fi electrificate orașe și sate cu o populație de 9 milioane de locuitori;

● O reducere, în cursul anilor '90, a cheltuielilor de înarmare cu 15 la sută ar duce la creșterea consumului și a venitului național cu 21,3 la sută în țările Americii Latine, cu 47,6 la sută în țările cele mai puțin dezvoltate ale Asiei și cu 166,7 la sută în cele mai sărace țări din Africa;

● În condițiile în care dezarmarea ar fi totală, așa cum România s-a pronunțat în repetate rânduri, fondurile economisite ar permite dublarea, în decurs de un deceniu, a produsului mondial, fapt care ar determina o puternică creștere a nivelului de trai al tuturor locuitorilor de pe glob.

Flacăra, Redacția: București, Piața Școlii 1, casuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: PROBLEMELE OMULUI (Scrisori-audiențe-anchete) - Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelcu, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu - 25 42, 21 30, 25 58. PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică-economie-știință) - Cornel Nistorescu, Ion D. Goia, Liviu Timbuș - 25 66; PROBLEMELE CULTURII (Literatură-artă-invătămint) - George Arion, Victor Niță - 14 57; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj-urgențe-sport) - Ovidiu Ioanitoaia, Ilie Purcaru, Cici Iordache-Adam, Nicolae Grigore, Dumitru Constantin, Coprea Georgescu, Constantin Balaciu, Margareta Mureșan - 21 28. PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) - Dan Bărlădeanu, Ion Zubașcu, Elena Ghera, Sorin Postolache - 21 23, 25 69, 20 72, 14 53; secretar responsabil de redacție - Nicolae Cristache - 21 43; redactor-șef adjunct - Nicolae Arsenie - 21 24; redactor-șef 20 02. Împaral executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” - sectorul export. Import presă F.O. Box 12-201, telex 10876, psfir București, Calea Griviței nr. 64-66.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU